

III

(Euroopan unionista tehtyä sopimusta soveltamalla annetut säädökset)

EUROOPAN UNIONISTA TEHDYN SOPIMUKSEN V OSASTOA SOVELTAMALLA ANNETUT SÄÄDÖKSET

NEUVOSTON PÄÄTÖS 2007/643/YUTP,

tehty 18 päivänä syyskuuta 2007,

Euroopan puolustusviraston varainhoitoa koskevista säännöksistä sekä Euroopan puolustusviraston hankintasäännöksistä ja sen operatiivisesta talousarviosta maksettavia rahoitusosuuksia koskevista säännöksistä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon 12 päivänä heinäkuuta 2004 hyväksytyn neuvoston yhteisen toiminnan 2004/551/YUTP ⁽¹⁾ Euroopan puolustusviraston perustamisesta ja erityisesti sen 18 artiklan 1 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

puolustusviraston yleiseen talousarvioon sovellettavien varainhoitoa koskevien säännösten III osasto Euroopan puolustusviraston hankintasäännöksillä ja sen operatiivisesta talousarviosta maksettavia rahoitusosuuksia koskevilla säännöksillä.

(5) Tehdessään edellä tarkoitetut päätökset johtokunta myös ehdotti neuvostolle, että se antaisi johtokunnalle pysyvän valtuutuksen muuttaa näitä säännöksiä.

(1) Neuvosto teki 13 päivänä syyskuuta 2004 päätöksen 2004/658/YUTP Euroopan puolustusviraston yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitoa koskevista säännöksistä ⁽²⁾.

(6) Viraston johtokunnan hyväksymät uudet varainhoitoa koskevat säännökset olisi vahvistettava, ja viraston johtokunta olisi valtuutettava tarkastelemaan ja muuttamaan näitä säännöksiä tarvittaessa ja tietyin rajoituksin,

(2) Neuvosto teki 21 päivänä marraskuuta 2005 päätöksen 2004/658/YUTP muuttamista koskevan päätöksen 2005/821/YUTP ⁽³⁾, jossa säädetään, että viraston johtokunnan olisi tarkasteltava ja tarvittaessa muutettava näitä varainhoitoa koskevia säännöksiä 31 päivään joulukuuta 2006 mennessä.

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla

(3) Johtokunta teki 13 päivänä marraskuuta 2006 päätöksen 2006/29 (Cor.), jolla muutettiin ja korvattiin olemassa olevien puolustusviraston yleiseen talousarvioon sovellettavien varainhoitoa koskevien säännösten I, II ja IV osasto Euroopan puolustusviraston varainhoitoa koskevilla säännöksillä.

1. Euroopan puolustusviraston varainhoitoa koskevat säännökset sekä Euroopan puolustusviraston hankintasäännökset ja sen operatiivisesta talousarviosta maksettavia rahoitusosuuksia koskevat säännökset ovat liitteessä. Näillä säännöksillä korvataan päätöksen 2004/658/YUTP liitteessä olevat säännökset sellaisina kuin ne ovat johtokunnan muuttamina ⁽⁴⁾.

(4) Johtokunta teki 14 päivänä joulukuuta 2006 päätöksen 2006/34, jossa muutettiin ja korvattiin olemassa olevien

2. Johtokunta tarkastelee näitä säännöksiä ja tekee niihin tarvittaessa teknisiä muutoksia erityisesti yhdenmukaisuuden varmistamiseksi asiaankuuluvien yhteisön säännösten kanssa. Merkittävät muutokset niiden soveltamisalaan ja tarkoitukseen,

⁽¹⁾ EUVL L 245, 17.7.2004, s. 17.

⁽²⁾ EUVL L 300, 25.9.2004, s. 52.

⁽³⁾ EUVL L 305, 24.11.2005, s. 43.

⁽⁴⁾ Johtokunnan päätös 2005/06, 21.6.2005.

talousarvio- ja varainhoitoperiaatteisiin ja hankintaa koskeviin yleisiin säännöksiin sekä mahdolliset uudet säännökset, joilla on merkittäviä talousarviovaikutuksia, on alistettava neuvoston hyväksyttäväksi.

2 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se tehdään.

3 artikla

Tämä päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä 18 päivänä syyskuuta 2007.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. PEREIRA

LIITE

EUROOPAN PUOLUSTUSVIRASTON VARAINHOITOA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

SISÄLLYSLUETTELO

SOVELTAMISALA:		5
I OSASTO	YLEISEN TALOUSARVION PERIAATTEET	5
1 artikla	Yleinen talousarvio	5
2 artikla	Operatiivinen talousarvio	5
3 artikla	Rahoituspuitteet	5
4 artikla	Yleisen talousarvion hyväksyminen	5
5 artikla	Käyttötarkoitukseensa sidotut tulot	6
6 artikla	Viraston osallistuvan jäsenvaltion puolesta suorittama menojen hallinnointi	6
7 artikla	Rahoitusosuudet	6
8 artikla	Talousarvion ylijäämä	6
9 artikla	Talousarviota koskevat periaatteet	6
10 artikla	Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	7
11 artikla	Siirrot	7
12 artikla	Lisätalousarvio	7
13 artikla	Tarkistettu talousarvio	8
II OSASTO	YLEISEN TALOUSARVION TOTEUTTAMINEN	8
1 LUKU	Varainhoidosta vastaava henkilöstö	8
14 artikla	Tehtävien eriyttämisen periaate	8
15 artikla	Tulojen ja menojen hyväksyjän asema	8
16 artikla	Tulojen ja menojen hyväksyjän tehtävät	8
17 artikla	Toimenpiteen aloittamista ja sen tarkastamista koskevien tehtävien erottaminen toisistaan	9
18 artikla	Hallinnon ja sisäisen valvonnan menettelyt	9
19 artikla	Tilinpitäjän asema	9
20 artikla	Tilinpitäjän tehtävät	9
2 LUKU	Varainhoidosta vastaavan henkilöstön vastuu	10
21 artikla	Yleiset säännöt	10
22 artikla	Valtuutettuihin tulojen ja menojen hyväksyjiin sovellettavat säännöt	10
23 artikla	Tilinpitäjiin sovellettavat säännöt	10

3 LUKU	Tulot	10
24 artikla	Viraston tulojen käyttöön asettaminen	10
25 artikla	Saamisennuste	10
26 artikla	Saamisten vahvistaminen	11
27 artikla	Perintätoimen hyväksyminen	11
28 artikla	Varojen periminen	11
29 artikla	Viivästyskorot	11
4 LUKU	Menot	11
30 artikla	Yleiset periaatteet	11
31 artikla	Talousarviositoumuksen määrittely	11
32 artikla	Sitoumusmenettely	12
33 artikla	Sitoumuksen hyväksyminen	12
34 artikla	Menojen vahvistaminen	12
35 artikla	Menojen hyväksyminen	12
36 artikla	Menojen maksaminen	12
37 artikla	Maksujen määräajat	12
5 LUKU	Tietojenkäsittelyjärjestelmät	13
38 artikla	Kirjanpito-ohjelmat	13
6 LUKU	Sisäinen tarkastus	13
39 artikla	Sisäisen tarkastajan asema	13
40 artikla	Sisäisen tarkastajan tehtävät	13
III OSASTO	RAHOITUSSELVITYKSET JA VUOTUINEN TILINTARKASTUS	14
41 artikla	Talousarvion ja selvitysten aikataulu	14
42 artikla	Neljännesvuosittaiset selvitykset	14
43 artikla	Tilintarkastuslautakunta	14
44 artikla	Vuotuinen tilintarkastus	15
45 artikla	Loppuartikla	15

SOVELTAMISALA:

Euroopan puolustusviraston varainhoitoa koskevilla säännöksillä pannaan täytäntöön ja täydennetään Euroopan puolustusviraston perustamisesta 12 päivänä heinäkuuta 2004 hyväksyttyyn neuvoston yhteiseen toimintaan 2004/551/YUTP⁽¹⁾, jäljempänä 'yhteinen toiminta', sisältyviä, rahoitusnäkökohtia koskevia asiaan liittyviä artikloja.

I OSASTO

YLEISEN TALOUSARVION PERIAATTEET

1 artikla

Yleinen talousarvio

1. Yleinen talousarvio muodostuu yhden varainhoitovuoden tuloista ja menoista.
2. Yleisessä talousarviossa on noudatettava täysimääräisesti neuvoston hyväksymissä viraston rahoituspuitteissa asetettuja rajoja 3 artiklan mukaisesti.
3. Menot muodostuvat henkilöstö-, toiminta-, operatiivisista ja alustavista määrärahoista. Tulot muodostuvat sekalaisista tuloista, mukaan lukien vähennykset henkilöstön palkoista ja viraston pankkitileiltä kertyvät korot, sekä viraston toimintaan osallistuvien jäsenvaltioiden, jäljempänä 'osallistuvat jäsenvaltiot', maksamista rahoitusosuuksista.
4. Toimintatalousarvio on yleinen talousarvio lukuun ottamatta 2 artiklassa määriteltyä operatiivista talousarviota.

2 artikla

Operatiivinen talousarvio

1. Operatiivinen talousarvio on osa yleistä talousarviota ja koostuu määrärahoista ulkopuolisen neuvonantaja-avun, etenkin viraston tehtävien suorittamisen kannalta tarpeellisten operatiivisten analyysien, hankkimista varten ja kaikkien osallistuvien jäsenvaltioiden eduksi koituvia erityisiä tutkimus- ja teknologiatuomioita, etenkin teknisiä tapaus-selvityksiä ja alustavia toteutettavuustutkimuksia varten.
2. Toimitusjohtaja antaa johtokunnalle säännöllisesti tietoja operatiiviseen talousarvioon kuuluvista käynnissä olevista ja tulevista toimista.

3 artikla

Rahoituspuitteet

Joka kolmas vuosi neuvosto hyväksyy yksimielisesti viraston rahoitus-puitteet seuraavalle kolmivuotiskaudelle. Rahoituspuitteissa esitetään sovitut painopisteet ja määrätään oikeudellisesti sitova enimmäismäärä. Ensimmäiset rahoituspuitteet koskevat kautta 2007–2009.

4 artikla

Yleisen talousarvion hyväksyminen

1. Viraston johtaja toimittaa johtokunnalle kokonaisarvion esityksestä yleiseksi talousarvioksi seuraavalle vuodelle kunkin vuoden kesäkuun 30 päivään mennessä noudattaen täysin rahoituspuitteissa asetettuja rajoja.

2. Viraston johtaja esittää johtokunnalle esityksen yleiseksi talous-arvioksi kunkin vuoden syyskuun 30 päivään mennessä. Esitys sisältää:

- a) arvioidut määrärahat:
 - i) viraston toiminta-, henkilöstö- ja kokouskulujen kattamista varten;
 - ii) ulkopuolisen neuvonantaja-avun, etenkin viraston tehtävien suorittamisen kannalta tarpeellisten operatiivisten analyysien, hankkimista varten sekä kaikkien osallistuvien jäsenvaltioiden yhteisen edun mukaisia erityisiä tutkimus- ja teknologiatuomioita, etenkin teknisiä tapaus-selvityksiä ja alustavia toteutettavuustutkimuksia varten;
- b) arvion menojen kattamiseen tarvittavista tuloista.

3. Johtokunta pyrkii varmistamaan sen, että 2 kohdan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettut määrärahat ovat merkittävä osa 2 kohdassa tarkoitetuista kokonaismäärärahoista. Näiden määrärahojen on vastattava todellisia tarpeita, ja niillä on mahdollistettava viraston operatiivinen toiminta.

4. Esityksessä yleiseksi talousarvioksi on oltava yksityiskohtainen henkilöstötaulukko ja yksityiskohtaiset perustelut.

5. Johtokunta voi yksimielisesti päättää, että myös tietty hanke tai ohjelma sisällytetään esitykseen yleiseksi talousarvioksi, jos se on selvästi kaikkien osallistuvien jäsenvaltioiden yhteisen edun mukaista.

6. Määrärahat jaetaan osastoihin ja lukuihin ja nämä edelleen tarpeen mukaan momentteihin, ja menot ryhmitellään laatunsa tai käyttötarkoituksensa mukaan.

7. Kussakin osastossa voi olla luku "alustavat määrärahat". Nämä määrärahat otetaan talousarvioon, kun määrärahojen määrän tai talous-arvioon otettujen määrärahojen toteuttamismahdollisuuksien osalta on vakaviin syihin perustuvaa epävarmuutta.

8. Tulot muodostuvat:

- a) sekalaisista tuloista;
- b) viraston toimintaan osallistuvien jäsenvaltioiden maksamista rahoitusosuuksista, jotka perustuvat bruttokansantulon mukaiseen asteikkoon.

⁽¹⁾ EUVL L 245, 17.7.2004, s. 17.

Esityksessä yleiseksi talousarvioksi on käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja varten erityisiä budjettikohtia, joissa ilmoitetaan mahdollisuuksien mukaan ennakoitujen tulojen määrä.

9. Johtokunta hyväksyy esityksen yleiseksi talousarvioksi kunkin vuoden joulukuun 31 päivään mennessä viraston rahoituspuitteiden rajoissa. Tällöin johtokunnan puheenjohtajana toimii viraston johtaja tai hänen nimeämänsä edustaja neuvoston pääsihteeristöstä taikka johtokunnan jokin jäsen viraston johtajan pyynnöstä. Toimitusjohtaja julistaa talousarvion vahvistetuksi ja ilmoittaa siitä osallistuville jäsenvaltioille.

10. Jollei esitystä yleiseksi talousarvioksi ole hyväksytty varainhoitovuoden alkuun mennessä, menoihin voidaan käyttää kuukausittain kunkin luvun tai kunkin muun jaottelun osalta määrä, joka on enintään yksi kahdestoistaosa edellisen varainhoitovuoden talousarvioon avatuista määrärahoista. Virasto saa näin kuitenkin käyttää vain määrän, joka on enintään yksi kahdestoistaosa valmisteltavana olevaan yleiseen talousarvioesitykseen otetuista määrärahoista. Johtokunta voi määränemmistöllä toimitusjohtajan ehdotuksesta antaa luvan yhden kahdestoistaosan ylittäviin menoihin. Toimitusjohtaja voi pyytää suorittamaan tämän kohdan mukaisesti luvan saaneiden määrärahojen kattamiseksi tarvittavat osuudet, jotka on maksettava 30 päivän kuluessa tällaisen pyynnön esittämisestä.

5 artikla

Käyttötarkoitukseensa sidotut tulot

1. Virasto voi ottaa yleiseen talousarvioonsa määrättyyn käyttötarkoitukseen osoitettuina tuloina rahoitusosuuksia muiden kuin 4 artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdassa tarkoitettujen kulujen kattamista varten:

- a) Euroopan unionin yleisestä talousarviosta tapauskohtaisesti ja noudattaen täysin siihen sovellettavia sääntöjä, menettelyjä ja päätöksentekotapoja;
- b) osallistuvilta jäsenvaltioilta, kolmansilta valtioilta tai muilta kolmansilta osapuolilta.

2. Käyttötarkoitukseensa sidottu tulo voidaan käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on osoitettu.

6 artikla

Viraston osallistuvan jäsenvaltion puolesta suorittama menojen hallinnointi

1. Johtokunta voi päättää toimitusjohtajan tai osallistuvan jäsenvaltion ehdotuksesta, että virasto voi sopimusluonteisesti ottaa osallistuvien jäsenvaltioiden puolesta tehtävään viraston toiminta-alueeseen kuuluvien tiettyjen toimien hallinnoinnin ja varainhoidon.

2. Johtokunta voi päätöksessään valtuuttaa viraston tekemään sopimuksia tiettyjen osallistuvien jäsenvaltioiden puolesta. Se voi valtuuttaa viraston keräämään näiltä osallistuvilta jäsenvaltioilta tehtyjen sopimusten noudattamiseksi tarvittavat varat etukäteen.

7 artikla

Rahoitusosuudet

1. Rahoitusosuuksien määrittäminen sovellettaessa bruttokansantulon mukaan määräytyvää asteikkoa

1.1 Mikäli bruttokansantulon mukaan määräytyvää asteikkoa voidaan soveltaa, rahoitusosuuksien jakautuminen niiden osallistuvien jäsenvaltioiden kesken, joilta vaaditaan rahoitusosuuksia, määräytyy Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 28 artiklan 3 kohdassa määritellyn bruttokansantulon (BKTL) mukaan määräytyvän asteikon ja Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä 29 päivänä syyskuuta 2000 tehdyn neuvoston päätöksen 2000/597/EY, Euratom⁽¹⁾ tai muun sen mahdollisesti korvaavan neuvoston päätöksen mukaisesti.

1.2 Kunkin rahoitusosuuden laskennassa käytetään Euroopan yhteisöjen hyväksymään viimeisimpään talousarvioon liitettyssä taulukossa "Yleisen talousarvion rahoitus omien varojen lajien ja jäsenvaltioiden mukaan" olevassa sarakkeessa "BKTL-varat" olevia tietoja. Kunkin osallistuvan jäsenvaltion, jolta vaaditaan rahoitusosuus, rahoitusosuus on suhteessa kyseisen jäsenvaltion bruttokansantulon osuuteen niiden osallistuvien jäsenvaltioiden, joilta rahoitusosuuksia edellytetään, yhteenlasketusta bruttokansantulosta.

2. Rahoitusosuuksien maksuaikataulu

2.1 Osallistuvat jäsenvaltiot maksavat yleisen talousarvion rahoittamiseen tarkoitettua rahoitusosuutensa kolmena tasasuuruksena eränä asianomaisen varainhoitovuoden helmikuun, kesäkuun ja loka-

2.2 Jos hyväksytään lisätalousarvio, osallistuvien jäsenvaltioiden on maksettava tarvittavat rahoitusosuutensa 60 päivän kuluessa rahoituspyynnön esittämisestä.

2.3 Kukin osallistuva jäsenvaltio maksaa oman rahoitusosuutensa suorittamisesta johtuvat pankkikulut.

8 artikla

Talousarvion ylijäämä

Mahdollinen tulojen ja menojen erosta johtuva varainhoitovuoden talousarvion ylijäämä katsotaan osallistuvien jäsenvaltioiden käytettävissä olevaksi määrärahaksi, joka palautetaan niille vähennyksenä seuraavan varainhoitovuoden kolmannelta (15 päivän lokakuuta) rahoitusosuudesta.

9 artikla

Talousarviota koskevat periaatteet

1. Euromääräisenä laadittavat talousarviot ovat säädökset, joilla ennakoidaan ja hyväksytään kullekin varainhoitovuodelle kaikki viraston hallinnoimat tulot ja menot.

2. Talousarvioon otetut määrärahat hyväksytään varainhoitovuodeksi, joka alkaa tammikuun 1 päivänä ja päättyy joulukuun 31 päivänä samana vuonna.

3. Jokaisen talousarvion tulojen ja menojen on oltava tasapainossa. Tulot ja menot otetaan asianomaisen talousarvioon kokonaismääräisinä vähentämättä niitä toisistaan.

4. Talousarvio koostuu jaksotetuista määrärahoista, jotka ovat maksusitoumusmäärärahoja tai maksumäärärahoja, sekä jaksottamattomista määrärahoista.

⁽¹⁾ EYVL L 253, 7.10.2000, s. 42.

5. Maksusitoumusmäärärahat kattavat tietyn varainhoitovuoden aikana tehtyjen oikeudellisten sitoumusten kokonaiskustannukset. Maksusitoumukset voidaan kuitenkin tehdä kerralla tai vuotuisina erinä. Maksusitoumukset otetaan kirjanpitoon joulukuun 31 päivään mennessä tehtyjen oikeudellisten sitoumusten perusteella.

6. Maksuäärärahat kattavat tietyn varainhoitovuoden ja/tai sitä edeltävien varainhoituvuosien aikana tehtyjen oikeudellisten sitoumusten toteuttamiseen tarvittavat maksut. Maksut kirjataan tileille joulukuun 31 päivään mennessä tehtyjen talousarviositoumusten perusteella.

7. Varainhoitovuoden tulot kirjataan kyseisen varainhoitovuoden tileille sen kuluessa toteutuneiden määrien mukaisina.

8. Mitään tuloa tai menoa ei voida toteuttaa muutoin kuin osoittamalla se tiettyyn budjettikohtaan ja siihen otettujen määrärahojen rajoissa.

9. Määrärahat käytetään moitteettoman varainhoidon eli taloudellisuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden periaatteita noudattaen.

10. Omaisuuden kohtelu ja poistot: talousarvion osalta kaikki omaisuuden hankkimiseen liittyvät kulut kirjataan talousarvioon sellaisina kuin ne syntyvät; poistoja ei sovelleta.

10 artikla

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1. Tilinpäätökset laaditaan noudattaen Euroopan unionin yleisesti hyväksyttyjä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, joita ovat erityisesti:

- a) toimintojen jatkuvuuden periaate, joka tarkoittaa, että virasto katsotaan perustetuksi määräämättömäksi ajaksi;
- b) varovaisuusperiaate, joka tarkoittaa, ettei varoja tai tuotteita arvosteta liian suuriksi eikä velkoja tai kuluja liian pieniksi;
- c) kirjanpitoimenetelmien johdonmukaisuuden periaate, joka tarkoittaa, ettei tilinpäätöksen osien rakennetta, kirjanpitoimenetelmiä ja arvostussääntöjä muuteta eri varainhoituvuosien välillä. Tilinpitäjä saa poiketa kirjanpitoimenetelmien johdonmukaisuuden periaatteesta ainoastaan poikkeustapauksissa, erityisesti jos kirjanpitotapahtumien esitystapa paranee muutoksen ansiosta;
- d) tietojen vertailtavuuden periaate, joka tarkoittaa, että jokaiseen tilinpäätöserään merkitään myös vastaavan erän määrä edelliseltä varainhoitovuodelta. Jos jonkin tilinpäätöserän esitystapaa tai luokittelua muutetaan, vastaavat määrät edellisvuodelta saatetaan vertailukelpoiseen muotoon ja luokitellaan uudelleen;
- e) olennaisuuden periaate, joka tarkoittaa, että kaikki tarvittavan tiedon kannalta merkitykselliset tapahtumat esitetään tilinpäätöksessä. Niiden suhteellinen merkitys arvioidaan tapahtuman luonteen tai sen sisältämän rahamäärän mukaan;
- f) bruttoperiaate, joka tarkoittaa, että saamia ja velkoja tai kuluja ja tuottoja voidaan vähentää toisistaan ainoastaan silloin, kun kulut ja tuotot kuuluvat samaan tapahtumaan, samanlaisiin tapahtumiin tai suojautumistoimenpiteisiin ja kun ne eivät ole yksittäiserinä merkittävien suurien;

- g) sisältöpainotteisuuden periaate, joka tarkoittaa, että kirjanpitotapahtumat esitetään tilinpäätöksessä niiden taloudellisen luonteen mukaan;
- h) suoriteperusteisen kirjanpidon periaate, joka tarkoittaa, että kirjanpitotapahtumat viedään kirjanpitoon niiden tapahtumahetkellä eikä menojen ja tulojen maksuhetkellä;
- i) omaisuuden ja poistojen jäljitettävyyden periaate, joka tarkoittaa, että virasto pitää luetteloja, joista ilmenee kaiken aineellisen käyttöomaisuuden, aineettoman käyttöomaisuuden ja rahoitusomaisuuden määrä ja arvo, mukaan lukien mahdolliset poistot.

2. Jos tilinpitäjä katsoo, että edellä 1 kohdassa määritellyistä kirjanpitoperiaatteista on jossakin tilanteessa poikettava, poikkeaminen on perusteltava ja siitä on ilmoitettava asianmukaisesti.

11 artikla

Siirrot

1. Jos määrärahoja ei ole käytetty sen varainhoitovuoden aikana, jota varten ne on otettu talousarvioon, ne peruutetaan.

2. Maksusitoumusmäärärahoista, joita varainhoitovuoden tilit päätettäessä ei vielä ole sidottu, voidaan kuitenkin siirtää määrät, jotka vastaavat maksusitoumusmäärärahoja, joiden osalta useimmat sitoumusten edellyttämät alustavat muodollisuudet eli mahdollisten toimeksisääjien valinta on tehty joulukuun 31 päivään mennessä. Näitä määriä voidaan sitoa seuraavan vuoden maaliskuun 31 päivään saakka.

3. Maksuäärärahoista voidaan siirtää määrät, jotka tarvitaan aiempien maksusitoumusten tai siirrettyihin maksusitoumusmäärärahoihin liittyvien maksusitoumusten kattamiseen, kun seuraavan varainhoitovuoden asianomaiseen budjettikohtaan osoitetut määrärahat eivät kata rahoitus-tarvetta. Erityiset määrärahat siirretään vain kerran.

4. Varauksiin otettuja tai henkilöstömenoihin liittyviä määrärahoja ei saa siirtää.

5. Käyttämättömät käyttötarkoitukseensa sidotut tulot ja 5 artiklassa tarkoitetuista käyttötarkoitukseensa sidotuista tuloista saadut, 31 päivänä joulukuuta käytettävissä olevat määrärahat siirretään ilman eri toimenpiteitä ja niitä voidaan käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon ne on osoitettu. Ensin on käytettävä ne määrärahat, jotka vastaavat edelliseltä varainhoitovuodelta siirrettyjä käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja.

6. Toimitusjohtaja antaa johtokunnalle siirtoja koskevan ehdotuksen 15 päivään helmikuuta mennessä. Johtokunta ratkaisee asian 15 päivään maaliskuuta mennessä.

12 artikla

Lisätalousarvio

1. Väistämättömissä, poikkeuksellisissa tai odottamattomissa olosuhteissa toimitusjohtaja voi ehdottaa 3 artiklassa määriteltyjen rahoituspuitteiden rajoissa lisätalousarvioesitystä.

2. Lisätalousarvioesitys laaditaan, esitetään, hyväksytään ja annetaan tiedoksi rahoituspuitteiden rajoissa ja samaa menettelyä noudattaen kuin yleinen talousarvio. Johtokunta toimii ottaen asianmukaisesti huomioon asian kiireellisyyden.

3. Jos rahoituspiteissa määrättyjen rajojen katsotaan olevan poikkeuksellisten ja odottamattomien olosuhteiden vuoksi riittämättömät, ottaen myös täysimääräisesti huomioon 4 artiklan 2 ja 3 kohdassa esitetyt säännöt, johtokunta toimittaa lisätalousarvion neuvostolle yksimielisesti hyväksyttäväksi.

13 artikla

Tarkistettu talousarvio

1. Toimitusjohtaja voi esittää johtokunnalle tarvittaessa kuluvan varainhoitovuoden tarkistetun talousarvion, joka perustuu ensimmäisenä yhdeksänä kuukautena vahvistetun talousarvion rajoissa aiheutuneisiin todellisiin kuluihin ja kyseisen varainhoitovuoden loppuun saakka arvioituihin kuluihin.

2. Toimitusjohtaja voi tehdä määrärahasiirtoja osastosta toiseen, luvusta toiseen ja momentilta toiselle enintään 10 prosentin rajoissa kyseisen varainhoitovuoden määrärahoista.

3. Toimitusjohtajan on ilmoitettava aikomuksestaan johtokunnalle kolme viikkoa ennen 2 kohdassa tarkoitettuja määrärahasiirtoja. Jos osallistuva jäsenvaltio esittää sille edellä mainitun määrärajan kuluessa asianmukaisesti perustellut syyt, johtokunta tekee asiasta päätöksen.

4. Toimitusjohtaja voi tehdä määrärahasiirron momentin sisällä ja ehdottaa muita määrärahasiirtoja johtokunnalle.

II OSASTO

YLEISEN TALOUSARVION TOTEUTTAMINEN

1 LUKU

Varainhoidosta vastaava henkilöstö

14 artikla

Tehtävien eriyttämisen periaate

Tulojen ja menojen hyväksyjän ja tilinpitäjän tehtävät on pidettävä erillään eikä niitä voi yhdistää keskenään.

15 artikla

Tulojen ja menojen hyväksyjän asema

1. Toimitusjohtaja huolehtii viraston puolesta tulojen ja menojen hyväksyjän tehtävistä.

2. Virasto määrittää sisäisissä hallintoa koskeissa säännöissään sen asianmukaisella tasolla olevan henkilöstön, jolle toimitusjohtaja voi viraston työjärjestyksessä määrättyjä edellytyksiä noudattaen siirtää tulojen ja menojen hyväksyjän tehtäviä, sekä siirrettyjen tehtävien laajuuden.

3. Tulojen ja menojen hyväksyjän tehtäviä voidaan siirtää ainoastaan viraston neuvoston yhteisen toiminnan 2004/551/YUTP 11 artiklan 3 kohdan 3.1 alakohdan mukaisesti suoraan määräaikaikaisella työsopimuksella palkkaamalle henkilöstölle, joka valitaan osallistuvien jäsenvaltioiden kansalaisista.

4. Valtuutetut tulojen ja menojen hyväksyjät voivat toimia vain valtuutusasiakirjassaan määrättyissä rajoissa. Toimivaltaisen valtuutetun tulojen ja menojen hyväksyjän avustajana hänen tehtävissään voi toimia yksi tai useampi henkilöstön jäsen, jonka tehtävänä on suorittaa ensiksi mainitun vastuulla tiettyjä talousarvion toteuttamiseksi ja tilinpäätöksessä tarvittavia toimia.

16 artikla

Tulojen ja menojen hyväksyjän tehtävät

1. Tulojen ja menojen hyväksyjän tehtävänä on käsitellä tuloja ja menoja moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti, mukaan

lukien taloudellisuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden periaatteet, ja huolehtia siitä, että käsittely on laillista ja asianmukaista.

2. Menojen toteuttamiseksi valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä tekee talousarviositoumuksia ja oikeudellisia sitoumuksia, vahvistaa menoja, hyväksyy maksuja ja valmistelee määrärahojen käyttöä.

3. Tulojen toteuttamiseen kuuluu saamisennusteiden laatiminen, perittävien maksujen vahvistaminen sekä perintämääräysten lähettäminen. Tulojen toteuttamiseen voi kuulua myös vahvistetuista saatavista luopuminen.

4. Valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä laatii, viraston vahvistamien vähimmäissääntöjen mukaisesti ja ottaen huomioon toimintaympäristöön ja rahoitettavien toimien luonteeseen liittyvät riskit, organisaatorakenteen sekä tehtävien toteuttamiseen soveltuvat sisäistä hallinnointia ja valvontaa koskevat menettelyt, mukaan luettuna tarvittaessa jälkikäteen suoritettavat tarkastukset. Ennen toimen hyväksymistä sen toiminnalliset ja taloudelliset näkökohdat tarkastetaan muun kuin toimen aloittaneen henkilöstön jäsenen toimesta. Toimen aloittaminen sekä sen etukäteen ja jälkikäteen suoritettava tarkastaminen on pidettävä erillään.

5. Taloustapahtumien hallinnointia valvovan henkilöstön jäsenillä on oltava tehtäviensä edellyttämä ammatillinen pätevyys. Heidän on noudatettava viraston johtosääntöä.

6. Jos toimien taloushallintoon ja valvontaan osallistuva henkilö katsoo, että päätös, jonka hänen esimiehensä antaa hänen täytäntönpantavakseen tai hyväksyttäväkseen, on sääntöjenvastainen tai vastoin moitteettoman varainhoidon periaatteita tai ammatillisia sääntöjä, joita hänen on noudatettava, hänen on ilmoitettava asiasta kirjallisesti tulojen ja menojen hyväksyjälle ja, jos tämä ei puutu asiaan, 22 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulle elimelle. Jos kyseessä on laiton toiminta, petos tai lahjonta, joka saattaa vahingoittaa viraston etuja, tulojen ja menojen hyväksyjän on ilmoitettava asiasta voimassa olevassa lainsäädännössä nimetyille viranomaisille ja elimille.

7. Tulojen ja menojen hyväksyjä laatii johtokunnalle vuosittain toimintakertomuksen tehtäviensä suorittamisesta, mihin liitetään taloutta ja hallinnointia koskevia tietoja. Kertomuksesta on käytävä ilmi, vastaavatko toimenpiteiden tulokset asetettuja tavoitteita, millaisia riskejä toimenpiteisiin liittyy, miten hänen käyttöönsä asetetut varat on käytetty ja miten sisäinen valvontajärjestelmä toimii. Sisäinen tarkastaja tutustuu vuosittain annettavaan toimintakertomukseen sekä muihin yksilöityihin tietoihin.

17 artikla

Toimenpiteen aloittamista ja sen tarkastamista koskevien tehtävien erottaminen toisistaan

1. Toimenpiteen aloittamisella tarkoitetaan kaikkia 16 artiklan 4 ja 5 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden toteuttamia toimenpiteitä, joilla valmistellaan valtuutetun toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän vastuulla olevaa talousarvion toimeenpanoa.

2. Toimenpiteen ennakkotarkastuksella tarkoitetaan kaikkia valtuutetun toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän kehittämää tarkastuksia, jotka toimitetaan ennen toimenpiteen aloittamista sen toiminnallisten ja taloudellisten näkökohtien tarkastamiseksi.

3. Jokaisen toimenpiteen osalta tehdään ainakin yksi ennakkotarkastus. Ennakkotarkastuksen tavoitteena on varmistaa, että:

- a) meno ja tulo ovat asianmukaiset ja asiaan sovellettavien sääntöjen mukaiset, erityisesti talousarvion ja asianomaisten asetusten sekä perustamissopimusten, sovellettavan lainsäädännön ja mahdollisten sopimusehtojen soveltamiseksi annettujen säästöjen mukaisia;
- b) moitteettoman varainhoidon periaatetta noudatetaan.

4. Tositteiden jälkitarkastusten ja tarvittaessa tarkastuskäynnin toteuttajien tarkastusten tarkoituksena on varmistaa, että talousarviosta rahoitettavat toimenpiteet on toteutettu moitteettomasti ja että erityisesti 3 kohdassa tarkoitettuja perusteita on noudatettu. Nämä tarkastukset voidaan järjestää otantamenetelmän avulla riskianalyysiä käyttäen.

5. Edellä 2 ja 4 kohdassa tarkoitetuista tarkastuksista vastaavat virkamiehet tai muut henkilöstön jäsenet eivät voi suorittaa 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden vastuulla olevia valmistelutehtäviä eivätkä ole näiden alaisia.

18 artikla

Hallinnon ja sisäisen valvonnan menettelyt

Hallinnon ja sisäisen valvonnan järjestelmien ja menettelyjen tarkoituksena on:

- a) saavuttaa viraston politiikkojen, ohjelmien ja toimien tavoitteet moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti;
- b) noudattaa Euroopan unionin oikeuden sääntöjä ja viraston vahvistamia valvonnan vaatimuksia;
- c) suojella viraston omaisuutta ja tietoja;
- d) ehkäistä ja havaita sääntöjenvastaisuuksia, virheitä ja petoksia;
- e) tunnistaa ja ehkäistä hallintoon liittyviä riskejä;

- f) tuottaa luotettavasti taloutta ja hallintoa koskevia tietoja;
- g) säilyttää kaikki tositteet, jotka liittyvät talousarvion toteuttamiseen ja talousarvion toteuttamistoimiin ja ovat tuloksena niistä;
- h) säilyttää asiakirjat, jotka koskevat viraston vaatimia ennakkovalvontakatsauksia, ja pitää rekisteriä, jonka avulla voidaan järjestää kyseisten vakuuksien riittävä seuranta.

19 artikla

Tilinpitäjän asema

Virasto nimeää tilinpitäjän viraston neuvoston yhteisen toiminnan 2004/551/YUTP 11 artiklan 3 kohdan 3.1 alakohdan mukaisesti suoraan määräaikaikaisella työsopimuksella palkkaamasta henkilöstöstä, joka valitaan osallistuvien jäsenvaltioiden kansalaisista. Johtokunnan on nimettävä tilinpitäjä tämän erityisosaamisen perusteella, joka osoitetaan ammattitutkinnolla tai vastaavalla työkokemuksella.

20 artikla

Tilinpitäjän tehtävät

1. Tilinpitäjällä on virastossa seuraavat tehtävät:
 - a) maksujen moitteeton suorittaminen, tulojen kantaminen ja vahvistettujen saamisten perintä, mukaan lukien 29 artiklassa määritellyt viivästyskorot;
 - b) tilinpäätöksen laatiminen ja esittäminen;
 - c) kirjanpito;
 - d) kirjanpidossa noudatettavien sääntöjen ja menetelmien sekä tililuettelon määritteleminen;
 - e) kirjanpitojärjestelmien määritteleminen ja hyväksyminen sekä tarvittaessa sellaisten tulojen ja menojen hyväksyjän määrittelemien järjestelmien hyväksyminen, joiden tarkoituksena on tuottaa tai perustella kirjanpitotietoja;
 - f) kassanhallinta.
2. Tilinpitäjä saa tulojen ja menojen hyväksyjiltä kaikki näiden luotettaviksi vahvistamat tiedot, joita tarvitaan, jotta tilinpäätöksessä voidaan antaa oikea kuva viraston varallisuudesta ja talousarvion toteuttamisesta.
3. Tilinpitäjällä on yksin toimivalta hoitaa raha- tai muita varoja. Hän on vastuussa niiden säilyttämisestä.
4. Tilinpitäjä voi tehtäviään suorittaessaan siirtää tiettyjä tehtäviä alaisuudessaan toimivalle viraston neuvoston yhteisen toiminnan 2004/551/YUTP 11 artiklan 3 kohdan 3.1 alakohdan mukaisesti suoraan määräaikaikaisella työsopimuksella palkkaamalle henkilöstölle, joka valitaan osallistuvien jäsenvaltioiden kansalaisista. Heille siirretyt tehtävät määritellään valtuutusasiakirjassa.

2 LUKU

Varainhoidosta vastaavan henkilöstön vastuu

21 artikla

Yleiset säännöt

1. Nimittävä viranomais voi milloin tahansa päättää peruuttaa väliaikaisesti tai lopullisesti valtuutettujen tulojen ja menojen hyväksyjien valtuutuksen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mahdollisten kurinpidollisten toimenpiteiden toteuttamista.

2. Nimittävä viranomais voi milloin tahansa päättää pidättää tilinpitäjän väliaikaisesti tai lopullisesti virantoimituksesta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mahdollisten kurinpidollisten toimenpiteiden toteuttamista.

3. Tämän luvun säännöksillä ei rajoiteta rikosoikeudellista vastuuta, joka tässä artiklassa tarkoitettulle henkilöstölle saattaa aiheutua asiaan sovellettavan kansallisen lainsäädännön perusteella sekä Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista ja Euroopan yhteisöjen tai osallistuvien jäsenvaltioiden virkamiesten lahjonnan torjumista koskevien voimassa olevien säännösten perusteella.

4. Tulojen ja menojen hyväksyjään ja tilinpitäjään voidaan kohdistaa kurinpitomenettely ja hänet voidaan saattaa korvausvelvolliseksi. Viraston etuja haittaava laiton toiminta, petos tai lahjonta saatetaan sovellettavassa lainsäädännössä nimetyn viranomaisen tai elimen käsiteltäväksi.

22 artikla

Valtuutettuihin tulojen ja menojen hyväksyjiin sovellettavat säännöt

1. Tulojen ja menojen hyväksyjää voidaan vaatia korvaamaan kokonaan tai osittain viraston kärsimä vahinko, joka johtuu hänen tehtäviään hoitaessaan tai niiden yhteydessä tekemästään vakavasta virheestä, erityisesti silloin, kun hän toteaa perittävät saatavat tai antaa perintämääräyksen, tekee menositoumuksen tai allekirjoittaa maksumääräyksen noudattamatta näitä varainhoitoa koskevia säännöksiä. Samoin menettellään, jos tulojen ja menojen hyväksyjä tekee vakavan virheen siten, ettei laadi saamista koskevaa asiakirjaa tai perintämääräyksiä taikka antaa ne perusteetta viivästyneinä, tai ei laadi maksumääräyksiä taikka antaa ne perusteetta viivästyneinä, minkä vuoksi virastoon voidaan kohdistaa siviilioikeudellisia vaatimuksia kolmansien osapuolten toimesta.

2. Jos valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä katsoo, että häntä pyydetään tekemään päätös, johon liittyy sääntöjenvastaisuuksia tai että päätös on moitteettoman varainhoidon periaatteiden vastainen, hänen on ilmoitettava tästä kirjallisesti valtuutuksen antajalle. Jos valtuutuksen antaja antaa valtuutetulle tulojen ja menojen hyväksyjälle kyseisen päätöksen tekemistä varten kirjallisesti perustellun toimeksiannon, tämä vapautuu vastuustaan. Jos kyseessä on laiton toiminta, petos tai lahjonta, joka saattaa vahingoittaa viraston etuja, tulojen ja menojen hyväksyjän on ilmoitettava asiasta sovellettavassa lainsäädännössä nimetyille viranomaisille ja elimille.

3. Virasto perustaa erityisen, toiminnallisesti riippumattoman elimen, jonka tehtävänä on selvittää, onko taloudellisia väärinkäytöksiä tapahtunut ja mitkä ovat niiden seuraukset. Virasto päättää tämän elimen lausunnon perusteella, aloittaako se kurinpitomenettelyn tai saattaako se asianomaiset korvausvelvollisiksi. Jos elin on havainnut järjestelmään liittyviä ongelmia, se toimittaa tulojen ja menojen hyväksyjälle ja valtuutetulle tulojen ja menojen hyväksyjälle, jos tämä ei ole osallisena asiassa, sekä sisäiselle tarkastajalle kertomuksen, jossa se esittää asiaa koskevia suosituksia.

23 artikla

Tilinpitäjiin sovellettavat säännöt

Tilinpitäjää voidaan vaatia korvaamaan kokonaan tai osittain viraston kärsimä vahinko, joka johtuu hänen tehtäviään hoitaessaan tai niiden yhteydessä tekemästään vakavasta virheestä. Hänet voidaan erityisesti saattaa vastuuseen, jos:

- a) hänen hallussaan olevat rahavarat, muut varat tai asiakirjat katoavat taikka menettävät arvonsa;
- b) hän muuttaa aiheettomasti pankkitilejä;
- c) hänen suorittamansa maksujen perintä tai maksut eivät ole perintä- tai maksumääräyksien mukaisia;
- d) hän on lyönyt laimin tulojen kantamisen.

3 LUKU

Tulot

24 artikla

Viraston tulojen käyttöön asettaminen

Yleiseen talousarvioon otetaan euroina ilmaistu arvio sekalaisista tuloista ja osallistuvien jäsenvaltioiden rahoitusosuuksista muodostuvista tuloista. Osallistuvien jäsenvaltioiden rahoitusosuuksien on katettava kaikki Euroopan unionin yleiseen talousarvioon otetut määrärahat sen jälkeen, kun sekalaiset tulot on vähennetty.

25 artikla

Saamisennuste

1. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä laatii saamisennusteen jokaisesta toimenpiteestä tai tilanteesta, josta aiheutuu virastolle saamia tai joka muuttaa viraston saamia.

2. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä laatii kyseisiä saamia koskevan perintämääräyksen.

26 artikla

Saamisten vahvistaminen

1. Saamisen vahvistaminen on toimi, jolla valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä:

- a) varmistaa, että velka on olemassa;
- b) määrittää tai tarkastaa velan aiheellisuuden ja sen määrän; ja
- c) tarkastaa ne edellytykset, joilla velka voidaan vaatia maksettavaksi.

2. Viraston tulot sekä kaikki saamiset, jotka ovat rahamääräisiä ja erääntyneitä, on vahvistettava tilinpitäjälle annetulla perintämääräyksellä ja sen jälkeen velalliselle osoitetulla veloitusilmoituksella; nämä laatii toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä.

3. Aiheettomasti maksetut määrät on perittävä takaisin.

27 artikla

Perintätoimen hyväksyminen

1. Perintätoimen hyväksyminen on toimi, jolla toimivaltainen valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä antaa tilinpitäjälle perintämääräyksellä ohjeet perii hänen vahvistamansa saaminen.

2. Virasto voi määrätä sellaisen saamisen määrän, joka voidaan perii muilta kuin valtioilta, päätöksellä, jonka täytäntöönpanoon sovelletaan sen valtion riita-asioiden oikeudenkäyntimenettelyä koskevia sääntöjä, jonka alueella tällainen menettely suoritetaan.

28 artikla

Varojen periminen

1. Tilinpitäjä on vastuussa toimivaltaisen valtuutetun tulojen ja menojen hyväksyjän asianmukaisesti laatimista saamisten perintää koskevien määräysten toteuttamisesta. Hän huolehtii siitä, että viraston tulot maksetaan kassaan asianmukaisesti ja että viraston oikeudet turvataan.

Tilinpitäjä perii määrät viraston saamisten perusteella.

2. Aikoessaan luopua vahvistetun saamisen perimisestä toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjän on tarkastettava, että luopuminen on asianmukainen ja sopusoinnussa moitteettoman varainhoidon ja suhteellisuuden periaatteen kanssa soveltamissäännöissä asetettujen menettelyjen ja perusteiden mukaisesti. Luopumispäätös on perusteltava.

29 artikla

Viivästyskorot

1. Jos saamista ei ole maksettu eräpäivään mennessä, saamisesta peritään korkoa 2 ja 3 kohdan mukaisesti.

2. Saamisiin, joita ei ole maksettu eräpäivään mennessä, käytetään korkokantana *Euroopan unionin virallisen lehden* C-sarjassa erääntymiskauden ensimmäisenä kalenteripäivänä julkaistua Euroopan keskuspankin euromääräisiin perusrahoitusoperaatioihinsa soveltamaa korkoa korotettuna:

a) seitsemällä prosenttiyksiköllä silloin kun saaminen on aiheutunut julkisista tavara- ja palveluhankinnoista;

b) kolmella ja puolella prosenttiyksiköllä muissa tapauksissa.

3. Korkoa kertyy veloitusilmoituksessa vahvistetusta saamisen eräpäivää seuraavasta kalenteripäivästä alkaen siihen kalenteripäivään, jona velka maksetaan kokonaisuudessaan takaisin.

4. Osasuorituksilla katetaan ensin 2 ja 3 kohdan mukaisesti määritetyt viivästyskorot.

5. Jos on kyse sakoista ja jos velallinen antaa rahavakuuden, jonka tilinpitäjä hyväksyy väliaikaisen maksusuorituksen sijasta, eräpäivästä laskettavana korkokantana käytetään 2 kohdassa tarkoitettua korkoa korotettuna ainoastaan puolelatoista prosenttiyksiköllä.

6. Jotta voidaan välttää myöhästyneisiin maksuihin sovellettavat viivästyskorot osallistuvien jäsenvaltioiden rahoitusosuuksien osalta, osallistuvat jäsenvaltiot saavat virastolta alkuperäiset allekirjoitetut rahoituspyyntökirjeet vähintään 30 päivää ennen 7 artiklan 2.1 kohdassa määritettyjä erien maksupäiviä.

4 LUKU

Menot

30 artikla

Yleiset periaatteet

1. Kaikista menoista tehdään sitoumus, joka vahvistetaan, hyväksytään ja maksetaan.

2. Menoon sitoutumista edeltää rahoituspäätös, jonka tekee virasto tai ne viranomaiset, jolle se on siirtänyt päätöstä koskevan toimivallan.

31 artikla

Talousarviositoumuksen määrittely

1. Talousarviositoumus on toimi, jolla varataan oikeudellisen sitoumuksen toteuttamiseksi myöhemmin tarvittavat määrärahat. Oikeudellinen sitoumus on toimi, jolla tulojen ja menojen hyväksyjä luo tai vahvistaa veloitteen, josta aiheutuu meno. Talousarviositoumuksen ja oikeudellisen sitoumuksen tekee sama tulojen ja menojen hyväksyjä, paitsi asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa, joista säädetään soveltamissäännöissä.

2. Talousarviositoumus on yksittäinen, jos menon edunsaaja ja määrä on tiedossa. Talousarviositoumus on kokonaissitoumus, jos ainakin yksi yksittäisen sitoumuksen määrittämiseksi tarvittava piirre ei ole tiedossa. Talousarviositoumus on alustava, jos se on tarkoitettu kattamaan juoksevia hallintomenoja, joiden määrää tai lopullisia edunsaajia ei ole lopullisesti vahvistettu.

3. Useamman kuin yhden varainhoitovuoden aikana toteutettavia toimia koskevat talousarviositoumukset voidaan jakaa usealle eri varainhoitovuodelle vuotuisiin eriin ainoastaan silloin kun perussäädöksessä niin säädetään ja jos on kyse hallintomenoista. Talousarviositoumuksen jakamisesta tällä tavoin vuotuisiin eriin on mainittava erikseen oikeudellisessa sitoumuksessa, paitsi jos on kyse henkilöstömenoista.

32 artikla

Sitoumusmenettely

1. Tulojen ja menojen hyväksyjän on tehtävä talousarviositoumus jokaisesta toimenpiteestä, josta voi aiheutua talousarvioista suoritettava meno, ennen kuin hän voi antaa oikeudellisen sitoumuksen kolmansiin osapuoliin nähden.

2. Talousarvioon tehtävien kokonaissitoumusten on katettava niihin liittyvien yksittäisten oikeudellisten sitoumusten kokonaiskulut vuoden n+1 joulukuun 31 päivään saakka.

Yksittäisiin tai alustaviin talousarviositoumuksiin liittyvät yksittäiset oikeudelliset sitoumukset on annettava viimeistään 31 päivänä joulukuuta vuonna n, jollei 31 artiklan 3 kohdasta muuta johdu.

Ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa tarkoitettujen ajanjaksojen päätyttyä toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä purkaa käyttämättömiä määriä koskevat talousarviositoumukset.

Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä kirjaa ennen kokonaissitoumuksen perusteella tehdyn kunkin yksittäisen oikeudellisen sitoumuksen allekirjoittamista sen määrän talousarviokirjanpitoon vähentämällä sen kokonaissitoumuksesta.

3. Useamman kuin yhden varainhoitovuoden aikana toteutettavia toimia koskeviin oikeudellisiin sitoumuksiin ja niitä vastaaviin talousarviositoumuksiin on sisällyttävä moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti määräpäivä, johon mennessä toteuttaminen on saatettava päätökseen, paitsi silloin kun on kyse henkilöstömenoista.

Ne osat tällaisista sitoumuksista, joita ei ole käytetty kuuden kuukauden kuluttua määräajan päättymisestä, peruuntuvat, mikä johtaa kyseisten määrärahojen peruuntumiseen.

Jos oikeudellinen sitoumus ei tämän jälkeen ole aiheuttanut yhtään maksua kolmen vuoden aikana, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä peruuttaa sen.

33 artikla

Sitoumuksen hyväksyminen

1. Talousarviositoumusta tehdessään toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä huolehtii siitä, että:

- meno on kirjattu oikeaan budjettikohtaan;
- määrärahat ovat käytettävissä;

c) meno on perustamissopimusten, talousarvion, tämän päätöksen ja sovellettavan lainsäädännön mukainen;

d) moitteettoman varainhoidon periaatetta on noudatettu.

2. Oikeudellista sitoumusta kirjatessaan tulojen ja menojen hyväksyjä huolehtii siitä, että:

- sitoumusta vastaa talousarviositoumus;
- meno on asianmukainen ja perustamissopimusten, talousarvion, tämän päätöksen ja sovellettavan lainsäädännön mukainen;
- moitteettoman varainhoidon periaatetta on noudatettu.

34 artikla

Menojen vahvistaminen

Menoja vahvistaessaan toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä:

- tarkastaa, että velkojalla on oikeus saamiseen;
- määrittää tai tarkastaa saamisen aiheellisuuden ja sen määrän;
- tarkastaa ne edellytykset, joilla saaminen voidaan vaatia maksettavaksi.

35 artikla

Menojen hyväksyminen

Menoja hyväksyessään toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä antaa tilinpitäjälle maksumääräyksellä ohjeet maksaa vahvistamansa menon määrä tarkastettuaan ensin, että määrärahat ovat käytettävissä.

36 artikla

Menojen maksaminen

1. Maksu suoritetaan, jos on olemassa todisteet siitä, että asianomainen toiminta on perussäädöksen säännösten tai sopimusmääräysten mukainen, yhdellä tai useammalla seuraavista tavoista:

- maksetaan koko erääntynyt määrä;
- maksetaan yksi tai useampi välimaksu.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen maksutyypit erotetaan toisistaan kirjanpidossa maksujen suorittamisajankohtana.

3. Tilinpitäjä maksaa menot käytettävissä olevien varojen rajoissa.

37 artikla

Maksujen määräajat

1. Maksut on suoritettava 45 kalenteripäivän kuluessa siitä päivästä, jona asianmukainen maksuvaatimus kirjataan toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän valtuutetussa yksikössä. Maksupäivänä pidetään päivää, jona viraston tiliä veloitetaan.

Maksuvaatimus ei ole asianmukainen silloin kun ainakin yksi sen keskeisistä osista puuttuu.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, mainitussa kohdassa tarkoitettu määräaika on 30 kalenteripäivää palvelu- ja tavarahankintoihin liittyvien maksujen osalta, jollei sopimuksessa toisin määrätä.

3. Jos hankinta- tai avustussopimuksen mukaisen maksun suorittamisen ehtona on kertomuksen hyväksyminen, 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen määräajat alkavat kuluu vasta kyseisen kertomuksen hyväksymisen jälkeen joko nimenomaisesti siten, että asiasta ilmoitetaan saajalle, tai implisiittisesti, jos sopimuksen mukainen hyväksymisaika on kulunut umpeen ilman, että se on keskeytetty saajalle osoitetulla virallisella asiakirjalla.

Hyväksymisaika on enintään:

- a) 20 kalenteripäivää tavallisten tavara- ja palveluhankintasopimusten osalta;
- b) 45 kalenteripäivää muiden hankintasopimusten ja avustussopimusten osalta;
- c) 60 kalenteripäivää sellaisten sopimusten osalta, joihin perustuvia teknisiä työsuorituksia on erityisen vaikea arvioida.

4. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi keskeyttää maksuajan kulumisen ilmoittamalla milloin tahansa 1 kohdassa mainitun

määrärajan kuluessa saajapuolelle, ettei maksuvaatimusta voida hyväksyä, koska se on aiheeton tai asianmukaisia tositteita ei ole esitetty. Jos toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä saa sellaisia tietoja, joiden perusteella voidaan epäillä maksuvaatimukseen sisältyvien menojen tukikelpoisuutta, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi keskeyttää maksuajan kulumisen, jotta menojen tukikelpoisuus voidaan varmistaa ennen niiden maksamista tekemällä lisätarkastuksia, joihin voivat kuulua myös paikan päällä toimitettavat tarkastukset. Tulojen ja menojen hyväksyjä ilmoittaa tästä viipymättä maksun saajalle.

Jäljellä oleva maksuaika jatkuu siitä päivästä, jona oikein laadittu maksuvaatimus kirjataan ensimmäisen kerran.

5. Edellä 1 ja 2 kohdassa säädettyjen määräaikaisten päätyttyä velkoja voi vaatia viivästyskoron maksamista kahden kuukauden kuluessa myöhästyneen maksun vastaanottamisesta seuraavien säännösten mukaisesti:

- a) korkokantana käytetään jompaakumpaa 29 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua korkoa;
- b) korkoa maksetaan maksuajan päättymistä seuraavasta kalenteripäivästä maksun suorittamisajankohtaan.

Tämän kohdan ensimmäistä alakohtaa ei sovelleta osallistuviin jäsenvaltioihin.

5 LUKU

Tietojenkäsittelyjärjestelmät

38 artikla

Kirjanpito-ohjelmat

1. Viraston kirjanpito-ohjelmissa on otettava huomioon näissä varainhoitoa koskevissa säännöksissä esitetyt periaatteet.
2. Asiakirjat voidaan allekirjoittaa suojatulla tietokonepohjaisella tai sähköisellä menettelyllä.

6 LUKU

Sisäinen tarkastus

39 artikla

Sisäisen tarkastajan asema

1. Virasto perustaa sisäisen tarkastuksen tehtävän, jota on hoidettava asiaankuuluvien kansainvälisten standardien mukaisesti. Viraston nimeämä sisäinen tarkastaja vastaa virastolle talousarvion toteuttamisjärjestelmien ja -menettelyjen moitteettoman toiminnan tarkastamisesta. Sisäinen tarkastaja ei saa olla tulojen ja menojen hyväksyjä eikä tilinpitäjä.

2. Virasto antaa sisäiseen tarkastajaan sovellettavat erityissäännökset, ja niissä on taattava hänen täydellinen riippumattomuutensa tehtäviensä hoidossa ja määritettävä hänen vastuunsa.

40 artikla

Sisäisen tarkastajan tehtävät

1. Sisäinen tarkastaja neuvoa virastoa riskienhallinnassa antamalla riippumattomia lausuntoja hallinnointi- ja valvontajärjestelmien laadusta sekä suosituksia toimintojen toteuttamisedellytysten parantamiseksi ja moitteettoman varainhoidon edistämiseksi.

Sisäisen tarkastajan tehtävänä on erityisesti:

- a) arvioida sisäisten hallinnointijärjestelmien asianmukaisuutta ja tehokkuutta sekä yksiköiden toiminnan tuloksellisuutta politiikkojen, ohjelmien ja toimien toteuttamisessa niihin liittyvien riskien kannalta; ja

b) arvioida talousarvion toteuttamistoimiin sovellettavien sisäisen valvonnan ja tilintarkastuksen järjestelmien asianmukaisuutta ja laatua.

2. Sisäisen tarkastajan tehtäväkenttään kuuluvat viraston kaikki toiminnot ja yksiköt. Hänen on saatava käyttöönsä rajoituksetta kaikki tiedot, joita hän tarvitsee tehtäviensä suorittamiseksi, tarvittaessa paikan päällä.

3. Sisäinen tarkastaja antaa kertomuksen havainnoistaan ja suosituksistaan virastolle. Tämä varmistaa, että tarkastusten perusteella annettuja

suosituksia noudatetaan. Lisäksi sisäinen tarkastaja esittää virastolle sisäistä tarkastusta koskevan vuosikertomuksen, jossa ilmoitetaan tehtyjen sisäisten tarkastusten lukumäärä ja tyyppi, annetut suositukset ja näiden suositusten johdosta toteutetut toimet.

4. Toimitusjohtaja toimittaa vuosittain johtokunnalle kertomuksen, jossa on yhteenvedo tehtyjen tarkastusten määrästä ja tyypistä, annetuista suosituksista ja näiden suositusten johdosta toteutetuista toimista.

III OSASTO

RAHOITUSSELVITYKSET JA VUOTUINEN TILINTARKASTUS

41 artikla

Talousarvion ja selvitysten aikataulu

Virasto toimittaa johtokunnalle seuraavat asiakirjat:

- a) helmikuun 15 päivään mennessä siirtoja koskevan ehdotuksen kuten 11 artiklassa säädetään;
- b) kesäkuun 30 päivään mennessä kokonaisarvion esityksestä yleiseksi talousarvioksi seuraavalle vuodelle kuten 4 artiklan 1 kohdassa säädetään;
- c) syyskuun 30 päivään mennessä esityksen yleiseksi talousarvioksi seuraavalle varainhoitovuodelle kuten 4 artiklan 9 kohdassa säädetään;
- d) varainhoitovuoden ensimmäisten yhdeksän kuukauden kuluttua tarvittaessa kuluvan varainhoitovuoden tarkistettua talousarvion kuten 13 artiklassa säädetään;
- e) neljännesvuosittaiset rahoitus selvitykset kuten 42 artiklassa säädetään;
- f) raportit operatiivisesta talousarviosta kuten 2 artiklassa säädetään;
- g) tarkastettua rahoitus selvityksen, jonka johtokunta hyväksyy 1 päivänä syyskuuta kuten 44 artiklassa säädetään.

42 artikla

Neljännesvuosittaiset selvitykset

Toimitusjohtaja esittää joka kolmas kuukausi johtokunnalle selvityksen viimeisten kolmen kuukauden kuluessa ja varainhoitovuoden alun jälkeen toteutetuista tuloista ja menoista.

43 artikla

Tilintarkastuslautakunta

- 1. Viraston hallinnoimien menojen, mukaan lukien toimintatalousarvio ja operatiivinen talousarvio, ja tulojen ulkoinen tilintarkastus suoritetaan kunkin varainhoitovuoden päätyttyä.
- 2. Tilintarkastuslautakunta muodostuu kolmesta tilintarkastajasta, jotka ovat kolmesta eri osallistuvasta jäsenvaltiosta, ja heitä avustaa tarvittaessa henkilö, joka toimii heidän vastuullaan.
- 3. Tilintarkastuslautakunnan jäsenet nimitetään kolmen peräkkäisen tilintarkastuksen ajaksi, lukuun ottamatta alkuperäisiä jäseniä, jotka

nimitetään kolmen, kahden ja yhden tilintarkastuksen ajaksi. On huolehdittava oikeudenmukaisesta vuorottelusta niiden osallistuvien jäsenvaltioiden kesken, jotka haluavat antaa käyttöön tilintarkastajia.

4. Johtokunta nimittää tilintarkastuslautakunnan jäsenet osallistuvien jäsenvaltioiden esittämien ehdokkaiden joukosta. Ehdokkaiden on mieluiten oltava osallistuvien jäsenvaltioiden korkeimman kansallisen tilintarkastuslaitoksen jäseniä ja heidän on annettava riittävät takeet turvallisuudesta ja riippumattomuudesta. Heidän on oltava tarpeen mukaan käytettävissä viraston puolesta suoritettaviin tehtäviin. Näissä tehtävissä:

- a) tilintarkastuslautakunnan jäsenten palkan maksaa tilintarkastuselin, jonka palveluksessa he ovat, ja virasto maksaa vain heidän virkamatkakulunsa Euroopan yhteisöjen vastaavaan palkkaluokkaan kuuluviin virkamiehiin sovellettavissa säännöissä säädettyin perustein;
- b) jäsenet eivät saa pyytää eivätkä ottaa vastaan neuvoja muilta kuin johtokunnalta; tilintarkastustehtävässään tilintarkastuslautakunta ja sen jäsenet ovat täysin riippumattomia ja vastuussa ainoastaan ulkoisen tilintarkastuksen suorittamisesta;
- c) jäsenet selvittävät toimeksiantonsa tulokset vain johtokunnalle;
- d) jäsenet tarkistavat, että viraston hallinnoimat tulot ja menot on toteutettu sovellettavaa lainsäädäntöä sekä moitteettoman varainhoidon periaatteita noudattaen, ja että tämä on tapahtunut taloudellisuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden periaatteiden mukaisesti.

5. Tilintarkastuslautakunta valitsee joka vuosi puheenjohtajansa tulevaa varainhoitovuotta varten. Se hyväksyy jäsentensä suorittamiin tilintarkastuksiin sovellettavat säännöt, jotka ovat korkeimpien kansainvälisten normien mukaiset. Tilintarkastuslautakunta hyväksyy jäsentensä laatimat tilintarkastuskertomukset ennen niiden toimittamista toimitusjohtajalle ja johtokunnalle.

6. Tilintarkastajien on huolehdittava tilintarkastustehtävänsä kuluessa tietoonsa saamien tietojen salassapidosta ja tietosuojaista kyseisiin tietoihin sovellettavien sääntöjen mukaisesti.

7. Tilintarkastajilla on oikeus saada viipymättä ja ilman ennakkoarvion tutustua tuloja ja menoja koskeviin asiakirjoihin ja millä tahansa tietovälineillä tallennettuihin tietoihin, mukaan lukien 22 artiklassa tarkoitetut kirjalliset tiedot, sekä pääsy tiloihin, joissa kyseisiä asiakirjoja ja tietovälineitä säilytetään. He voivat tehdä niistä kopioita. Viraston tulojen ja menojen toteuttamiseen osallistuvien henkilöiden on avustet-

tava toimitusjohtajaa ja menojen tilintarkastuksesta vastaavia henkilöitä siinä määrin kuin se on tarpeen näiden toimeksiannon toteuttamiseksi. Tilintarkastukseen liittyvät menot katetaan viraston yleisestä talousarviosta.

8. Lisäksi johtokunta voi koska tahansa toimitusjohtajan tai jäsenvaltion ehdotuksesta nimittää ulkoisia tarkastajia, joiden toimeksiannon ja työehdot se määrittää.

44 artikla

Vuotuinen tilintarkastus

1. Toimitusjohtaja toimittaa varainhoitovuoden päättymistä seuraavan vuoden maaliskuun 31 päivään mennessä ehdotuksen vuosittaiseksi rahoituspalvelukseksi tilintarkastuslautakunnalle tarkastelua ja lausuntoa varten.

Euroopan puolustusviraston rahoituspalvelus muodostuu eri osista, joita ovat erityisesti:

- a) toimintakertomus, jossa kuvataan varainhoitovuoden tärkeimmät tapahtumat;
- b) tulostili, jossa on esitettävä kaikkien viraston hallinnoimien talousarvioiden osalta määrärahat, sidotut ja maksetut menot samoin kuin sekalaiset tulot ja osallistuvilta jäsenvaltioilta ja muilta osapuolilta saadut tulot;
- c) tase varainhoitovuoden päättyessä, jossa on esitettävä virastolle kuuluvat varat ja velat ottaen huomioon arvonalennukset ja poistot.

2. Tilintarkastuslautakunta toimittaa varainhoitovuoden päättymistä seuraavan vuoden kesäkuun 15 päivään mennessä toimitusjohtajalle vuotuisen tilintarkastuskertomuksensa, johon sisältyy lautakunnan lausunto ja huomautukset 1 kohdassa tarkoitetusta ehdotuksesta rahoituspalvelukseksi.

3. Toimitusjohtaja toimittaa varainhoitovuoden päättymistä seuraavan vuoden heinäkuun 15 päivään mennessä johtokunnalle tarkastetun rahoituspalveluksen ja tilintarkastuskertomuksen sekä omat vastauksensa.

4. Johtokunta hyväksyy tarkastetun rahoituspalveluksen varainhoitovuoden päättymistä seuraavan vuoden syyskuun 1 päivään mennessä ja myöntää toimitusjohtajalle ja tilinpitäjälle vastuuvapauden varainhoitovuodelta.

5. Kun johtokunta on hyväksynyt tarkastetun rahoituspalveluksen, sen julkaisemisesta ilmoitetaan *Euroopan unionin virallisissa lehdessä*.

6. Tilinpitäjän on säilytettävä kirjanpito ja omaisuusluettelo kokonaisuudessaan viiden vuoden ajan siitä päivästä, jona häntä koskeva vastuuvapaus on myönnetty.

45 artikla

Loppuartikla

Nämä varainhoitoa koskevat säännökset eivät vaikuta olemassa oleviin toimenpiteisiin, joita osallistuvat jäsenvaltiot toteuttavat Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 296 artiklan tai julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/18/EY⁽¹⁾ 10 ja 14 artiklan nojalla.

⁽¹⁾ EUVL L 134, 30.4.2004, s. 114, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna neuvoston direktiivillä 2006/97/EY (EUVL L 363, 20.12.2006, s. 107).

**EUROOPAN PUOLUSTUSVIRASTON ('VIRASTO') HANKINTASÄÄNNÖKSET JA SEN OPERATIIVISESTA
TALOUSARVIOSTA MAKSETTAVIA RAHOITUSOSUUKSIA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET**

SISÄLLYSLUETTELO

1 LUKU	Yleiset säännökset	18
1 artikla	Määritelmät ja soveltamisala	18
2 artikla	Tarjouskilpailujen ratkaisuperiaatteet ja hankintojen jakaminen eriin	18
3 artikla	Julkaiseminen	19
4 artikla	Hankintamenettelyt	19
5 artikla	Kynnysarvot ja hankintasopimuksen arvon arviointi	19
6 artikla	Tarjouskilpailu	20
7 artikla	Tarjouskilpailuun osallistuminen	20
8 artikla	Julkisia hankintoja koskeva WTO:n sopimus	20
9 artikla	Hankintamenettelyn ulkopuolelle jättämisen perusteet	20
10 artikla	Eturistiriitojen ja väärin tietojen antamisen välttäminen	20
11 artikla	Keskustietokanta	21
12 artikla	Hallinnolliset tai taloudelliset seuraamukset	21
13 artikla	Valinta- ja ratkaisuperusteet	21
14 artikla	Tarjouksia koskevat yleiset periaatteet	21
15 artikla	Viraston ja ehdokkaiden tai tarjoajien välinen yhteydenpito	21
16 artikla	Ehdokkaille ja tarjoajille tiedottaminen	21
17 artikla	Menettelyn peruuttaminen tai siitä luopuminen	22
18 artikla	Vakuudet	22
19 artikla	Menettelyn keskeyttäminen	22
2 LUKU	Soveltamissäännöt	22
20 artikla	Puitejärjestelyt ja erillissopimukset	22
21 artikla	Julkaisutoimenpiteet hankinnoissa, jotka kuuluvat direktiivin 2004/18/EY soveltamis- alaan	23
22 artikla	Julkaisutoimenpiteet hankinnoissa, jotka eivät kuulu direktiivin 2004/18/EY soveltamis- alaan	23
23 artikla	Ilmoitusten julkaiseminen	24
24 artikla	Muut julkaisutavat	24
25 artikla	Hankintamenettelytavat	24
26 artikla	Ehdokkaiden lukumäärä rajoitetussa tai neuvottelumenettelyssä	24
27 artikla	Neuvottelumenettelyjen kulku	25
28 artikla	Suunnittelukilpailut	25
29 artikla	Dynaaminen hankintajärjestelmä	25

30 artikla	Kilpailullinen neuvontamenettely	26
31 artikla	Tilanteet, joissa käytetään neuvottelumenettelyä ilman etukäteen julkaistavaa hankinta-ilmoitusta	26
32 artikla	Tilanteet, joissa käytetään neuvottelumenettelyä etukäteen julkaistavan hankintailmoituksen jälkeen	27
33 artikla	Kiinnostuksenilmaisupyynnöt	27
34 artikla	Vähäiset hankinnat	28
35 artikla	Ennakoilmoituksia koskevat kynnysarvot	28
36 artikla	Direktiivin 2004/18/EY mukaisiin menettelyihin sovellettavat kynnysarvot	28
37 artikla	Tarjouskilpailuasiakirjat	28
38 artikla	Tekniset vaatimukset	29
39 artikla	Hintojen tarkistaminen	30
40 artikla	Hallinnolliset ja taloudelliset seuraamukset	30
41 artikla	Todisteena olevat asiakirjat	31
42 artikla	Valintaperusteet	31
43 artikla	Vakavaraisuus ja luotokelpoisuus	32
44 artikla	Tekninen ja ammatillinen pätevyys	32
45 artikla	Ratkaisutavat ja -perusteet	33
46 artikla	Sähköisen huutokaupan käyttäminen	33
47 artikla	Poikkeuksellisen alhaiset tarjoukset	34
48 artikla	Tarjousten ja osallistumishakemusten vastaanottamiselle asetetut määräajat	34
49 artikla	Tarjouskilpailuasiakirjojen saatavuutta koskevat määräajat	35
50 artikla	Määräajat kiireellisissä tapauksissa	35
51 artikla	Toimitustavat	35
52 artikla	Tarjousten ja osallistumispyyntöjen avaaminen	36
53 artikla	Tarjousten ja osallistumispyyntöjen arviointikomitea	36
54 artikla	EY:n perustamissopimuksen 296 artikla	36
3 LUKU	Operatiivisesta talousarviosta maksettavia rahoitusosuuksia koskevat säännökset	37
55 artikla	Soveltamisala	37
56 artikla	Ehdotusten arviointi	37
57 artikla	Ehdotuspyyntöjen sisältö	37
58 artikla	Rahoitusosuuksia koskevat hakemukset	37
59 artikla	Rahoitusosuutta koskevan sopimuksen sisältö	38
60 artikla	Maksuvaatimusten perusteeksi esitettävät asiakirjat	38

1 LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Määritelmät ja soveltamisala

1. Julkiset hankintasopimukset ovat vastikkeellisia kirjallisia sopimuksia, jotka hankintaviranomaisena toimiva virasto tekee ja jotka koskevat irtaimen tai kiinteän omaisuuden, työsuoritusten taikka palveluiden hankkimista yleisestä talousarviosta osittain tai kokonaan suoritettavaa maksua vastaan.

Julkisia hankintasopimuksia ovat:

- a) kiinteistön ostoa tai vuokrausta koskevat sopimukset;
 - b) tavarahankintasopimukset;
 - c) urakkasopimukset;
 - d) palveluhankintasopimukset.
2. a) Kiinteistöhanke sopimuksen tarkoituksena on tontin, rakennuksen tai muun kiinteän omaisuuden osto, pitkäaikainen vuokraaminen, leasingvuokraaminen, vuokraaminen tai osamaksulla hankkiminen osto-optioin tai ilman niitä.
- b) Tavarahankintasopimuksen tarkoituksena on tavaroiden osto, leasingvuokraaminen, vuokraaminen tai osamaksulla hankkiminen osto-optioin tai ilman niitä. Hankintasopimus, jonka tarkoituksena on tuotteiden toimittaminen ja johon tämän ohella kuuluu kokoamis- ja asennustöitä, pidetään tavarahankintaa koskevana sopimuksena.
- c) Urakkasopimuksen tarkoituksena on jonkin julkisia rakennusurakoita sekä julkisia palvelu- ja tavarahankintoja koskevien sopimusten tekemisen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/18/EY⁽¹⁾ liitteessä I tarkoitettuun toimintaan liittyvän rakennustyön tai rakennusurakan toteuttaminen tai sekä toteuttaminen että suunnittelu, tai viraston asettamat vaatimukset täyttävän rakennusurakan toteuttaminen toteuttamistavasta riippumatta. Rakennusurakka on sellainen talon- tai maanrakennustöiden kokonaisuus, joka itsessään on tarkoitettu täyttämään taloudellinen tai tekninen tarkoitus.
- d) Palveluhankintasopimuksen tarkoituksena on sellaisten aineettomien suoritusten tai muiden palvelujen hankinta, jotka eivät kuulu tavarahankinta-, urakka- tai kiinteistöhanke sopimusten piiriin. Tällaiset palvelut on lueteltu direktiivin 2004/18/EY liitteissä II A ja II B.
- e) Hankintasopimus, jonka tarkoituksena on sekä tuotteiden että palveluiden hankkiminen, katsotaan palveluhankintasopimukseksi, jos siihen kuuluvien palvelujen arvo ylittää tuotteiden arvon.

Hankintasopimus, jonka tarkoituksena on palveluiden hankkiminen ja johon sisältyy ainoastaan lisäurakoiden suorittaminen sopimuksen pää tarkoituksen ohella, katsotaan palveluhankintasopimukseksi.

Hankintasopimus, jonka tarkoituksena on direktiivin 2004/18/EY liitteiden II A ja II B soveltamisalaan kuuluvien palveluiden hankkiminen, katsotaan liitteen II A soveltamisalaan kuuluvaksi sopimukseksi, jos mainitussa liitteessä lueteltujen palveluiden arvo ylittää liitteeseen II B sisältyvien palveluiden arvon.

- f) Eri hankintasopimustyyppien luokittelu perustuu viitenimikkeistön, jona käytetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2195/2002⁽²⁾ tarkoitettua yhteistä hankintasanastoa (CPV).

Jos CPV-nimikkeistön ja direktiivin 2004/18/EY liitteessä I olevan Euroopan yhteisöjen toimialaluokitus (NACE-luokituksen) välillä tai CPV-nimikkeistön ja mainitun direktiivin liitteessä II olevan (alustavan) yhteisen tavaraluokituksen (CPC-nimikkeistön) välillä on eroavaisuuksia, on sovellettava tapauksen mukaan ensisijaisesti joko NACE-luokitusta tai CPC-nimikkeistöä.

- g) 'Urakoitsijalla', 'tavarantoimittajalla' ja 'palvelun tarjoajalla' tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä tai julkista yksikköä taikka tällaisten henkilöiden ja/tai laitosten ryhmittymää, joka tarjoaa markkinoilla rakennus- ja/tai työurakoiden toteuttamista, tuotteita tai palveluja. Käsite "talouden toimija" kattaa urakoitsijat, tavarantoimittajat ja palvelujen tarjoajat. 'Tarjoajalla' tarkoitetaan talouden toimijaa, joka on jättänyt tarjouksen. "Ehdokas" on se, joka pyytännyt saada osallistua rajoitettuun menettelyyn, mukaan lukien kilpailullinen neuvottelumenettely, tai neuvottelumenettelyyn.
- h) Käsite "operatiivinen talousarvio" viittaa Euroopan puolustusviraston varainhoitoa koskevien säännösten 2 artiklaan ja "toimintatalousarvio" (Euroopan puolustusviraston varainhoitoa koskevien säännösten 1 artiklassa määriteltynä) yleiseen talousarvioon operatiivista talousarviota lukuun ottamatta.
- i) Käsite "puolustukseen liittyvä hankintasopimus" viittaa viraston niillä aloilla tekemään sopimukseen, joilla jäsenvaltiot voivat vaatia direktiivin 2004/18/EY 10 artiklassa tarkoitettua poikkeuksen soveltamista.

2 artikla

Tarjouskilpailujen ratkaisuperiaatteet ja hankintojen jakaminen eriin

1. Viraston yleisestä talousarviosta kokonaan tai osittain rahoitettavissa julkisissa hankinnoissa on noudatettava avoimuuden, suhteellisuuden, tasapuolisen kohtelun ja syrjimättömyyden periaatteita.

⁽¹⁾ EUVL L 134, 30.4.2004, s. 114, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna neuvoston direktiivillä 2006/97/EY (EUVL L 363, 20.12.2006, s. 107).

⁽²⁾ EYVL L 340, 16.12.2002, s. 1.

2. Julkiset hankinnat on kilpailutettava mahdollisimman laajasti, jollei 4 artiklan 1 kohdan f alakohdassa tarkoitetuista neuvottelumenettelyistä muuta johdu.

3. Hankinnan arvoa määritettäessä ei saa pyrkiä välttämään näissä säännöksissä määriteltyjä velvoitteita. Hankintaa ei myöskään saa jakaa osiin samassa tarkoituksessa.

4. Jos tavara- tai palveluhankintojen tai rakennusurakoiden kohde on jaettu useisiin eriin, joista jokaisesta tehdään erillinen sopimus, kunkin erän arvo on otettava huomioon koko hankintaan sovellettavaa kynnysarvoa laskettaessa.

Jos erien yhteenlaskettu arvo on vähintään jokin 36 artiklassa tarkoitetuista kynnysarvoista, 3 ja 4 artiklan säännöksiä sovelletaan kaikkiin hankinnan eriin lukuun ottamatta niitä, joiden arvoksi arvioidaan alle 80 000 euroa palveluhankintojen tai tavarahankintojen osalta ja alle miljoona euroa rakennusurakoiden osalta, jos näiden erien yhteenlaskettu arvo on enintään 20 prosenttia kyseisen hankinnan kaikkien erien kokonaisarvosta.

5. Jos aiotaan hankkia samankaltaisia tavaroita, joista mahdollisesti tehdään samanaikaisia, eri eriin jaettuja hankintasopimuksia, asiaan sovellettava kynnysarvo arvioidaan kaikkien erien yhteenlasketun arvon perusteella.

3 artikla

Julkaiseminen

1. Direktiivissä 2004/18/EY säädetyn kynnysarvon ylittävistä hankinnoista on julkaistava ilmoitus *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* lukuun ottamatta salaisia hankintasopimuksia sekä puolustukseen liittyviä hankintasopimuksia, jos näissä säännöksissä niin säädetään.

Tarjouskilpailua koskeva ennakoilmoitus on julkaistava, paitsi 34 artiklassa tarkoitettujen vähäisten hankintojen osalta ja jollei näissä säännöksissä toisin säädetä.

Joitakin tietoja tarjouskilpailun ratkaisusta voidaan jättää julkaisematta, jos niiden julkaiseminen estäisi lain soveltamista tai olisi yleisen edun taikka viraston tai unionin edun vastaista tai vahingoittaisi julkisyhteisöjen tai yksityisten yritysten laillisia kaupallisia etuja taikka haittaisi tarjoajien välistä rehellistä kilpailua.

2. Hankinnat, joiden arvo alittaa 34 artiklassa säädetyn kynnysarvon, julkaistaan tarvittaessa, jollei näissä säännöksissä toisin säädetä.

4 artikla

Hankintamenettelyt

Hankintamenettelyt ovat seuraavat:

- a) avoin menettely;
- b) rajoitettu menettely;
- c) suunnittelukilpailu;
- d) dynaaminen hankintajärjestelmä;
- e) kilpailullinen neuvottelumenettely;

- f) neuvottelumenettely.

5 artikla

Kynnysarvot ja hankintasopimuksen arvon arviointi

1. Jollei näissä säännöksissä toisin säädetä, puolustukseen liittyvien hankintasopimusten osalta direktiivissä 2004/18/EY on vahvistettu kynnysarvot, joilla määritetään:

- a) 3 artiklassa tarkoitettujen julkaisemistavien;
- b) 4 artiklassa tarkoitettujen menettelytavien;
- c) niitä koskevat määräajat.

2. Kunkin valtuutetun ja edelleenvaltuutetun tulojen ja menojen hyväksyjän on arvioitava, onko 1 kohdassa tarkoitettujen kynnysarvojen saavutettu.

3. Hankintasopimuksen ennakoitua arvoa laskettaessa viraston on sisällytettävä laskelmiin arvio tarjoajalle maksettavasta kokonaiskorvauksesta.

Jos hankintasopimukseen sisältyy optioehtoja tai sopimuksen uusimista koskevia ehtoja, sopimuksen arvon määrittämisperusteena on käytettävä suurinta sallittua kokonaisarvoa, kun optioehdot tai uusimista koskevat ehdot käytetään.

Kyseinen arviointi on laadittava, kun hankintailmoitus lähetetään tai, jos hankintailmoitusta ei tarvitse julkaista, viraston aloittaessa hankinnan myöntämismenettelyn.

4. Puitejärjestelyjen ja dynaamisten hankintajärjestelmien osalta huomioon otettava arvo on kaikkien puitejärjestelyn tai dynaamisten hankintajärjestelmien koko keston ajalle suunniteltujen hankintasopimusten enimmäisarvo.

5. Palveluhankintojen arvoa laskettaessa otetaan huomioon:

- a) vakuutuspalveluista suoritettavat vakuutusmaksut ja muut korvaukset;
- b) pankki- ja rahoituspalveluista suoritettavat maksut, palkkiot, korot ja muut korvaukset;
- c) suunnittelua koskevista hankintasopimuksista suoritettavat maksut, palkkiot ja muunlaiset korvaukset.

6. Jos kyseessä on palveluhankintasopimus, josta ei käy ilmi kokonaishinta, tai tavarahankintasopimus, joka koskee tavaroiden vuokraamista, leasingvuokraamista tai osamaksulla hankkimista, sopimuksen arvon määrittämisperusteena käytetään:

- a) kun hankintasopimus on määräaikainen:
 - i) enintään 48 kuukautta voimassa olevien palveluhankintasopimusten tai enintään 12 kuukautta voimassa olevien tavarahankintasopimusten kokonaisarvoa,

- ii) yli 12 kuukautta voimassa olevien tavarahankintasopimusten kokonaisarvoa, johon sisältyy arvioitu jäännösarvo;

8 artikla

- b) toistaiseksi tehtyjen tai yli 48 kuukautta voimassa olevien palveluhankintasopimusten kuukausiarvoa kerrottuna 48:lla.

7. Säännöllisesti toistuvien tai määräajoin uudistettavien palvelu- tai tavarahankintasopimusten arvon määrittämisestä käytetään:

- a) kuluvan tai edellisen varainhoitovuoden aikana tehtyjen samanlaisia palveluja tai tavaroita koskevien vastaavanlaisten sopimusten todellista kokonaisarvoa, mahdollisuuksien mukaan oikaistuna ensimmäisen sopimuksen alkamista seuraavien 12 kuukauden aikana odotettavissa olevien määrän tai arvon muutosten mukaisesti, tai;

- b) niiden sopimusten arvioitua kokonaisarvoa, jotka tehdään ensimmäistä palvelua tai toimitusta seuraavien 12 kuukauden aikana tai sopimuskauden aikana, jos se on pitempi kuin 12 kuukautta.

8. Rakennusurakan arvon määrittämisestä otetaan rakennustöiden lisäksi huomioon myös niiden tavarahankintojen arvioitu kokonaisarvo, jotka ovat tarpeen kyseisen sopimuksen toteuttamiseksi ja jotka virasto asettaa urakoitsijan käyttöön.

6 artikla

Tarjouskilpailu

Hankintasopimuksen kohteesta on tarjouspyyntöasiakirjoissa annettava täydellinen, selkeä ja täsmällinen määritelmä.

7 artikla

Tarjouskilpailuun osallistuminen

1. Tarjouskilpailuun voivat osallistua tasapuolisin edellytyksin luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, jotka kuuluvat perustamissopimusten soveltamisalaan, sekä sellaisen kolmannen maan, joka on tehnyt yhteisöjen kanssa erityisen sopimuksen julkisista hankinnoista, luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, kyseisessä sopimuksessa määrättyin edellytyksin.

2. Puolustusalan hankintasopimuksia koskevaan tarjouskilpailuun voivat osallistua tasapuolisin edellytyksin vain luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, joilla on asianomaiseen hankintasopimukseen soveltuvaa puolustusalan teollista ja teknologista perustaa jonkin jäsenvaltion tai Euroopan unionin alueella taikka sellaisen kolmannen maan alueella, joka on tehnyt viraston kanssa hallinnollisen järjestelyn, edellyttäen, että tällaisen maan luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat osallistua puolustusalan hankintasopimuksia koskevaan tarjouskilpailuun kyseisessä järjestelyssä määrättyin edellytyksin.

3. Talouden toimijat saavat tehdä tarjouksia tai ilmoittautua ehdokkaiksi ryhmittyminä. Virasto ei saa vaatia kyseiseltä ryhmittymältä tiettyä oikeudellista muotoa, jotta se voisi jättää tarjouksen tai osallistumista koskevan pyynnön, mutta sopimuspuoleksi valitulta ryhmittymältä voidaan edellyttää tietyn oikeudellisen muodon hyväksymistä sopimuksen teon jälkeen, sikäli kuin tämä on tarpeen hankintasopimuksen asianmukaiseksi toteuttamiseksi.

Julkisia hankintoja koskeva WTO:n sopimus

Kun on sovellettava Maailman kauppajärjestössä tehtyä julkisia hankintoja koskevaa monenkeskistä sopimusta, tarjouskilpailuihin voivat puolustusalan hankintasopimuksia lukuun ottamatta osallistua mainitussa sopimuksessa määrättyin edellytyksin myös sellaisen valtion kansalaisia olevat luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, joka on ratifioinut sopimuksen.

9 artikla

Hankintamenettelyn ulkopuolelle jättämisen perusteet

1. Hankintamenettelyyn ei saa osallistua ehdokas tai tarjoaja, joka:

- a) on konkurssissa tai selvitystilassa taikka on keskeyttänyt liiketoimintansa tai jolle on vahvistettu akordi tai jota koskeva konkurssi- tai akordihakemus tai hakemus yhtiön purkamiseksi on vireillä tai joka on muun vastaavan kansalliseen lainsäädäntöön ja kansallisiin määräyksiin perustuvan menettelyn alainen;
- b) on tuomittu ammatinsa harjoittamiseen liittyvästä rikkomuksesta lainvoimaisella tuomiolla;
- c) on syyllistynyt ammatiaan harjoittaessaan vakavaan virheeseen, jonka virasto voi näyttää toteen;
- d) on laiminlyönyt verojen tai lakisääteisten sosiaalimaksujen suorittamisen maassa, johon se on sijoittautunut, tai viraston maassa taikka maassa, jossa hankinta toteutetaan;
- e) on tuomittu lainvoimaisella päätöksellä petoksesta, lahjonnasta, rikollisjärjestöön osallistumisesta tai muusta laittomasta toiminnasta, joka vahingoittaa yhteisöjen tai viraston taloudellisia etuja;
- f) on osallistunut johonkin toiseen Euroopan unionin talousarviosta tai viraston yleisestä talousarviosta rahoitettavaan hankintamenettelyyn ja jonka on mainittuun menettelyyn osallistuessaan todettu rikkoneen sopimusvelvoitteitaan.

2. Ehdokkaan tai tarjoajan on osoitettava, että mikään tämän artiklan 1 kohdassa esitetyistä tilanteista ei koske sitä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 41 artiklan soveltamista.

10 artikla

Eturistiriitojen ja väärin tietojen antamisen välttäminen

Hankintamenettelyn ulkopuolelle suljetaan ehdokas tai tarjoaja, joka kyseisen hankintamenettelyn yhteydessä:

- a) on esteellinen;
- b) on syyllistynyt väärin tietojen antamiseen ilmoittaessaan virastolle hankintamenettelyyn osallistumista varten vaadittuja tietoja, tai ei ole toimittanut vaadittuja tietoja.

11 artikla

Keskustietokanta

Virasto perustaa keskustietokannan, joka sisältää tiedot ehdokkaista ja tarjoajista, jotka ovat jossakin 9 ja 10 artiklassa esitetyistä tilanteista. Tämän tietokannan ainoana tarkoituksena on varmistaa, että 9 ja 10 artiklaa sovelletaan oikein henkilötietojen suojelua koskevaa yhteisön säännöstöä noudattaen.

12 artikla

Hallinnolliset tai taloudelliset seuraamukset

Virasto voi määrätä 9 ja 10 artiklan mukaisesti poissuljetulle ehdokkaalle tai tarjoajalle hallinnollisia tai taloudellisia seuraamuksia, sen jälkeen kun tälle on annettu tilaisuus esittää huomautuksensa.

Seuraamukset voivat johtaa siihen, että:

- a) kyseinen ehdokas tai tarjoaja suljetaan viraston yleisestä talous-arviosta rahoitettavien hankintojen ulkopuolelle enintään viideksi vuodeksi;
- b) edellä 9 artiklan 1 kohdan f alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa toimeksisaajalle ja 10 artiklassa tarkoitettussa tapauksessa ehdokkaalle tai tarjoajalle määrätään asian vakavuuden vaatiessa taloudellisia seuraamuksia, joiden määrä ei kuitenkaan saa ylittää kyseisen sopimuksen arvoa.

Seuraamukset määrätään suhteessa hankintojen merkitykseen ja virheiden vakavuuteen.

13 artikla

Valinta- ja ratkaisuperusteet

1. Valintaperusteet, joiden mukaan arvioidaan ehdokkaan tai tarjoajan valmiudet, ja ratkaisuperusteet, joiden mukaan arvioidaan tarjousten sisältö, määritellään ennalta ja esitetään tarjouspyyntöasiakirjoissa.

2. Tarjouskilpailu voidaan ratkaista tarjousmenettelyssä tai valitsemalla taloudellisesti edullisin tarjous.

14 artikla

Tarjouksia koskevat yleiset periaatteet

1. Tarjousten jättäminen on järjestettävä siten, että syntyy todellista kilpailua ja että tarjousten sisältö pysyy salassa niiden samanaikaiseen avaamiseen asti.

2. Virasto voi vaatia tarjoajilta 18 artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisesti vakuuden tarjoustensa poisvetämisen varalta.

3. Enintään 60 000 euron arvoisia hankintasopimuksia lukuun ottamatta hakemukset ja tarjoukset avaa tarjoustensa avaamista varten nimetty komitea. Kaikki tarjoukset tai hakemukset, jotka komitea on todennut sääntöjenvastaisiksi, hylätään.

4. Hakemukset tai tarjoukset, jotka tarjoustensa avaamista varten nimetty komitea toteaa sääntöjenmukaisiksi, arvioidaan tarjouskilpailun voittajaehdokkaan valitsemiseksi nimitettävässä komiteassa tarjouspyyntöasiakirjoissa määriteltujen valinta- ja ratkaisuperusteiden mukaisesti.

15 artikla

Viraston ja ehdokkaiden tai tarjoajien välinen yhteydenpito

1. Hankintamenettelyn aikana virasto ja ehdokas tai tarjoaja saavat olla yhteydessä toisiinsa edellyttäen, että avoimuuden ja tasapuolisen kohtelun periaatteet voidaan turvata 2 ja 3 kohdassa säädetyin edellytyksin. Yhteydenotot eivät saa johtaa sopimusehtojen tai alkupe-
räisten tarjousehtojen muuttamiseen.

2. Ennen tarjouksen tekemiselle asetetun määräajan päättymistä, kun on kyse 49 artiklassa tarkoitetuista täydentävistä asiakirjoista ja lisätiedoista, virasto voi:

- a) tarjoajan aloitteesta: antaa sellaisia lisätietoja, joiden tarkoituksena on ainoastaan selvittää hankinnan luonnetta; tiedot toimitetaan samaan aikaan myös muille tarjouseritelmän pyytäneille tarjoajille;
- b) omasta aloitteestaan: jos se havaitsee hankintailmoituksessa, tarjouspyynnössä tai tarjouseritelmässä virheen, epätasällisuuden tai puutteen, tai kyseinen teksti on muuten sisällöltään vaillinaisen, ilmoittaa siitä samaan aikaan kaikille asianomaisille tarjouspyynnön esittämistä koskevia ehtoja täysin vastaavien ehtojen mukaisesti.

3. Tarjoustensa avaamisen jälkeen virasto voi ottaa yhteyden tarjoajaan, jos tarjousta on selvennettävä tai jos siinä olevia ilmeisiä asiavirheitä on korjattava; yhteydenotto ei kuitenkaan saa johtaa tarjousehtojen muuttamiseen.

4. Kaikista yhteydenotoista on laadittava muistio.

5. Direktiivin 2004/18/EY liitteessä II B tarkoitettujen oikeudellisten palveluiden hankintojen ja puolustusalan hankintojen osalta virasto voi olla tarvittaessa yhteydessä tarjoajiin valinta- ja/tai ratkaisuperusteiden tarkistamiseksi.

16 artikla

Ehdokkaille ja tarjoajille tiedottaminen

1. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä nimeää tarjouskilpailun voittajan noudattaen tarjouspyyntöasiakirjoissa määriteltäviä valinta- ja ratkaisuperusteita ja julkisista hankinnoista annettuja sääntöjä.

2. Viraston on ilmoitettava jokaiselle hylätylle ehdokkaalle tai tarjoajalle seikat, joiden perusteella tämän ehdokkuus tai tarjous on hylätty, sekä jokaiselle valintaperusteet täyttävän tarjouksen tehneelle, joka sitä kirjallisesti pyytää, valitun tarjouksen ominaisuudet ja siihen liittyvät edut sekä valitun tarjouksen tekijän nimi. Joitakin tietoja voidaan kuitenkin jättää ilmoittamatta, jos niiden ilmoittaminen estäisi lain soveltamista tai olisi yleisen edun taikka viraston tai unionin edun vastaista tai vahingoittaisi julkisyhteisöjen tai yksityisten yritysten laillisia kaupallisia etuja taikka haittaisi tarjoajien välistä rehellistä kilpailua.

Samalla kun virasto ilmoittaa hylätyille ehdokkaille tai tarjoajille päätöksestä olla hyväksymättä niiden tarjouksia tai hakemuksia, sen on myös ilmoitettava valitulle tarjoajalle päätöksestä tehdä sopimus ja tarkennettava, että ilmoitettu päätös ei sido virastoa.

17 artikla

Menettelyn peruuttaminen tai siitä luopuminen

Virasto voi sopimuksen allekirjoittamiseen asti joko luopua sopimuksen tekemisestä tai peruuttaa hankintamenettelyn. Tässä tapauksessa ehdokkaat tai tarjoajat eivät voi vaatia minkäänlaista korvausta. Tällainen päätös on perusteltava ja saatettava ehdokkaiden tai tarjoajien tietoon.

18 artikla

Vakuudet

1. Virasto voi vaatia toimeksisaajilta etukäteen vakuuden ja näissä säännöksissä säädettyissä tapauksissa sen on vaadittava vakuus:

- a) sopimuksen täytäntöönpanon varmistamiseksi;
- b) ennakkomaksuihin liittyvien taloudellisten riskien rajoittamiseksi.

2. Virasto voi vaatia vakuutta, jonka määrä on 1–2 prosenttia hankinnan kokonaisarvosta. Vakuus vapautetaan tarjouskilpailun ratkettua. Vakuus pidetään, jos tarjousta ei ole jätetty määräpäivään mennessä tai jos tarjous vedetään myöhemmin takaisin.

3. Jos tavarantoimittajalta, urakoitsijalta tai palveluntarjoajalta vaaditaan etukäteen sopimuksen täytäntöönpanoa koskeva vakuus, sen määrän ja voimassaoloajan on oltava riittävän pitkä. Vakuus on hankittava pankilta tai hyväksytyltä rahoituslaitokselta. Sen sijasta voidaan antaa viraston hyväksymän kolmannen omavelkainen takaus. Takaus annetaan euromääräisenä. Sen tarkoituksena on saada pankki tai rahoituslaitos tai kolmas vastaamaan peruuttamattomasti yhteisvastuullisena tai omavelkaisena takaajana toimeksisaajan velvoitteista.

4. Tulojen ja menojen hyväksyjä voi vaatia suoritustakuun tavara- ja palveluhankintasopimusten osalta tavanomaisten kaupallisten ehtojen mukaisesti ja urakkasopimusten osalta niihin liittyvien tarjouseritelmien mukaisesti. Suoritustakuu on pakollinen, jos urakkasopimuksen arvo on yli 345 000 euroa. Voidaan myös antaa vakuus, joka kattaa 10 prosenttia hankinnan kokonaisarvosta ja joka toteutetaan pidätyksinä erääntyvistä

maksuista. Suoritustakuu voidaan myös pidättää loppumaksusta vakuutena, kunnes palvelut, tavarat tai urakat on lopullisesti hyväksytty. Vakuus vapautetaan sopimusehtojen mukaisesti, paitsi jos hankintasopimusta ei täytetä tai se täytetään puutteellisesti tai sen täyttäminen viivästyy. Tällöin vakuus pidetään suhteessa kärsityn vahingon suuruuteen.

5. Yli 150 000 euron ennakkomaksuja varten tai 42 artiklan 6 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa edellytetään vakuuden esittämistä.

Jos toimeksisaaja on julkisoikeudellinen yhteisö, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi kuitenkin riskinarvointinsa perusteella luopua tästä vaatimuksesta.

Vakuus vapautetaan sitä mukaa kuin ennakkomaksu vähennetään toimeksisaajalle sopimusehtojen mukaisesti suoritetuista väli- tai loppumaksuista.

19 artikla

Menettelyn keskeyttäminen

1. Jos hankintamenettelyyn tai sopimuksen täytäntöönpanoon liittyy huomattavia virheitä tai väärinkäytöksiä taikka petoksia, viraston on keskeytettävä kyseisen sopimuksen täytäntöönpano. Sopimuksen täytäntöönpano keskeytetään sen selvittämiseksi, ovatko oletetut huomattavat virheet ja väärinkäytökset tai epäillyt petokset todella tapahtuneet. Jollei niitä voida näyttää toteen, sopimuksen täytäntöönpanoa jatketaan mahdollisimman pian (ja viraston on jatkettava sopimuksen määräämisiä).

2. Jos toimeksisaaja on syylistynyt tällaisiin virheisiin, väärinkäytöksiin tai petoksiin, virasto voi lisäksi kieltäytyä suorittamasta maksuja ja periä takaisin jo maksetut määrät suhteessa virheiden, väärinkäytösten tai petosten vakavuuteen.

3. Huomattavalla virheellä tai väärinkäytöksellä tarkoitetaan mitä tahansa sopimusmääräyksen tai lainsäädännön rikkomista, joka on seurausta sellaisesta toimesta tai laiminlyönnistä, josta on tai voi olla menetys viraston talousarviolle.

2 LUKU

SOVELTAMISSÄÄNNÖT

20 artikla

Puitejärjestelyt ja erillissopimukset

1. Puitejärjestelyllä tarkoitetaan yhden tai useamman viraston ja yhden tai useamman talouden toimijan välistä sopimusta, jonka tarkoituksena on vahvistaa tietyn ajan kuluessa tehtäviä hankintasopimuksia koskevat ehdot erityisesti hintojen ja tarvittaessa ennakoitujen määrien osalta. Jos puitejärjestely tehdään usean talouden toimijan kanssa, näitä on oltava vähintään kolme edellyttäen, että valintaperusteet täyttävät talouden toimijoita ja/tai sopimuskentekoperusteet täyttävät tarjouksia on riittävä määrä.

Usean talouden toimijan kanssa tehtävä puitejärjestely voidaan tehdä useana erillisenä mutta samoin ehdoin tehtävänä sopimuksena.

Puitejärjestelyn enimmäiskesto on neljä vuotta lukuun ottamatta poikkeustapauksia, joissa se on asianmukaisesti perusteltua puitejärjestelyn kohteen vuoksi.

Virasto ei saa käyttää puitejärjestelyjä väärin tai siten, että niiden tarkoituksena tai seurauksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristyminen.

Puitejärjestelyt rinnastetaan hankintamenettelyjensä ja niihin sisältyvien julkistamisjärjestelyjen osalta hankintasopimuksiin.

2. Puitejärjestelyihin perustuvat erillissopimukset tehdään puitejärjestelyn ehtojen mukaisesti ainoastaan viraston ja niiden talouden toimijoiden välillä, jotka ovat puitejärjestelyn alkuperäisiä osapuolia.

Erillissopimuksia tehtäessä osapuolet eivät enenkään 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa saa tehdä huomattavia muutoksia puitejärjestelyssä vahvistettuihin ehtoihin.

3. Jos puitejärjestely tehdään yhden ainoan talouden toimijan kanssa, erillissopimukset on tehtävä puitejärjestelyssä vahvistettujen ehtojen mukaisesti.

Virasto voi kyseisten erillissopimusten tekemiseksi kuulla kirjallisesti puitejärjestelyn osapuolena olevaa talouden toimijaa ja pyytää tätä tarvittaessa täydentämään tarjoustaan.

4. Useiden talouden toimijoiden kanssa tehtyihin puitejärjestelyihin perustuvat erillissopimukset tehdään seuraavien järjestelyjen mukaisesti:

- a) puitejärjestelyssä vahvistetuin ehdoin ilman kilpailuttamista,
- b) jos kaikkia ehtoja ei ole vahvistettu puitejärjestelyssä, sen jälkeen, kun osapuolia on uudelleen kilpailutettu samoilla ehdoilla, jotka tarvittaessa määritellään yksityiskohtaisemmin, ja tarvittaessa lisäksi puitejärjestelyn tarjouseritelmässä esitetyillä muilla ehdoilla.

Virasto kuulee kirjallisesti kunkin ensimmäisen alakohdan b alakohdassa tarkoitettujen järjestelyjen mukaisesti tehtävän erillissopimuksen osalta talouden toimijoita, joilla on edellytykset toteuttaa hankintasopimuksen kohde, ja vahvistaa riittävän määräajan, jossa tarjoukset on esitettävä. Tarjoukset on tehtävä kirjallisesti. Virasto tekee kunkin hankintasopimuksen sen tarjoajan kanssa, joka on esittänyt parhaan tarjouksen puitejärjestelyn tarjouseritelmässä esitettyjä hankintasopimuksen tekopereusteita noudattaen.

5. Määrärahoja voidaan sitoa ennalta ainoastaan puitejärjestelyjen mukaisesti tehtyjen erillissopimusten varten.

21 artikla

Julkaisutoimenpiteet hankinnoissa, jotka kuuluvat direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan

1. Direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan kuuluvissa hankinnoissa tarjouskilpailusta on julkaistava ennakoilmoitus, hankintailmoitus ja ratkaisuilmoitus.

2. Ennakoilmoitus on ilmoitus, jolla virasto julkistaa ohjeellisesti varainhoitovuoden aikana tehtävien palvelulajeittain tai tuoteryhmittäin ryhmiteltyjen hankintojen arvioitun kokonaisarvon ja varainhoitovuoden aikana toteutettavien urakoiden olennaisen sisällön. Ennakoilmoitus on pakollinen ainoastaan, kun hankintojen arvioitu kokonaisarvo on suurempi tai yhtä suuri kuin 35 artiklassa vahvistetut kynnysarvot ja kun virasto päättää 48 artiklan 4 kohdan mukaisesti lyhentää tarjousten vastaanottamisen määräaikaa.

Ennakoilmoitus tavara- tai palveluhankinnasta toimitetaan Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle mahdollisimman pian ja joka tapauksessa ennen asianomaisen varainhoitovuoden maaliskuun 31 päivää ja ennakoilmoitus rakennusurakoista mahdollisimman pian niitä koskevan ohjelman hyväksymispäätöksen jälkeen.

Jos virasto julkaisee ennakkotietoilmoituksen hankkijaprofiilistaan, se lähettää Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle sähköisesti ja direktiivin 2004/18/EY liitteessä VIII 3 kohdassa määriteltyä muotoa ja toimitustapaa käyttäen ilmoituksen hankkijaprofilia koskevan ennakkotietoilmoituksen julkaisemisesta.

3. Virasto tiedottaa aikomuksestaan käynnistää hankintamenettely hankintailmoituksella. Hankintailmoitus on pakollinen hankinnoissa, joiden arvioitu arvo on yhtä suuri tai suurempi kuin 36 artiklan a ja c alakohdassa vahvistetut kynnysarvot. Sitä ei tarvitse tehdä puitejärjestelyn mukaisesti tehdyistä erillissopimuksista.

Jos virasto haluaa tehdä dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvan erillissopimuksen, on julkaistava tästä lyhennetty hankintailmoitus.

Jos tarjouskilpailu on sähköisessä muodossa vapaasti, suoraan ja kokonaan kaikkien saatavilla erityisesti 29 artiklassa tarkoitettujen dynaamisten hankintajärjestelmien osalta, on hankintailmoituksessa mainittava Internet-osoite, jossa asiakirjoihin voi tutustua.

Avoimessa menettelyssä hankintailmoituksessa on puolustusalan hankintoja lukuun ottamatta ilmoitettava tarjousten avaamista varten nimitetyn lautakunnan kokouksen päivämäärä, kellonaika ja paikka; tarjoajat voivat osallistua kokoukseen.

Halutessaan järjestää suunnittelukilpailun virasto ilmoittaa aikeistaan ilmoituksella.

4. Hankintamenettelyn tuloksista tiedotetaan ratkaisuilmoituksessa. Ratkaisuilmoitus on pakollinen hankinnoissa, joiden arvioitu arvo on yhtä suuri tai suurempi kuin 36 artiklassa vahvistetut kynnysarvot. Ratkaisuilmoitusta ei tarvitse tehdä puitejärjestelyn mukaisesti tehdyistä erillissopimuksista.

Ratkaisuilmoitus toimitetaan Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle viimeistään 48 kalenteripäivää hankintasopimuksen allekirjoittamisen jälkeen.

Dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuviin hankintasopimuksiin liittyvät ilmoitukset voidaan kuitenkin yhdistää yhdeksi ryhmäksi neljännesvuosittain. Tällöin ne toimitetaan Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle viimeistään 48 kalenteripäivää kunkin neljännesvuosikauden päättymisen jälkeen.

Jos virasto on järjestänyt suunnittelukilpailun, se lähettää Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle ilmoituksen kilpailun tuloksista.

5. Ilmoitukset on laadittava niiden vakiolomakkeiden mukaisesti, jotka komissio on hyväksynyt direktiivin 2004/18/EY nojalla.

22 artikla

Julkaisutoimenpiteet hankinnoissa, jotka eivät kuulu direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan

1. Jäljempänä 35 ja 36 artiklassa säädetyn kynnysarvon alittavista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY liitteessä II B tarkoitetuista palveluhankinnoista sekä puolustusalan hankinnoista, salaisia sopimuksia lukuun ottamatta, on julkaistava asianmukaiset ilmoitukset, jotta niistä syntyy kilpailua ja jotta hankintamenettelyt olisivat puolueettomia. Tällä tavoin julkaistaan:

- a) jos 21 artiklassa tarkoitettua hankintailmoitusta ei ole julkaistu, kiinnostuksenilmaisupyynnöksi sellaisten hankintojen osalta, joilla on samanlainen kohde ja joiden arvo on suurempi tai yhtä suuri kuin 33 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu arvo;

- b) vuosittain toimittajaluettelo, jossa esitetään hankinnan kohde ja arvo sellaisten hankintojen osalta, joiden arvo on suurempi tai yhtä suuri kuin 25 000 euroa.

Ensimmäisen kohdan b alakohdassa tarkoitettu julkaiseminen ei ole pakollista puitejärjestelyyn perustuvien erillissopimusten tai puolustukseen liittyvien hankintojen osalta.

2. Rakennuksia koskevien hankintojen osalta julkaistaan vuosittain erikseen luettelo toimittajista, jossa esitetään hankintojen kohde ja arvo. Salaisiksi 31 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaisesti julistettujen hankintojen osalta johtokunnalle lähetetään vuosittain erikseen luettelo toimittajista, jossa esitetään hankintojen kohde ja arvo.

3. Puolustukseen liittyviä hankintoja lukuun ottamatta tiedot hankinnoista, joiden arvo on suurempi tai yhtä suuri kuin 33 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu arvo, toimitetaan Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle. Vuotuinen toimittajien luettelo on lähetettävä viimeistään kyseisen varainhoitovuoden päättymistä seuraavan maaliskuun 31 päivänä.

Muiden hankintojen osalta ennakkoilmoitukset ja vuosittainen toimittajaluettelo julkaistaan salaisia sopimuksia lukuun ottamatta viraston Internet-sivustolla; jälki-ilmoitus julkaistaan viimeistään seuraavan varainhoitovuoden 31 päivänä maaliskuuta. Tiedot voidaan julkaista myös *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

23 artikla

Ilmoitusten julkaiseminen

1. Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto julkaisee 21 ja 22 artiklassa tarkoitettujen ilmoitukset *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* viimeistään kahdentoista kalenteripäivän kuluttua niiden lähettämisestä.

Jäljempänä 50 artiklassa tarkoitettujen nopeutettujen menettelyjen yhteydessä ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu määräaika on viisi kalenteripäivää.

2. Viraston on pystyttävä osoittamaan, minä päivänä ilmoitukset on lähetetty.

24 artikla

Muut julkaisutavat

1. Edellä 21, 22 ja 23 artiklassa säädettyjen julkaisutoimenpiteiden lisäksi hankinnasta voidaan tiedottaa myös muulla tavoin, erityisesti sähköisesti. Tällaisessa julkistamisessa on viitattava 23 artiklassa tarkoitettuun, *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* julkaistuu ilmoitukseen, jos sellainen on julkaistu, eikä tällaista julkistamista saa tehdä ennen kyseistä ilmoitusta, joka on ainoa todistusvoimainen.

2. Tämä julkistaminen ei saa saattaa ehdokkaita tai tarjoajia eriarvoiseen asemaan, ja se saa sisältää ainoastaan tiedot, jotka sisältyvät edellä mainittuun hankintailmoitukseen, jos sellainen on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

25 artikla

Hankintamenettelytavat

1. Hankinta tehdään tarjouskilpailun perusteella käyttäen avointa, rajoitettua tai neuvottelumenettelyä (mukaan lukien kilpailullinen neuvottelumenettely) sen jälkeen, kun hankintailmoitus on julkaistu

Euroopan unionin virallisessa lehdessä, tai neuvottelumenettelyn perusteella ilman etukäteen julkaistavaa hankintailmoitusta, tarvittaessa suunnittelukilpailun perusteella.

2. Tarjouskilpailu on avoin, kun kuka tahansa talouden toimijoista voi tehdä tarjouksen. Tämä koskee myös 29 artiklassa tarkoitettuja dynaamisia hankintajärjestelmiä. Tarjouskilpailu on rajoitettu, kun kaikki talouden toimijat voivat pyytää saada osallistua kilpailuun ja kun ainoastaan 42 artiklassa tarkoitettujen valintaperusteiden täyttävät ehdokkaat, joille virasto on lähettänyt samanaikaisesti kirjallisen kutsun, voivat esittää tarjouksen tai ratkaisun 30 artiklassa tarkoitettua kilpailullisen neuvottelumenettelyn mukaisesti.

Toimeksisaajat voidaan valita kunkin hankinnan osalta erikseen, myös kilpailullisen neuvottelumenettelyn ollessa kyseessä, tai ehdokkaista voidaan laatia luettelo 33 artiklassa tarkoitettua menettelyllä.

3. Jos käytetään neuvottelumenettelyä, virasto ottaa yhteyttä valitsemiinsa tarjoajiin, jotka täyttävät 42 artiklassa tarkoitettuja edellytykset, ja neuvottelee hankintaehdoista yhden tai useamman tällaisen tarjoajan kanssa.

Jos käytetään 32 artiklassa tarkoitettua neuvottelumenettelyä, josta julkaistaan hankintailmoitus, virasto lähettää samanaikaisesti kirjallisen kutsun kaikille neuvotteluihin valituille ehdokkaille.

4. Suunnittelukilpailu on menettely, jolla virasto voi hankkia lähinnä arkkitehtuurin tai maanrakennuksen taikka tietojenkäsittelyn alaan liittyvän suunnitelman tai ehdotuksen. Suunnittelukilpailun voittajaehdokkaan esittää tuomaristo, joka voi jakaa palkintoja.

26 artikla

Ehdokkaiden lukumäärä rajoitetussa tai neuvottelumenettelyssä

1. Kun käytetään rajoitettua menettelyä, myös 33 artiklassa tarkoitettua, on pyydettyä tarjous vähintään viideltä ehdokkaalta, jos valintaperusteet täyttäviä ehdokkaita on riittävästi.

Virasto voi myös päättää hankinnan kohteen perusteella ja objektiivisten ja syrjimättömien valintaperusteiden nojalla, että ehdokkaita voi olla enintään kaksikymmentä. Tällöin 21 artiklassa tarkoitettu hankintailmoituksessa tai 22 artiklassa tarkoitettu kiinnostuksenilmaisupyynnössä on ilmoitettava hintarajat ja valintaperusteet.

Todellisen kilpailun aikaansaamiseksi on kuitenkin annettava riittävän monelle ehdokkaalle mahdollisuus esittää tarjous.

2. Kun käytetään neuvottelumenettelyä tai kilpailullisen neuvottelumenettelyn jälkeistä rajoitettua menettelyä, neuvotteluun on kutsuttava vähintään kolme ehdokasta tai pyydettyä tarjous vähintään kolmelta ehdokkaalta, jos valintaperusteet täyttäviä ehdokkaita on riittävästi.

Todellisen kilpailun aikaansaamiseksi on kuitenkin annettava riittävän monelle ehdokkaalle mahdollisuus esittää tarjous.

Ensimmäisen ja toisen alakohdan säännöksiä ei sovelleta:

- a) 34 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuihin hankintoihin, joiden arvo on vähäinen;
- b) direktiivin 2004/18/EY liitteessä II B tarkoitettujen oikeudellisten palveluiden hankintoihin;

c) 31 artiklan 1 kohdan j alakohdassa tarkoitettuihin salaisiksi julistettuihin hankintoihin;

d) 31 artiklassa lueteltuihin tapauksiin, joissa virastolla on oikeus neuvotella ainoastaan yhden tarjoajan kanssa tai tehdä sopimus ainoastaan yhden talouden toimijan kanssa.

3. Jos valintaperusteet ja vähimmäistason täyttävien ehdokkaiden määrä on alle 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun vähimmäismäärän, virasto voi jatkaa menettelyä pyytämällä vaaditut edellytykset täyttävää yhtä tai useampaa ehdokasta esittämään tarjouksen tai aloittamaan neuvottelut. Tähän jatkettuun menettelyyn eivät kuitenkaan voi osallistua muut talouden toimijat, jotka eivät ole pyytäneet saada osallistua, eivätkä ehdokkaat, jotka eivät täytä vaadittuja edellytyksiä.

27 artikla

Neuvottelumenettelyjen kulku

Neuvottelumenettelyissä virasto neuvottelee tarjoajien kanssa näiden esittämistä tarjouksista niiden muokkaamiseksi 21 artiklassa tarkoitettussa hankintailmoituksessa tai tarjouseritelmässä ja mahdollisissa muissa asiakirjoissa esitettyjen vaatimusten mukaisiksi ja edullisimman tarjouksen löytämiseksi. Viraston on neuvottelujen aikana kohdeltava kaikkia tarjoajia tasapuolisesti.

Jos virasto voi 32 artiklan mukaisesti tehdä sopimuksia neuvottelumenettelyä käyttäen hankintailmoituksen julkaisemisen jälkeen, se voi toteuttaa neuvottelumenettelyn vaiheittain siten, että neuvoteltavien tarjousten määrää rajoitetaan soveltamalla hankintailmoituksessa tai tarjouseritelmässä ilmoitettuja sopimuksen tekemistä koskevia perusteita. Tällaisen mahdollisuuden käyttämisestä on ilmoitettava hankintailmoituksessa tai tarjouseritelmässä.

28 artikla

Suunnittelukilpailut

1. Suunnittelukilpailun järjestämistä koskevat säännöt toimitetaan kaikille niille, jotka ovat ilmaisseet kiinnostuksensa osallistumiseen. Suunnittelukilpailuun on kuitenkin kutsuttava riittävän monta ehdokasta todellisen kilpailun aikaansaamiseksi.

2. Tuomariston nimittää toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä. Siihen saa kuulua vain luonnollisia henkilöitä, joiden on oltava riippumattomia suunnittelukilpailun osanottajista. Jos suunnittelukilpailun osanottajilta vaaditaan erityistä ammattipätevyyttä, vähintään kolmasosalla tuomariston jäsenistä on oltava sama tai vastaava pätevyys.

Tuomaristo antaa lausuntonsa itsenäisesti. Se antaa lausuntonsa sille nimettömästi esitettyjen ehdotusten perusteella ja yksinomaan suunnittelukilpailuilmoituksessa esitetyillä perusteilla.

3. Tuomariston ratkaisuesitys, joka perustuu kunkin ehdotuksen ansioihin, ja tuomariston huomautukset kirjataan arvosteluun, jonka kaikki sen jäsenet allekirjoittavat. Ehdotukset pysyvät nimettöminä tuomariston lausunnon antamiseen saakka. Tuomaristo voi pyytää ehdokkaita vastaamaan arvosteluun kirjattuihin kysymyksiin hankkeen selkiyttämiseksi. Tämän seurauksena käytävästä vuoropuhelusta laaditaan pöytäkirja.

4. Tämän jälkeen virasto tekee päätöksen, jossa esitetään valitut ehdokkaat nimi ja osoite ja syyt tämän valintaan suunnittelukilpailuilmoituksessa ennalta esitettyjen perusteiden kannalta varsinkin, jos se on valinnut muun kuin tuomariston lausunnossa esitetyn ehdokkaan.

29 artikla

Dynaaminen hankintajärjestelmä

1. Dynaaminen hankintajärjestelmä, sellaisena kuin tarkoitetaan direktiivin 2004/18/EY 1 artiklan 6 kohdassa ja 33 artiklassa, on tavanomaisiin ostoihin käytettävä kokonaan sähköinen hankintajärjestelmä. Mikä tahansa valintaperusteet täyttävä talouden toimija voi liittyä siihen sen koko keston ajan tehtyään alustavan tarjouksen, joka on tarjouseritelmän ja mahdollisten täydentävien asiakirjojen mukainen. Alustavaa tarjousta parempi tarjous voidaan esittää missä tahansa vaiheessa edellyttäen, että tarjous on edelleen tarjouseritelmien mukainen.

2. Dynaamisen hankintajärjestelmän toteuttamiseksi virasto julkaisee hankintailmoituksen, jossa ilmoitetaan, että käytössä on dynaaminen hankintajärjestelmä, ja jossa on viittaus Internet-osoitteeseen, jossa on rajoittamaton, suora ja täysi pääsy tarjouseritelmään ja mahdollisiin täydentäviin asiakirjoihin ilmoituksen julkaisemispäivästä alkaen ja järjestelmän käytön päättämiseen saakka.

Tarjouseritelmässä on ilmoitettava muun muassa järjestelmässä tarkoitettujen hankintojen luonne sekä kaikki tarvittavat tiedot hankintajärjestelmästä ja käytettävästä sähköisestä järjestelmästä, viestintäyhteyttä koskevista järjestelyistä ja teknisistä eritelmistä.

3. Viraston on dynaamisen hankintajärjestelmän koko keston ajan annettava kaikille talouden toimijoille mahdollisuus esittää alustava tarjous tullakseen hyväksytyksi järjestelmään 1 kohdassa säädettyjen edellytysten mukaisesti. Sen on suoritettava alustavan tarjouksen arviointi enintään viidentoista päivän kuluessa sen esittämisestä. Se voi kuitenkin pidentää arviointiaikaa, mikäli sopimusta ei kilpailuteta sen aikana.

Viraston on ilmoitettava tarjoajille mahdollisimman pian niiden hyväksymisestä dynaamiseen hankintajärjestelmään tai niiden tekemän tarjouksen hylkäämisestä.

4. Jokainen erillinen hankintasopimus on kilpailutettava. Ennen kilpailuttamista viraston on julkaistava lyhennetty hankintailmoitus, jossa kaikkia asianomaisia talouden toimijoita pyydetään tekemään alustava tarjous määräajassa, jonka on oltava vähintään viisitoista päivää lyhennetyn hankintailmoituksen lähetyspäivästä. Virasto voi kilpailuttaa sopimuksen vasta arvioituaan kaikki mainitun määräajan sisällä tehdyt alustavat tarjoukset.

Virasto kehottaa kaikkia järjestelmään hyväksytyjä tarjoajia tekemään tarjouksen kohtuullisessa määräajassa. Sen on tehtävä hankintasopimus sen tarjoajan kanssa, joka on esittänyt kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen dynaamisen hankintajärjestelmän toteuttamiseksi käytetyssä hankintailmoituksessa mainittujen perusteiden pohjalta. Nämä perusteet voidaan tarvittaessa määritellä yksityiskohtaisemmin tarjouspyynnössä.

5. Dynaamisen hankintajärjestelmän kesto ei saa ylittää neljää vuotta, paitsi asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa.

Virasto ei saa käyttää tätä järjestelmää estääkseen, rajoittaakseen tai vääristääkseen kilpailua.

Asianomaisilta talouden toimijoilta tai järjestelmään osallistuvilta ei saa laskuttaa käsittelymaksuja.

30 artikla

Kilpailullinen neuvottelumenettely

1. Jos virasto katsoo erityisten monimutkaisten sopimusten osalta, ettei hankintasopimuksen osalta kyetä hyväksymään kokonaistaloudellisesti edullisinta tarjousta avoimen menettelyn suoralla käytöllä tai rajoitettua menettelyä koskevilla olemassa olevilla järjestelyillä, se voi käyttää direktiivin 2004/18/EY 29 artiklassa tarkoitettua kilpailullista neuvottelumenettelyä.

Sopimus katsotaan erityisen monimutkaiseksi, jos virasto ei kykene objektiivisesti määrittelemään teknisiä keinoja tarpeiden tai tavoitteiden täyttämiseksi tai hankkeen oikeudellista tai taloudellista luonnetta.

2. Virasto julkaisee hankintailmoituksen, jossa se tiedottaa tarpeistaan ja vaatimuksistaan, jotka määritellään kyseisessä ilmoituksessa ja/tai hankekuvauksessa.

3. Virasto aloittaa 42 artiklassa esitetyt perusteet täyttävien ehdokkaiden kanssa neuvottelun, jonka tarkoituksena on kartoittaa ja määritellä parhaat keinot viraston tarpeiden tyydyttämiseksi.

Neuvottelun kuluessa virasto huolehtii tarjoajien tasapuolisesta kohtelusta sekä neuvotteluun osallistuvan ehdokkaan esittämien ratkaisujen tai muiden tietojen luottamuksellisuuden säilymisestä, jollei ehdokas suostu niiden julkistamiseen.

Virasto voi toteuttaa menettelyn vaiheittain siten, että neuvotteluvaiheessa käsiteltävien ratkaisujen määrää rajoitetaan soveltamalla hankintailmoituksessa tai tarjouseritelmässä ilmoitettuja sopimuksen tekemistä koskevia perusteita, jos tästä mahdollisuudesta on ilmoitettu hankintailmoituksessa tai tarjouseritelmässä.

4. Kun virasto on tiedottanut osallistujille, että neuvottelu on päättynyt, sen on pyydettävä näiltä lopullinen tarjous neuvottelun aikana esitettyjen ja määritettyjen ratkaisujen pohjalta. Lopullisissa tarjouksissa on oltava kaikki hankkeen toteuttamiseksi vaaditut ja tarpeelliset osat.

Viraston pyynnöstä näitä tarjouksia voidaan selvittää, täsmentää tai viimeistellä, jos tällä ei muuteta tarjouksen tai tarjouspyynnön perusosia, joiden muuttamisella olisi todennäköisesti kilpailua vääristävä tai syrjivä vaikutus.

Virasto voi pyytää tarjoajaa, jonka on todettu tehneen kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen, selvittämään tarjoukseensa liittyviä näkökohtia tai vahvistamaan tarjouksessa olevat sitoumukset edellyttäen, että tämä ei muuta tarjouksen tai tarjouskilpailun olennaisia tekijöitä eikä uhkaa vääristä kilpailua tai aiheuttaa syrjintää.

5. Virasto voi tarkentaa hintoja ja maksuja neuvotteluun osallistuville.

31 artikla

Tilanteet, joissa käytetään neuvottelumenettelyä ilman etukäteen julkaistavaa hankintailmoitusta

1. Virasto voi käyttää neuvottelumenettelyä julkaisematta etukäteen hankintailmoitusta seuraavissa tapauksissa riippumatta sopimuksen arviodusta arvosta:

a) avoimella tai rajoitetulla menettelyllä ei ole saatu alkuperäisen menettelyn päätyttyä lainkaan tarjouksia tai tehdyt tarjoukset eivät

vastaa tarjouspyyntöä taikka yhtään ehdokkuushakemusta ei ole jätetty edellyttäen, ettei 37 artiklassa tarkoitetuissa tarjouskilpailuasiakirjoissa eriteltyjä alkuperäisiä sopimusehtoja olennaisesti muuteta;

b) teknisistä tai taiteellisista taikka yksinoikeuden suojaamiseen liittyvistä syistä hankinta on annettava tietyn talouden toimijan tehtäväksi;

c) siltä osin kuin se on välttämätöntä, kun muille menettelyille 48, 49 ja 50 artiklassa asetettuja määräaikoja ei voida noudattaa, koska asia direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan kuuluvien sopimusten ollessa kyseessä on äärimmäisen kiireellinen ennalta arvaamattomista, virastosta riippumattomista syistä;

d) palveluhankintasopimus tehdään suunnittelukilpailun perusteella ja se on asiaan sovellettavien sääntöjen mukaan tehtävä suunnittelukilpailun voittajan kanssa, tai jos voitto on jaettu, yhden voittajan kanssa. Jälkimmäisessä tapauksessa kaikki suunnittelukilpailun voittajat kutsutaan osallistumaan neuvotteluihin;

e) on kyse lisäpalveluista ja -urakoista, jotka eivät sisälly hankkeen alkuperäisiin suunnitelmiin eivätkä alun perin tehtyyn sopimukseen ja joista on tullut ennalta arvaamattomasta syystä välttämättömiä palvelun tai rakennusurakan toteuttamiselle, 2 kohdassa tarkoitettu edellytyksin;

f) on kyse uusista palveluista tai urakoista, joissa toistetaan samanlaiset palvelut tai urakat, jotka on annettu sen talouden toimijan tehtäväksi, jonka kanssa virasto on tehnyt alkuperäisen sopimuksen, edellyttäen, että nämä palvelut tai urakat vastaavat perushanketta ja että kyseisestä hankkeesta tehtiin alkuperäinen sopimus avoimella tai rajoitetulla menettelyllä, 3 kohdassa tarkoitettu edellytyksin;

g) tavarahankintasopimuksissa, kun:

i) tarvitaan lisätoimituksia joko tavanomaisten toimitusten tai laitteistojen osittaiseksi korvaamiseksi tai aiempien toimitusten tai laitteistojen laajentamiseksi, jos virasto joutuisi toimittajan vaihtamisen vuoksi hankkimaan teknisiltä ominaisuuksiltaan poikkeavaa materiaalia, mikä johtaisi yhteen-sopimattomuuteen tai suhteetomiin teknisiin vaikeuksiin käytössä ja kunnossapidossa. Tällainen hankintasopimus voi olla voimassa enintään kolmen vuoden ajan;

ii) hankittavat tuotteet valmistetaan vain tutkimusta, kokeilua, kehittämistä tai tieteellistä tarkoitusta varten eikä tuotteen kaupallisen kannattavuuden testaamiseksi tai joukkotuotantoon, jonka tavoitteena on tutkimus- ja kehityskustannusten korvaaminen;

iii) kyse on raaka-ainemarkkinoilla noteeratuista ja sieltä hankituista tavaroista;

iv) tavarat on hankittu erityisen edullisin ehdoin joko kaupallisen toimintansa lopullisesti päättävältä tavarantoimittajalta taikka pesähoitajalta tai selvittäjältä maksukyvyttömyysmenettelyn, akordin tai muun samantyyppisen kansallisessa lainsäädännössä säännellyn menettelyn seurauksena;

h) rakennusten hankintaa koskevilla sopimuksissa, kun paikalliset kiinteistömarkkinat on kartoitettu;

i) direktiivin 2004/18/EY liitteessä II B tarkoitettujen oikeudellisten palveluiden hankintoihin edellyttäen, että tällaisista hankinnoista ilmoitetaan asianmukaisesti;

j) julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin, jotka virasto on julistanut salaisiksi tai joiden toteuttaminen edellyttää voimassa olevien hallinnollisten määräysten mukaisia erityisiä turvatoimenpiteitä taikka jos viraston, yhden tai useamman osallistuvan jäsenvaltion tai unionin keskeisten etujen suojaaminen sitä vaatii;

k) hankinnan arvo on enintään 60 000 euroa;

l) tutkimus- ja kehitystoimintaan liittyvissä hankinnoissa, jotka eivät sisälly direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan;

m) direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan kuulumattomissa hankinnoissa, paitsi muissa kuin muualla tässä kohdassa luetelluissa hankinnoissa, jos on julkaistu kiinnostuksenilmaisupyynnö;

n) jos sopimus voidaan tehdä vain tietyn talouden toimijan kanssa syistä, jotka koskevat suuria alustavia investointeja, jotka liittyvät puolustustarvikkeisiin tai -teknologiaan tai ainoalaatuisiin erityisiin puolustusresursseihin, tai jotta voitaisiin varmistaa puolustustarvikkeiden tai -teknologian toimitusvarmuus tai ottaen huomioon tarve kehittää edelleen tällaisen toimijan kehittämää innovatiivista puolustusteknologiaa;

o) jos Euroopan komissio tai jokin muu eurooppalainen tai kansainvälinen organisaatio tai elin on tehnyt sopimuksen tietyn talouden toimijan kanssa turvallisuustutkimuksen alalla ja on asianmukaista tehdä puolustukseen liittyvä tutkimussopimus saman talouden toimijan kanssa;

p) puolustukseen liittyvissä hankinnoissa, joita koskeva sopimus tehdään jonkin muun kansainvälisen organisaation kanssa yhteistyössä hallinnoidun ohjelman tai hankkeen puitteissa.

2. Edellä 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettujen palvelujen ja urakoiden osalta virasto voi käyttää neuvottelumenettelyä julkaisematta etukäteen hankintailmoitusta edellyttäen, että lisäsuoritukset tilataan alkuperäiseltä toimeksisaajalta:

a) jos lisähankintoja ei voida erottaa teknisesti tai taloudellisesti päähankinnasta aiheuttamatta virastolle huomattavaa haittaa; tai

b) jos lisähankinnat voidaan erottaa alkuperäisen hankinnan toteuttamisesta, mutta ne ovat ehdottoman välttämättömiä tämän loppuunsaattamiseksi.

Puolustukseen liittyviä hankintoja lukuun ottamatta lisäsuoritusten yhteenlaskettu arvo voi olla enintään 50 prosenttia päähankinnan arvosta.

3. Edellä 1 kohdan ensimmäisen alakohdan f alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa mahdollisuus käyttää neuvottelumenettelyä on ilmoitettava jo alkuperäisen tarjouskilpailun yhteydessä, ja tulevien palvelujen tai urakoiden arvioitu kokonaisarvo on otettava huomioon 36 artiklassa tarkoitettuja kynnysarvoja laskettaessa. Tätä menettelyä voidaan käyttää ainoastaan alkuperäisen hankintasopimuksen tekemistä seuraavien kolmen vuoden aikana.

32 artikla

Tilanteet, joissa käytetään neuvottelumenettelyä etukäteen julkaistavan hankintailmoituksen jälkeen

1. Virasto voi riippumatta sopimuksen arvioidusta arvosta käyttää neuvottelumenettelyä julkaistuaan hankintailmoituksen seuraavissa tapauksissa:

a) kun päättyneellä avoimella tai rajoitetulla menettelyllä taikka kilpailullisella neuvottelumenettelyllä on saatu sääntöjenvastaisia tarjouksia tai tarjoukset eivät vastaa varsinkaan valinta- ja ratkaisuperusteita, eikä 37 artiklassa tarkoitetuissa tarjouskilpailuasiakirjoissa eriteltyjä alkuperäisiä sopimusehtoja olennaisesti muuteta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista;

b) poikkeustapauksissa, kun tarjoaja ei voi rakennusurakan, tavaroiden tai palveluiden luonteen tai asiaan liittyvien riskien vuoksi ilmoittaa kokonaishintaa ennakoon;

c) kun erityisesti rahoituspalvelujen ja aineettomien suoritusten alalla hankittavien palvelujen luonteen vuoksi tarjouseritelmiä ei voida laatia niin tarkasti, että hankinta voitaisiin tehdä valitsemalla paras tarjous avoimen tai rajoitetun menettelyn sääntöjä noudattaen;

d) kun urakkasopimukseen kuuluvat työt tehdään vain tutkimusta, kokeilua tai kehittämistä varten eikä pyritä taloudelliseen kannattavuuteen tai tutkimus- ja kehityskustannusten kattamiseen;

e) kun on kyse direktiivin 2004/18/EY liitteessä II B tarkoitetuista palveluhankinnoista, jollei 31 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan i ja j alakohdasta ja toisesta alakohdasta muuta johdu;

f) kun on kyse puolustukseen liittyvistä hankinnoista, jos ei ole julkaistu kiinnostuksenilmaisupyynnöä eikä ennakkoilmoitusta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 31 artiklan 1 kohdan soveltamista.

2. Edellä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa viraston ei tarvitse julkaista hankintailmoitusta, jos neuvottelumenettelyyn otetaan mukaan kaikki ja ainoastaan ne tarjoajat, jotka täyttävät valintaperusteet ja jotka ovat aiemman menettelyn yhteydessä tehneet tarjousmenettelyn muutovaatimukset täyttävän tarjouksen.

33 artikla

Kiinnostuksenilmaisupyynnöt

1. Kiinnostuksenilmaisupyynnö on esikarsinnan keino, jolla ehdokkaita kehoitetaan esittämään tarjous rajoitetuissa tarjouskilpailuissa, joita on tarkoitus järjestää 60 000 euron tai sen ylittävistä hankinnoista, jollei 31 tai 32 artiklan säännöksistä muuta johdu. Jollei 31 tai 32 artiklasta

muuta johdu, kiinnostuksenilmaisupyynnön käytetään myös esikarsinnan keinona, jolla ehdokkaita kehoitetaan esittämään tarjous puolustukseen liittyvissä koskeissa tarjouskilpailuissa, riippumatta hankinnan määrästä tai siitä, käytetäänkö rajoitettua tai neuvottelumenettelyä.

2. Kiinnostuksenilmaisupyynnön perusteella laadittava luettelo on voimassa enintään kolmen vuoden ajan siitä päivästä, kun 22 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu ilmoitus on lähetetty Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistoon tai julkaistu viraston Internet-sivustolla. Kaikki halukkaat voivat ilmoittautua ehdokkaiksi milloin tahansa luettelon voimassaoloaikana, kolmea viimeistä kuukautta lukuun ottamatta. Tällainen luettelo voidaan jakaa alaryhmiin sen hankinnan mukaan, jota luettelo koskee.

3. Kunkin hankinnan yhteydessä virasto pyytää joko kaikkia luetteloon merkittyjä tai näiden joukosta objektiivisten ja syrjimättömien valintaperusteiden nojalla valittuja ehdokkaita esittämään tarjouksen.

34 artikla

Vähäiset hankinnat

1. Hankintoihin, joiden arvo on enintään 60 000 euroa toimintatalousarvion puitteissa ja vähemmän kuin 137 000 euroa operatiivisen talousarvion puitteissa, voidaan soveltaa neuvottelumenettelyä, jossa neuvotteluja käydään vähintään viiden ehdokkaan kanssa, jollei 31 ja 32 artiklan säännöksistä muuta johdu.

Jos virasto saa ehdokkaiden kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen vain yhden tarjouksen, joka on hallinnollisesti ja teknisesti pätevä, sopimus voidaan tehdä edellyttäen, että sen tekemistä koskevat perusteet täyttyvät.

2. Hankintoihin, joiden arvo on enintään 25 000 euroa toimintatalousarvion puitteissa ja alle 60 000 euroa operatiivisen talousarvion puitteissa, voidaan soveltaa neuvottelumenettelyä, jossa neuvotteluja käydään vähintään kolmen ehdokkaan kanssa.

3. Hankinnat, joiden arvo on enintään 3 500 euroa toimintatalousarvion puitteissa ja alle 5 000 euroa operatiivisen talousarvion puitteissa, voidaan tehdä yhden ainoan tarjouksen perusteella.

4. Maksut, jotka ovat määrältään enintään 200 euroa menoerien osalta voidaan maksaa pelkän laskun perusteella ilman edeltävän tarjouksen hyväksymistä.

35 artikla

Ennakkoilmoituksia koskevat kynnysarvot

Kynnysarvot, jotka ylittävistä hankinnoista on julkaistava ennakkoilmoitus, ovat

- a) 750 000 euroa direktiivin 2004/18/EY liitteeseen II A sisältyvien tavara- ja palveluhankintojen osalta;
- b) 5 278 000 euroa rakennusurakoiden osalta.

36 artikla

Direktiivin 2004/18/EY mukaisiin menettelyihin sovellettavat kynnysarvot

Edellä 5 artiklassa tarkoitetuiksi kynnysarvoiksi vahvistetaan

- a) 137 000 euroa direktiivin 2004/18/EY liitteeseen II A sisältyvien tavara- ja palveluhankintojen osalta, lukuun ottamatta kyseisen

liitteen pääluokkaan 8 sisältyviä tutkimus- ja kehitystoimintaan liittyviä hankintoja;

- b) 211 000 euroa direktiivin 2004/18/EY liitteeseen II B sisältyvien palveluhankintojen ja kyseisen direktiivin liitteen II A pääluokkaan 8 sisältyvien tutkimus- ja kehitystoimintaan liittyvien hankintojen osalta;
- c) 5 278 000 euroa rakennusurakoiden osalta.

37 artikla

Tarjouskilpailuasiakirjat

1. Tarjouskilpailuasiakirjoissa on oltava ainakin:

- a) tarjous- tai neuvottelupyynnön taikka pyyntö osallistua 30 artiklassa esitettyyn menettelyyn sisältyvään neuvotteluun;
- b) siihen liittyvä tarjouseritelmä, johon liitetään julkisiin hankintoihin sovellettavat yleiset sopimusehdot, tai 30 artiklassa tarkoitetun kilpailullisen neuvottelumenettelyn kyseessä ollen, viraston tarpeita ja vaatimuksia kuvaileva asiakirja tai viittaus Internet-osoitteeseen, jossa tällaiseen tarjouseritelmään tai asiakirjaan voi tutustua;
- c) mallisopimus.

Tarjouskilpailuasiakirjoissa on viitattava julkaisutoimenpiteisiin, jotka on toteutettu 21–24 artiklan mukaisesti.

2. Tarjous- tai neuvottelupyynnössä taikka neuvotteluun osallistumista koskevassa pyynnössä on ainakin:

- a) annettava yksityiskohtaiset määräykset tarjousten toimittamisesta ja niiden esittämisestä, kuten määräpäivä ja kellonaika sekä selvitys siitä, vaaditaanko vakimuotoisen vastauslomakkeen täyttämistä, tarjoukseen liitettävät asiakirjat, myös tositteet 42 artiklassa tarkoitettua vakavaraisuudesta, luottokelpoisuudesta ja teknisestä ja ammatillisesta pätevyydestä, jos näitä ei ilmoiteta tarkemmin hankintailmoituksessa, sekä osoite, johon tarjoukset on lähetettävä;
- b) todettava, että tarjouksen tekeminen merkitsee 1 kohdassa tarkoitettua tarjouseritelmän ja kyseiseen hankintaan sovellettavien yleisten sopimusehtojen hyväksymistä ja että tarjouksen tekeminen sitoo tarjoajaa sopimuksen täytäntöönpanon ajan, jos tästä tulee tarjouskilpailun voittaja;
- c) ilmoitettava määräaika, jona tarjous on voimassa ja jonka ajan sitä ei saa milään osin muuttaa;
- d) kiellettävä kaikki yhteydenotot viraston ja tarjoajan välillä menettelyn aikana, lukuun ottamatta poikkeustapauksia ja tarkastuskäyntejä, joita koskevasta ehdoista on määrättävä yksityiskohtaisesti;
- e) ilmoitettava kilpailullisen neuvottelumenettelyn osalta kuulemisvaiheen alkamispäivä ja osoite, jossa kuuleminen järjestetään.

3. Tarjouseritelmässä on ainakin:

- a) esitettävä hankintaan sovellettavat hylkäämis- ja valintaperusteet, paitsi rajoitetussa menettelyssä, myös kilpailullisen neuvottelumenettelyn jälkeen ja 32 artiklassa tarkoitetuissa etukäteen julkais-tavan hankintailmoituksen jälkeen aloitettavissa neuvottelu-menettelyissä; tällöin kyseiset perusteet esitetään yksinomaan hankintailmoituksessa tai kiinnostuksenilmaisupyynnössä;
- b) esitettävä ratkaisuperusteet ja niiden painotus tai tarvittaessa perusteiden merkitys alenevassa tärkeysjärjestyksessä, jos niitä ei ole esitetty hankintailmoituksessa;
- c) esitettävä 38 artiklassa tarkoitettut tekniset eritelmät;
- d) ilmoitettava, mitkä vähimmäisvaatimukset vaihtoehtojen on täy-tettävä valittaessa 45 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua kokonaista-loudellisesti edullisinta tarjousta, jos virasto on maininnut hankintailmoituksessa, että tällaiset vaihtoehdot ovat sallittuja;
- e) todettava, että sovelletaan neuvostossa kokoontuneiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden hallitusten edustajien 10 päivänä marras-kuuta 2004 tekemää päätöstä Euroopan puolustusvirastolle ja sen henkilöstöön kuuluville myönnettyistä erioikeuksista ja vapauksista, sellaisena kuin se on täydennettynä Belgian kuningaskunnan ja viraston välisellä lisäpöytäkirjalla;
- f) esitettävä todistukset hankintamarkkinoille pääsystä siten kuin 41 artiklassa on säädetty;
- g) määritettävä 29 artiklassa tarkoitetuissa dynaamisissa hankintajär-jestelmässä suunniteltujen hankintojen luonne sekä kaikki tarvitta-vat tiedot hankintajärjestelmästä, käytettävästä sähköisestä järjestelmästä sekä viestintäyhteyttä koskevista teknisistä järjeste-lyistä ja eritelmistä.

4. Mallisopimuksessa on erityisesti:

- a) ilmoitettava sopimusehtojen rikkomisesta johtuvat seuraamukset;
- b) ilmoitettava, minkä tietojen on käytävä ilmi laskuista tai niitä koskevista tositteista;
- c) ilmoitettava, mitä lakia sopimukseen sovelletaan sekä tuomioistuin, jolla on toimivalta ratkaista riidat.

5. Virasto voi edellyttää, että tarjoaja ilmoittaa, minkä osan hankinnasta se aikoo teettää alihankintana kolmansilta osapuolilta, ja nimeää alihankkijat.

6. Toimitettaessa teknisiä eritelmiä asianomaisille talouden toimijoille, valittaessa talouden toimijoita ja tehtäessä hankintasopimuksia virasto voi asettaa vaatimuksia suojataksaan käyttöön asettamiaan luottamuksellisia tai turvaluokiteltuja tietoja.

7. Rajoittamatta tehtyjen hankintasopimusten julkaisemiseen sekä ehdokkaille ja tarjoajille tiedottamiseen liittyviä velvoitteita koskevien säännösten soveltamista, virasto ei saa paljastaa sellaisia talouden toimijoiden sille antamia tietoja, jotka nämä ovat määritelleet luotta-mukselliseksi. Tällaisia tietoja ovat erityisesti tekniset tai liikesalaisuudet sekä tarjousten tai osallistumishakemusten luottamukselliset näkökohdat. Viraston ja ehdokkaiden tai tarjoajien välillä vaihdettuja turvaluokiteltuja

tietoja käytetään, toimitetaan, tallennetaan, käsitellään ja suojataan neuvoston turvallisuussääntöjen vahvistamisesta 19 päivänä maaliskuuta 2001 tehdyn neuvoston päätöksen 2001/264/EY ⁽¹⁾ mukaisesti.

38 artikla

Tekniset vaatimukset

1. Teknisten eritelmien on taattava ehdokkaille ja tarjoajille yhtäläiset mahdollisuudet esittää tarjous, eivätkä ne saa perusteettomasti haitata julkisten hankintojen avaamista kilpailulle. Eritelmissä on määriteltävä tavaralta, palvelulta tai materiaaalilta taikka rakennusurakalta vaadittavat ominaisuudet viraston niille varaamaan käyttötarkoitukseen nähden.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin ominaisuuksiin kuuluu:

- a) laatutaso;
- b) ympäristöllinen suorituskyky;
- c) aina kun mahdollista, vammaiskäytön edellytykset tai kaikkien käyttäjien vaatimukset täyttävä suunnittelu;
- d) vaatimustenmukaisuuden arviointitasot ja -menettelyt;
- e) käyttöönsoveltuvuus;
- f) turvallisuus tai mitat, myös tavarahankinnoissa sovellettavat myyntinimeä ja käyttöohjeita koskevat säännöt, sekä kaikkien hankintojen osalta nimikkeistö, symbolit, testaus ja testausmene-telmät, pakkaukset, pakkausmerkinnät ja tunnistet, tuotantopro-sessit ja -menetelmät;
- g) rakennusurakoissa laadunvarmistusmenettelyt sekä urakoiden suunnittelu- ja hinnoittelusäännöt, testiolosuhteet ja töiden tarkastus- ja vastaanottoedellytykset, rakennustekniikat ja -mene-telmät ja kaikki muut tekniset edellytykset, jotka virasto voi yleisten tai erityisten määräysten nojalla asettaa valmiille työlle ja siihen kuuluville materiaaleille tai osille.

3. Tekniset eritelmät määritellään seuraavasti:

- a) viittaamalla eurooppalaisiin standardeihin, eurooppalaisiin tekni-siin hyväksyntöihin, yhteisiin teknisiin eritelmiin, jos tällaisia on, kansainvälisiin standardeihin tai muuhun eurooppalaisten standar-dointielinten laatimaan tekniseen viitemateriaaliin tai sen puut-tuessa vastaavaan kansalliseen materiaaliin. Jokaisessa viittauksessa on oltava maininta "tai vastaava"; tai
- b) suorituskyvyn tai toiminnallisten vaatimusten perusteella; niihin saattavat sisältyä ympäristönäkökohdat ja niiden on oltava riittävän täsmällisiä, jotta tarjoajat pystyvät määrittelemään hankintasopi-muksen kohteen ja jotta virasto pystyy tekemään kyseisen hankintasopimuksen; tai
- c) tai kahden edellä mainitun menettelytavan yhdistelmänä.

4. Käyttäessään mahdollisuutta viitata 3 kohdan a alakohdassa tarkoi-tettuihin eritelmiin virasto ei saa hylätä tarjousta sillä perusteella, että se ei ole mainittujen eritelmien mukainen, jos tarjoaja tai ehdokas osoittaa millä tahansa virastoa tyydyttävällä, tarkoitukseen soveltuvalla tavalla, että tarjous täyttää vastaavalla tavalla esitetyt vaatimukset.

⁽¹⁾ EYVL L 101, 11.4.2001, s. 1, päätös sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna päätöksellä 2007/438/EY (EUVL L 164, 26.6.2007, s. 24).

Tarkoitukseen soveltuvia keinoja voivat olla valmistajan tekniset asiakirjat tai jonkin tunnustetun laitoksen laatima testausselostus.

5. Käytettäessä 3 kohdan b alakohdassa säädettyä mahdollisuutta vaatia suorituskyykyyn tai toiminnallisiin vaatimuksiin perustuvien eritelmien noudattamista virasto ei voi hylätä tarjousta, joka on eurooppalaisen standardin täytäntöönpanemiseksi annetun kansallisen standardin, eurooppalaisen teknisen hyväksynnän, yhteisen teknisen eritelmän, kansainvälisen standardin tai eurooppalaisen standardointielimen laatiman teknisen viitteen mukainen, jos kyseiset eritelmit koskevat vaadittua suorituskyykyä tai toiminnallisia vaatimuksia.

Tarjoajan on osoitettava millä tahansa virastoa tyydyttävällä, tarkoitukseen soveltuvalle tavalla, että tarjous täyttää viraston asettamat suorituskyykyä tai toimintaa koskevat vaatimukset. Tarkoitukseen soveltuvia keinoja voivat olla valmistajan tekniset asiakirjat tai jonkin tunnustetun laitoksen laatima testausselostus.

6. Vahvistaessaan suorituskyykyyn liittyviä tai toiminnallisia vaatimuksia koskevia ympäristöominaisuuksia virasto voi käyttää eurooppalaisissa, monikansallisissa tai kansallisissa ympäristömerkeissä tai muissa ympäristömerkeissä määriteltyjä yksityiskohtaisia eritelmiä tai tarvittaessa niiden osia, mikäli:

- a) eritelmit soveltuvat hankintasopimuksen kohteena olevien tavaroitten tai palvelujen ominaisuuksien määrittämiseen;
- b) merkkiä koskevat vaatimukset kehitetään tieteellisen tiedon pohjalta;
- c) ympäristömerkit hyväksytään prosessissa, johon kaikki asianomaiset osapuolet, kuten viranomaiset, kuluttajat, valmistajat, vähittäiskaupan edustajat ja ympäristöjärjestöt voivat osallistua;
- d) ympäristömerkit ovat kaikkien asiasta kiinnostuneiden osapuolten saatavilla.

Virasto voi ilmoittaa, että ympäristömerkillä varustettujen tuotteiden tai palvelujen oletetaan täyttävän tarjouspyyntöasiakirjassa määritellyt tekniset eritelmit. Viraston on hyväksyttävä muut asianmukaiset todistuskeinot, kuten valmistajan tekniset asiakirjat tai jonkin tunnustetun laitoksen laatima testausselostus.

7. Edellä 4, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettu tunnustettu laitos on testaus- ja kalibroitilaboratorio tai tarkastus- ja sertifiointielin, joka noudattaa sovellettavia eurooppalaisia standardeja.

8. Hankinnan kohteen vuoksi perustettuja poikkeustapauksia lukuun ottamatta teknisissä eritelmissä ei saa erikseen mainita valmistajaa, alkuperää tai prosessia eikä viitata tavaramerkkiin, patentiin, tyyppiin, alkuperänimitykseen tai valmistusmenetelmään, koska siten voitaisiin suosia joitakin tuotteita tai talouden toimijoita ja sulkea toisia sopimuksen ulkopuolelle. Jos hankinnan kohde on mahdotonta määritellä riittävän tarkasti ja kaikille osapuolille täysin selvällä tavalla, mainintaan tai viittaukseen liitetään ilmaisu ”tai vastaava”.

39 artikla

Hintojen tarkistaminen

1. Tarjouskilpailuasiakirjoissa on ilmoitettava, onko tarjouksen hinnan oltava kiinteä ja muuttumaton.

2. Muussa tapauksessa asiakirjoissa on ilmoitettava edellytykset ja/tai menetelmät, joilla hintaa voidaan tarkistaa sopimuksen voimassaoloaikana. Tällöin viraston on otettava huomioon erityisesti:

- a) hankinnan luonne ja taloudellinen tilanne, jossa sopimus tehdään;
- b) tehtävien ja sopimuksen luonne ja voimassaoloaika;
- c) omat taloudelliset etunsa.

40 artikla

Hallinnolliset ja taloudelliset seuraamukset

1. Rajoittamatta sopimuksessa määrättyjen seuraamusten soveltamista ehdokasta tai tarjoajaa, joka on syyllistynyt väärin tietojen antamiseen tai jonka on aiempaan menettelyyn osallistuessaan todettu rikkoneen vakavasti sopimusvelvoitteitaan, voidaan kieltää osallistumasta viraston yleisestä talousarviosta rahoitettavia hankintoja koskevaan menettelyyn enintään kahden vuoden ajan siitä, kun rikkomus on todettu osapuolten saatua esittää asiasta näkemyksensä.

Jos rikkomus toistuu ensimmäistä rikkomista seuraavien viiden vuoden aikana, osallistumiskielto voidaan pidentää kolmeen vuoteen.

Tarjoajille tai ehdokkaille, jotka ovat syyllistyneet väärin tietojen antamiseen, voidaan lisäksi määrätä taloudellisia seuraamuksia, joiden määrä on 2–10 prosenttia menettelyn alaisen hankinnan kokonaisarvosta.

Toimeksisaajille, joiden on todettu rikkoneen vakavasti sopimusvelvoitteitaan, voidaan myös määrätä taloudellisia seuraamuksia, joiden määrä on 2–10 prosenttia kyseisen sopimuksen kokonaisarvosta.

Jos rikkomus toistuu ensimmäistä rikkomista seuraavien viiden vuoden aikana, sakon määräksi voidaan määrätä 4–20 prosenttia.

2. Edellä 9 artiklan 1 kohdan a, c ja d alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ehdokkaita tai tarjoajia kielletään osallistumasta hankintoja koskevaan menettelyyn enintään kahden vuoden aikana siitä, kun rikkominen on todettu toimeksisaajan saatua esittää asiasta näkemyksensä.

Edellä 9 artiklan 1 kohdan b ja e alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ehdokkaita tai tarjoajia kielletään osallistumasta hankintoja koskevaan menettelyyn vähintään yhden ja enintään neljän vuoden aikana siitä, kun tuomio on annettu tiedoksi.

Jos rikkomus toistuu ensimmäistä rikkomista tai tuomiota seuraavien viiden vuoden aikana, osallistumiskielto voidaan pidentää viiteen vuoteen.

3. Edellä 9 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitetaan seuraavia tapauksia:

- a) 26 päivänä heinäkuuta 1995 annetulla neuvoston säädöksellä⁽¹⁾ tehdyn yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevan yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettut petostapaukset;

⁽¹⁾ EYVL C 316, 27.11.1995, s. 48.

- b) lahjontatapaukset, joita tarkoitetaan sellaisen lahjonnan, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, torjumista koskevan yleissopimuksen 3 artiklassa; kyseinen yleissopimus on tehty 26 päivänä toukokuuta 1997 annetulla neuvoston säädöksellä ⁽¹⁾;
- c) rikollisjärjestöön osallistuminen sellaisena kuin se määritellään rikollisjärjestöön osallistumisen kriminalisoinnista Euroopan unionin jäsenvaltioissa 21 päivänä joulukuuta 1998 annetun neuvoston yhteisen toiminnan 98/733/YOS 2 artiklan 1 kohdassa ⁽²⁾;
- d) rahanpesutapaukset sellaisina kuin ne määritellään rahoitusjärjestelmän rahanpesutarkoituksiin käyttämisen estämisestä 10 päivänä kesäkuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/308/ETY 1 artiklassa ⁽³⁾.

41 artikla

Todisteena olevat asiakirjat

1. Virasto hyväksyy riittäväksi todisteeksi siitä, ettei ehdokasta tai tarjoajaa, jonka kanssa hankintasopimus on määrä tehdä, koske mikään 9 artiklan 1 kohdan a, b tai e alakohdassa tarkoitettu tapauksista, hiljattain annetun rikosrekisteriotteen tai, jollei sellaista ole, asianomaisen koti- tai alkuperämaan oikeus- tai hallintoviranomaisen hiljattain antaman vastaavan asiakirjan, jolla osoitetaan, että nämä vaatimukset on täytetty. Virasto hyväksyy riittäväksi todisteeksi siitä, ettei ehdokasta tai tarjoajaa koske mikään 9 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettu tapauksista, asianomaisen maan toimivaltaisen viranomaisen hiljattain antaman todistuksen.

Jos kyseisessä maassa ei anneta ensimmäisessä alakohdassa mainittua asiakirjaa tai todistusta ja 9 artiklassa tarkoitetuissa poissuljetuissa tapauksissa, sen sijasta voidaan hyväksyä valahtoinen tai, sen puuttuessa, virallinen vakuutus, jonka asianomainen antaa koti- tai alkuperämaansa oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimialaansa edustavalle viralliselle järjestölle.

2. Sellaisten hankintasopimusten osalta, joiden arvo on toimintatalousarvion mukaan alle 60 000 euroa ja operatiivisen talousarvion mukaan alle 137 000 euroa, virasto voi toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän suorittamasta riskianalysistä riippuen pyytää ehdokkaita tai tarjoajia toimittamaan pelkästään valahtoisesta vakuutuksen siitä, että heitä ei koske mikään 9 tai 10 artiklassa tarkoitettu tapaus.

Jos on kyse ryhmittymästä, virasto voi hankintasopimuksen arvosta riippumatta hyväksyä, että vain ryhmittymän johtaja antaa edellä 1 kohdassa vaaditut asiakirjat, mikäli tämä johtaja on kaikkien muiden ryhmittymän jäsenten kanssa yhteisvastuussa sekä hankintamenettelyn että mahdollisen hankintasopimuksen täytäntöönpanon aikana, sekä mikäli ryhmittymän muut jäsenet toimittavat virastolle valahtoisesta vakuutuksen siitä, että heitä ei koske mikään 9 tai 10 artiklassa tarkoitettu tapaus.

3. Ehdokkaan tai tarjoajan sijoittautumistaan kansallisesta lainsäädännöstä riippuen 1 kohdassa luetellut asiakirjat koskevat oikeushenkilöitä ja/tai luonnollisia henkilöitä sekä, jos virasto katsoo sen tarpeelliseksi, yritysjohdajia tai muita yritystä edustavia henkilöitä, joilla on valtuudet edustaa ehdokasta tai tarjoajaa tai tehdä päätöksiä niiden puolestaan tai valvoa niitä.

4. Jos virasto epäilee, että ehdokkaat tai tarjoajat kuuluvat johonkin hankintamenettelyn ulkopuolelle suljettavaan tapaukseen, se voi itse kääntä 1 artiklassa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten puoleen saadakseen tapausta koskevat tarpeelliset katsomansa tiedot.

5. Virasto voi myöntää hakijalle tai tarjoajalle poikkeuksen vaatimuksesta toimittaa 1 kohdassa tarkoitettuja asiakirjat, jos sille on jo toimitettu tällaiset todisteet toisen hankintamenettelyn yhteydessä ja edellyttäen, että nämä asiakirjat on myönnetty enintään vuotta aikaisemmin ja ne ovat yhä voimassa.

Tällöin ehdokkaan tai tarjoajan on annettava valahtoinen vakuutus, jonka mukaan asiakirjat on jo toimitettu aiemman hankintamenettelyn yhteydessä, ja vahvistettava, että hänen tilanteensa ei ole muuttunut.

6. Tarjoajien on ilmoitettava valtio, jossa niillä on päätoimipaikka tai kotipaikka, ja esitettävä siitä kansallisen lakinsa mukaiset todistukset.

42 artikla

Valintaperusteet

1. Viraston on vahvistettava selkeät ja syrjimättömät valintaperusteet.

2. Kaikissa hankintamenettelyissä on sovellettava valintaperusteita ehdokkaan tai tarjoajan vakavaraisuuden, luottokelpoisuuden sekä teknisen ja ammatillisen pätevyyden arvioimiseksi.

Virasto voi asettaa suorituskykyä koskevat vähimmäisvaatimukset, jotka ehdokkaan on täytettävä voidakseen osallistua menettelyyn.

3. Tarjoajaa tai ehdokasta voidaan pyytää osoittamaan, että sillä on kansallisen lainsäädännön mukaiset valtuudet täyttää hankintasopimus eli että se kuuluu elinkeino- tai ammattirekisteriin tai antaa valahtoisesta vakuutuksen tai todistuksen tai on tietyn järjestön jäsen tai sille on myönnetty tarvittava lupa tai se kuuluu arvonlisäverorekisteriin.

4. Viraston on ilmoitettava hankintailmoituksessa, kiinnostuksenilmaisupyynnössä tai tarjouspyynnössä, minkä todisteiden perusteella tarjoajien tai ehdokkaiden toiminnan oikeudellista muotoa ja oikeus-toimikelpoisuutta arvioidaan.

5. Viraston pyytämät tiedot ehdokkaan tai tarjoajan vakavaraisuudesta ja luottokelpoisuudesta sekä teknisestä ja ammatillisesta pätevyydestä ja 2 kohdan mukaisesti vaadituista suorituskykyä koskevista vähimmäisvaatimuksista on suhteutettava hankinnan kohteeseen ja tällöin on otettava huomioon talouden toimijoiden oikeutettu tarve suojella muun muassa yrityksen teknisiä ja liikesalaisuuksia.

6. Sellaisten hankintasopimusten osalta, joiden arvo on toimintatalousarvion mukaan alle 60 000 euroa ja operatiivisen talousarvion mukaan alle 137 000 euroa, virasto voi toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän suorittamasta riskianalysistä riippuen päättää olla pyytämättä ehdokkaita tai tarjoajia toimittamaan todisteita vakavaraisuudestaan, luottokelpoisuudestaan sekä teknisestä ja ammatillisesta pätevyydestään. Siinä tapauksessa ei voida suorittaa ennako- eikä välimaksuja.

7. Virasto voi hankintasopimuksen asianmukaista täytäntöönpanoa koskevien erityisvaatimusten nojalla pyytää seuraavat ehdokkaisiin tai tarjoajiin ja heidän alihankkijoihinsa liittyvät mahdolliset lisätiedot: voimassa oleva asianmukaisen tason toimitilan turvaselvitys sekä turvaselvitys niiden henkilöiden osalta, jotka osallistuvat hankintasopimuksen täytäntöönpanoon; tietoja niiden teknologisesta ja teollisesta perustasta jonkin osallistuvan jäsenvaltion alueella. Nämä vaatimukset on ilmoitettava hankintailmoituksessa, kiinnostuksenilmaisupyynnössä tai tarjouspyynnössä.

⁽¹⁾ EYVL C 195, 25.6.1997, s. 1.

⁽²⁾ EYVL L 351, 29.12.1998, s. 1.

⁽³⁾ EYVL L 166, 28.6.1991, s. 77, direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/97/EY (EYVL L 344, 28.12.2001, s. 76).

8. Puolustukseen liittyvien hankintasopimusten osalta virasto voi edistää avoimella ja syrjimättömällä tavalla talouden toimijoiden ryhmittymää, jotka täyttävät 7 artiklan 2 kohdan mukaiset ehdot, ja edistää viraston toimitusketjussa sovellettavien parhaiden käytänteiden kaltaisia periaatteita kilpailun lisäämiseksi ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien takaamiseksi kaikille tavarantoimittajille, myös alempana toimitusketjussa oleville pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yritykset). Viittaus viraston toimitusketjussa sovellettavien parhaiden käytänteiden kaltaisiin periaatteisiin voidaan esittää hankintailmoituksessa, kiinnostuksenilmaisupyynnössä tai tarjouspyynnössä.

43 artikla

Vakavaraisuus ja luottokelpoisuus

1. Luottokelpoisuus ja vakavaraisuus voidaan erityisesti osoittaa toimittamalla vähintään yksi seuraavista asiakirjoista:

- a) pankin lausunto tai todistus ammatinharjoittajan vastuuvakuutuksesta;
- b) yrityksen taseet tai otteet niistä ainakin kahdelta viimeksi päätyneeltä tilikaudelta, jos talouden toimijan sijoittautumisvaltion yhtiölainsäädännössä edellytetään taseen julkaisemista;
- c) lausunto kokonaisliikevaihdosta ja liikevaihdosta, joka on kertynyt enintään kolmen viimeksi kuluneen tilikauden aikana sopimuksen kohteena olevaan urakkaan tai tavar- tai palveluhankintaan liittyvistä liiketoimista.

2. Jos virasto katsoo, ettei tarjoaja tai ehdokas voi perustellusta poikkeuksellisesta syystä toimittaa vaadittuja asiakirjoja, sen vakavaraisuus ja luottokelpoisuus voidaan osoittaa jollakin muulla viraston asianmukaiseksi katsomalla tavalla.

3. Talouden toimija voi tarvittaessa ja tietyn hankinnan osalta tukeutua muiden yksiköiden suorituskykyyn riippumatta siitä, millaiset oikeudelliset siteet sillä on tällaisiin yksikköihin. Sen on tällöin osoitettava virastolle, että sillä on hankinnan suorittamiseksi tarvittavat voimavarat esittämällä esimerkiksi yksiköiltään saamansa sitoumuksen voimavarojen käyttöön asettamisesta.

Edellä 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu talouden toimijoiden ryhmittymä voi samoin edellytyksin käyttää hyväksi ryhmittymän jäsenten taikka muiden yksiköiden voimavaroja.

44 artikla

Tekninen ja ammatillinen pätevyys

1. Talouden toimijoiden tekninen ja pätevyys arvioidaan ja tarkistetaan 1 ja 3 kohdan mukaisesti. Kokoamis- ja asennustyötä edellyttäviä tavarahankintoja, palveluja ja/tai rakennusurakoita koskeissa julkisten hankintojen menettelyissä suorituskyky ja pätevyys arvioidaan ottaen huomioon erityisesti ammatitaito, tehokkuus, kokemus ja luotettavuus.

2. Talouden toimijoiden tekninen ja ammatillinen pätevyys voidaan osoittaa tavaroiden, palvelujen tai urakan luonteen, määrän tai merkityksen mukaan toimittamalla seuraavat asiakirjat:

- a) todistukset toimittajan tai urakoitsijan ja/tai sen johtohenkilöiden sekä erityisesti palvelun tai urakan suorittamisesta vastaavan henkilön tai vastaavien henkilöiden koulutuksesta ja ammatillisesta pätevyydestä;

b) luettelo

- i) tärkeimmistä palveluista ja tavaratoimituksista viimeksi kuluneilta kolmelta vuodelta sekä tiedot niiden arvosta, ajankohdasta sekä julkisella tai yksityisellä sektorilla toimivasta tilaajasta;
- ii) rakennusurakoista viimeksi kuluneilta viideltä vuodelta sekä tiedot niiden arvosta, ajankohdasta ja toteutuspaikasta. Merkittävimpiä rakennusurakoita koskevaan luetteloon liitetään todistus siitä, että urakat on suoritettu asianmukaisesti, ja niissä on erikseen mainittava, toteutettiin urakat ammattialan sääntöjen mukaan ja saatettiin ne asianmukaisesti päätökseen;
- c) selvitys toimittajan tai urakoitsijan käyttämistä teknisistä välineistä, laitteista ja kalustosta palveluiden tai urakoiden suorittamisessa;
- d) selvitys tavaroiden ja palveluiden laadun varmistamiseksi käytettävistä teknisistä laitteista ja menetelmistä sekä toimittajan tai urakoitsijan käyttämistä tutkimus- ja kehitysjärjestelmistä;
- e) selvitys toimittajan tai urakoitsijan omista tai sen ulkopuolisista teknisistä asiantuntijoista tai teknisistä toimitelmistä, erityisesti niistä, jotka vastaavat laadunvalvonnasta;
- f) tavarahankintojen osalta näytteet, selostukset ja/tai alkuperäiset valokuvat ja/tai virallisten laadunvalvontaelinten tai toimivaltaisiksi tunnustettujen laitosten antamat todistukset, joista käy ilmi, että tavarat on todettu voimassa olevien eritelmien tai standardien mukaisiksi;
- g) selvitys toimittajan tai urakoitsijan keskimääräisestä vuosittaisesta työvoimasta ja johtohenkilöiden lukumäärästä kolmelta viimeksi kuluneelta vuodelta;
- h) selvitys siitä, miltä osin palveluntoimittaja tai urakoitsija aikoo teettää palvelut alihankintana;
- i) julkisten rakennusurakoiden ja julkisten palveluhankintojen osalta asiankuuluvissa tapauksissa selvitys ympäristöhoitotoimenpiteistä, jotka talouden toimija voi toteuttaa sopimuksen toteuttamisen yhteydessä.

Jos b alakohdan i alakohdassa tarkoitettujen tavaratoimitusten ja palvelujen tilaajana on ollut virasto, tavaratoimituksista ja palveluista toimitetaan asiasta vastaavan viranomaisen antamat tai vahvistamat todistukset.

3. Jos palvelu- tai tavaratoimitukset ovat monitahoisia tai ne hankitaan poikkeuksellisesti vain tiettyä tarkoitusta varten, tekninen suorituskyky ja ammatillinen pätevyys voidaan osoittaa tarkastuksella, jonka toimittaa virasto tai tämän puolesta toimittajan sijoittautumisvaltion asianmukainen virallinen elin suostumuksellaan. Tällainen tarkastus koskee palveluntoimittajan teknistä suorituskykyä tai tavarantoimittajan tuotantovalmiuksia ja tarvittaessa niiden tutkimus- ja kokeilujärjestelmiä sekä laadunvalvontatoimenpiteitä.

4. Jos virasto vaatii esitettäväksi riippumattomien laitosten antamia todistuksia siitä, että talouden toimija täyttää tiettyjen laadunvarmistusstandardien vaatimukset, sen on viitattava alan eurooppalaisiin standardisarjoihin perustuviin laadunvarmistusjärjestelmiin, jotka varmentamista koskevia eurooppalaisia standardisarjoja noudattavat laitokset ovat vahvistaneet.

5. Jos virasto vaatii esitettäväksi riippumattomien laitosten antamia todistuksia siitä, että talouden toimija täyttää tiettyjen ympäristöasioiden hallintaa koskevien standardien vaatimukset, sen on viitattava yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (EMAS), josta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 761/2001⁽¹⁾, tai alan eurooppalaisiin tai kansainvälisiin standardeihin perustuviin ympäristönhoitoa koskeviin standardeihin, jotka yhteisön lainsäädäntöä tai varmentamista koskevia eurooppalaisia tai kansainvälisiä standardeja noudattavat laitokset ovat vahvistaneet. Viraston on tunnustettava muissa jäsenvaltioissa sijaitsevien laitosten antamat vastaavat todistukset. Sen on hyväksyttävä myös muut talouden toimijoiden toimittamat todistukset vastaavien ympäristönhoitotoimien suorittamisesta.

6. Palveluntoimittaja tai urakoitsija voi tarvittaessa ja tietyn hankinnan osalta tukeutua muiden yksiköiden suorituskykyyn riippumatta siitä, millaiset oikeudelliset siteet sillä on tällaisiin yksikköihin. Sen on tällöin osoitettava virastolle, että sillä on hankinnan suorittamiseksi tarvittavat voimavarat, esittämällä esimerkiksi yksiköiltään saamansa sitoumuksen voimavarojen käyttöön asettamisesta.

Edellä 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu talouden toimijoiden ryhmittymä voi samoin edellytyksin käyttää hyväksi ryhmittymän jäsenten taikka muiden yksiköiden voimavaroja.

45 artikla

Ratkaisutavat ja -perusteet

1. Tarjouksen hyväksymisessä noudatetaan jompaakumpaa seuraavista menettelyistä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 10 artiklan soveltamista:

- a) valitaan tarjouskilpailuun lähetetyistä sääntöjenmukaisista ja perusteet täyttävistä tarjouksista hinnaltaan halvin;
- b) valitaan kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous.

2. Kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous on se, jonka hinta-laatusuhde on paras, kun otetaan huomioon hankinnan kohteen mukaan määritellyt perusteet, kuten toimituksen hinta, tekniset ansiot, esteettiset ja toiminnalliset ominaisuudet, ympäristönäkökohdat, käyttökustannukset, kannattavuus, toteuttamis- tai toimitusaika sekä huoltopalvelut ja tekninen tuki.

3. Virasto täsmentää kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen määrittämiseksi valittujen suhteiden painotuksen hankintailmoituksessa, tarjouseritelmässä tai hankekuvauksessa. Painotus voidaan ilmaista määrittämällä ääriarjoiltaan kohtuullinen suuruusluokka.

Hintakriteerin suhteellinen painotus muihin perusteisiin nähden ei saa aiheuttaa hintakriteerin vaikutuksen häviämistä tarjouskilpailun voittajan valinnassa, sanotun vaikuttamatta viraston määrittämiin tietyistä palveluista, kuten asiantuntija-arvioinneista, maksamien korvausten perusteisiin.

Jos poikkeustapauksissa painottaminen ei ole teknisesti mahdollista esimerkiksi hankinnan kohteeseen liittyvistä syistä, virasto ilmoittaa ainoastaan sovellettavien arviointiperusteiden tärkeysjärjestyksen.

4. Puolustukseen liittyvien hankintasopimusten osalta toimeksisaajan valinnan tärkeimpänä perusteena on tietyn vaatimuksen kannalta taloudellisesti edullisin ratkaisu, ottaen huomioon muun muassa (sekä

hankintaan että elinkaareen liittyvät) kustannusnäkökohdat, tekninen yhteensopivuus, laadunvarmistus ja toimitusaikataulu sekä tarvittaessa toimitusvarmuus ja hankintalähteiden valinnan osalta ehdotettu lähestymistapa viraston toimitusketjussa sovellettavien parhaiden käytänteiden periaatteet huomioiden.

46 artikla

Sähköisen huutokaupan käyttäminen

1. Sovellettaessa avointa, rajoitettua menettelyä tai 32 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua neuvottelumenettelyä virasto voi päättää, että ennen julkisen hankintasopimuksen tekemistä käydään direktiivin 2004/18/EY 54 artiklassa tarkoitettu sähköinen huutokauppa, jos tekniset eritelmät voidaan laatia riittävän tarkasti.

Sähköistä huutokauppaa voidaan käyttää samoin ehdoin silloin, kun puitejärjestelyn osapuolet kilpailutetaan uudelleen 20 artiklan mukaisesti, sekä 29 artiklassa tarkoitettua dynaamisen hankintajärjestelmän puitteissa tehtävän hankintasopimuksen kilpailuttamisen yhteydessä.

Sähköinen huutokauppa koskee joko ainoastaan hintoja, jos hankintasopimus tehdään alhaisimpaan hintaan, tai hintoja ja/tai tarjouseritelmässä ilmoitettujen tarjouksen sisältyvien tekijöiden arvoja, jos hankintasopimus tehdään kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella.

2. Jos virasto päättää järjestää sähköisen huutokaupan, sen on ilmoitettava asiasta hankintailmoituksessa.

Tarjouseritelmässä on oltava muun muassa seuraavat tiedot:

- a) tekijät, joiden arvot ovat sähköisen huutokaupan kohteena, siltä osin kuin nämä tekijät ovat määrällisesti ilmaistavissa lukuina tai prosenttimäärinä;
- b) niiden arvojen mahdolliset rajat, jotka voidaan esittää, sellaisina kuin ne ovat hankintasopimuksen kohdetta koskevien eritelmien perusteella;
- c) tiedot, jotka annetaan tarvittaessa tarjoajien käyttöön sähköisen huutokaupan aikana, sekä tietojen antamisen ajankohta;
- d) tarvittavat tiedot sähköisen huutokaupan kulusta;
- e) edellytykset, joiden mukaisesti tarjoajat voivat tehdä tarjouksen, ja erityisesti tarjouksen tekemiseen tarvittaessa vaadittavat tarjousten väliset vähimmäiserot;
- f) tarvittavat tiedot käytettävästä sähköisestä järjestelmästä sekä viestintäyhteyttä koskevista yksityiskohdista ja teknisistä eritelmistä.

3. Ennen sähköisen huutokaupan toteuttamista viraston on suoritettava tarjousten alustava kokonaisarviointi hankintasopimuksen valittujen tekoperusteiden ja niille vahvistetun painotuksen mukaisesti.

Kaikkia hyväksyttävän tarjouksen tehneitä tarjoajia on pyydetävä samanaikaisesti sähköisin keinoin esittämään uusia hintoja ja/tai uusia arvoja; pyynnön on sisällettävä kaikki tarvittavat tiedot käytettävien sähköisten laitteiden edellyttämästä yksilöllisestä yhteydestä sekä täsmälliset tiedot sähköisen huutokaupan alkamispäivästä ja kellonajasta.

⁽¹⁾ EYVL L 114, 24.4.2001, s. 1.

Sähköinen huutokauppa voidaan käydä useissa peräkkäisissä vaiheissa. Sähköinen huutokauppa voi alkaa aikaisintaan kahden työpäivän kuluttua tarjouspyyntöjen lähettämispäivästä.

4. Kun sopimus tehdään kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella, tarjouspyyntöön on liitettävä asianomaista tarjousta koskevan, 45 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun painotuksen mukaisesti tehdyn kokonaisarvioinnin tulokset.

Tarjouspyynnössä on ilmoitettava myös sähköisessä huutokaupassa käytettävä matemaattinen kaava, jonka mukaan uusi järjestys määräytyy ilman eri toimenpidettä esitettyjen uusien hintojen ja/tai uusien arvojen perusteella. Kaava sisältää kaikkien kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen määrittämiseksi valittujen perusteiden suhteellisen painotuksen, joka on ilmoitettava hankintailmoituksessa tai tarjouseritelmässä. Tätä varten mahdolliset hintahaarukat on kuitenkin esitettävä ennalta määrättyinä arvona.

Jos hyväksytään vaihtoehtoja, kullekin vaihtoehdolle on määriteltävä erillinen kaava.

5. Sähköisen huutokaupan jokaisessa vaiheessa viraston on toimitettava välittömästi kaikille tarjoajille vähintään ne tiedot, joiden perusteella nämä voivat milloin hyvänsä tarkistaa keskinäisen järjestyksensä. Virasto voi myös toimittaa muita tietoja muista esitetyistä hinnoista tai arvoista edellyttäen, että tästä ilmoitetaan tarjouseritelmässä. Se voi myös ilmoittaa milloin tahansa huutokauppavaiheeseen osallistuvien lukumäärän. Virasto ei kuitenkaan missään tapauksessa voi paljastaa tarjoajien henkilöllisyyttä sähköisen huutokaupan eri vaiheiden aikana.

6. Virasto lopettaa sähköisen huutokaupan noudattaen yhtä tai useampaa seuraavista menettelyistä:

- a) virasto ilmoittaa huutokauppaan osallistumista koskevassa kutsussa tätä varten etukäteen vahvistetun päivämäärän ja ajankohdan;
- b) kun virastolle ei enää tarjota uusia hintoja tai arvoja, jotka vastaavat tarjottavien hintojen vähimmäiseroja koskevia vaatimuksia. Tässä tapauksessa virasto täsmentää huutokauppaan osallistumista koskevassa pyynnössä määrääjän, jota noudatetaan viimeisen esityksen vastaanoton jälkeen ennen sähköisen huutokaupan lopettamista;
- c) kun huutokauppaan osallistumista koskevassa pyynnössä vahvistettu huutokaupan eri vaiheiden määrä on täyttynyt.

Kun virasto on päättänyt lopettaa sähköisen huutokaupan c alakohdan mukaisesti soveltaen tarvittaessa niiden lisäksi b alakohdassa tarkoitettuja menettelytapoja, huutokauppaan osallistumista koskevassa pyynnössä on ilmoitettava huutokaupan kunkin vaiheen aikataulu.

7. Lopetettuaan sähköisen huutokaupan virasto tekee hankintasopimuksen 45 artiklan mukaisesti sähköisen huutokaupan tulosten perusteella.

Virasto ei saa käyttää sähköistä huutokauppaa väärin eikä siten, että sillä estetään, rajoitetaan tai vääristetään kilpailua tai muutetaan hankintasopimuksen kohdetta siitä, jollaisena se on kilpailutettu julkaistussa hankintailmoituksessa ja määritelty tarjouspyyntöasiakirjoissa.

47 artikla

Poikkeuksellisen alhaiset tarjoukset

1. Jos tarjoushinnat vaikuttavat poikkeuksellisen alhaisilta, viraston on, ennen tarjousten hylkäämistä tähän syyhyn vedoten, pyydyttävä kirjallisesti täsmennyksiä olennaisiksi katsomistaan tarjouksen osista ja tarkastettava niiden sisältö saamansa selvityksen perusteella. Tällaiset täsmennykset voivat koskea erityisesti suorituspaikassa voimassa olevien työsuojelua ja työoloja koskevien säännösten noudattamista.

Virasto voi ottaa erityisesti huomioon selvitykset, jotka perustuvat:

- a) valmistusmenetelmän, palvelun suorittamisen tai rakennusmenetelmän taloudellisuuteen;
- b) teknisiin ratkaisuihin tai tarjoajaa suosiviin poikkeuksellisen edullisiin olosuhteisiin;
- c) tarjoajan esittämän tarjouksen omintakeisuuteen.

2. Jos virasto toteaa tarjouksen olevan poikkeuksellisen alhainen tarjoajan saaman valtionavun takia, se voi hylätä tarjouksen tähän syyhyn vedoten vain, jos tarjoaja ei voi osoittaa viraston asettaman kohtuullisen määräjän kuluessa, että kyseinen apu on myönnetty pysyvästi ja valtionapua koskevassa yhteisön lainsäädännössä esitettyjen menettelyjen ja päätösten mukaisesti.

48 artikla

Tarjousten ja osallistumishakemusten vastaanottamiselle asetetut määräajat

1. Viraston on asetettava riittävän pitkät kalenteripäivinä ilmaistut määräajat tarjousten ja osallistumishakemusten vastaanottamiselle, jotta asianomaisille jää kohtuullisesti ja sopivasti aikaa tarjousten laatimiseen ja jättämiseen, kun otetaan huomioon esimerkiksi hankinnan monitahoisuus tai se, että tarjousten tekeminen edellyttää paikalla käyntiä tai tarjouseritelmään liittyvien asiakirjojen tarkastusta paikalla.

2. Avoimissa menettelyissä, jotka koskevat vähintään 36 artiklassa säädettyjen kynnysarvojen suuruisia hankintoja, tarjousaika on vähintään 52 päivää hankintailmoituksen lähetyspäivästä.

3. Rajoitetuissa menettelyissä, mukaan lukien tapaukset, joissa käytetään 30 artiklassa tarkoitettua kilpailullista neuvottelumenettelyä, ja neuvottelumenettelyissä, joihin liittyy hankintailmoituksen julkaiseminen hankintasopimusten osalta, joiden arvo on vähintään jokin 36 artiklassa säädettyistä kynnysarvoista, vähimmäismääräaika osallistumishakemusten vastaanottamiselle on 37 päivää hankintailmoituksen lähetyspäivästä.

Rajoitetuissa menettelyissä, joiden arvo on vähintään jokin 36 artiklassa säädettyistä kynnysarvoista, tarjousaika on vähintään 40 päivää tarjouspyynnön lähetyspäivästä.

Rajoitetuissa menettelyissä ja neuvottelumenettelyissä, jotka on aloitettu 33 artiklassa tarkoitetun kiinnostuksenilmaisupyynnön jälkeen, tarjousten vastaanottamisen määräaika on kuitenkin vähintään 21 päivää tarjouspyynnön lähetyspäivästä.

4. Jos virasto on 21 artiklan 2 kohdan mukaisesti lähettänyt julkais-
tavaksi hankintaa koskevan ennakkoilmoituksen tai on itse julkaissut
ennakkoilmoituksen hankkijaprofiilistaan, tarjousten vastaanottamisen
määräaika voidaan yleensä lyhentää 36 päivään mutta ei missään oloissa
alle kuin 22 päivään hankintailmoituksen tai tarjouspyynnön lähetyspäi-
västä.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu tarjousajan lyhentäminen on
sallittua vain, jos hankintaa koskeva ennakkoilmoitus täyttää seuraavat
edellytykset:

- a) ennakkoilmoitus sisältää kaikki hankintailmoituksessa vaadittavat
tiedot, jos nämä ovat saatavilla ilmoituksen julkaisemishetkellä;
- b) ennakkoilmoitus on lähetetty julkaisutavaksi vähintään 52 päivää ja
enintään 12 kuukautta ennen hankintailmoituksen lähettämistä.

5. Tarjousten vastaanottamiselle asetettuja määräaikoja voidaan lyhen-
tää viidellä päivällä, jos kaikki tarjouskilpailuasiakirjat asetetaan heti
hankintailmoituksen tai kiinnostuksenilmaisupyynnön julkaisupäivänä
sähköisessä muodossa vapaasti ja suoraan kaikkien saataville.

49 artikla

Tarjouskilpailuasiakirjojen saatavuutta koskevat määräajat

1. Jos tarjouseritelmä tai 30 artiklassa tarkoitetut hankekuvaukset ja
täydentävät asiakirjat on tilattu riittävän ajoissa ennen tarjousten
jättämiseksi asetettua määräaika, ne on lähetettävä kuuden kalenteripäi-
vän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta kaikille talouden toimijoille,
jotka ovat tilanneet tarjouseritelmän tai ilmoittaneet kiinnostuksensa
vuoropuheluun osallistumiseen tai tarjouksen esittämiseen, sanotun
rajoittamatta 4 kohdan määräyksiä. Jos asiakirjat on tilattu alle viisi
työpäivää ennen tarjousten esittämiseksi asetettua määräaika, viraston ei
tarvitse vastata pyyntöön.

2. Jos pyyntö on esitetty riittävän ajoissa ennen tarjousten jättämiseksi
tai osallistumishakemuksille asetettua määräaika, tarjouspyyntöihin tai
osallistumishakemuksiin liittyvät lisätiedot on toimitettava viimeistään
kuusi kalenteripäivää ennen asianomaisen määräajan päättymistä
samanlaisesti kaikille talouden toimijoille, jotka ovat osoittaneet
kiinnostuksensa osallistua menettelyyn; tai, alle kahdeksan kalenteripäi-
vää ennen määräajan päättymistä saatujen tiedustelujen osalta, mahdolli-
simman nopeasti tiedustelun vastaanottamisen jälkeen. Jos lisätietoja
koskeva pyyntö on tehty vähemmän kuin viisi työpäivää ennen
asianomaista määräaika, viraston ei tarvitse vastata pyyntöön.

3. Jos tarjouseritelmää, täydennysasiakirjoja tai lisätietoja ei jostakin
syystä voida toimittaa 1 ja 2 kohdassa säädettyjen määräaikojen kuluessa
tai jos tarjousten tekeminen edellyttää käyntiä kohteessa tai tarjous-
eritelmään liittyviin asiakirjoihin tutustumista kohteessa, 48 artiklassa
tarkoitettua tarjousaikaa pidennetään, jotta kaikki talouden toimijat
voivat tutustua kaikkiin tarjousten laatimisessa tarvittaviin tietoihin.
Määräajan pidentämisestä julkaistaan asianmukainen ilmoitus
21–24 artiklan mukaisesti.

4. Jos avoimessa menettelyssä, mukaan lukien 29 artiklassa tarkoitetut
dynaamiset hankintajärjestelmät, koko tarjouskilpailu ja kaikki lisä-
asiakirjat ovat sähköisessä muodossa vapaasti, suoraan ja kokonaan
kaikkien saatavilla, 1 kohtaa ei sovelleta. Edellä 21 artiklan 3 kohdassa
tarkoitettua hankintailmoituksessa on mainittava Internet-sivusto, jolle
asiakirjat asetetaan saataville.

Tällöin on myös mahdolliset täydentävät asiakirjat ja lisätiedot ovat
oltava saatavilla vapaasti, täydellisinä ja suoraan sähköisesti heti sen
jälkeen kun ne on toimitettu kaikille talouden toimijoille, jotka ovat
tilanneet tarjouseritelmän tai ilmoittaneet kiinnostuksensa tarjouksen
esittämiseen.

50 artikla

Määräajat kiireellisissä tapauksissa

1. Jos 48 artiklan 3 kohdassa säädettyjä vähimmäismääräaikoja ei
asianmukaisesti perustellun kiireen vuoksi kyetä noudattamaan rajoite-
tuissa menettelyissä ja neuvottelumenettelyissä, joiden yhteydessä jul-
kaistaan hankintailmoitus, sekä neuvottelumenettelyissä ilman julkaisua
puolustusalaan liittyvien hankintojen osalta, virasto voi asettaa seuraavat
kalenteripäivinä ilmaistut määräajat:

- a) osallistumishakemusten vastaanottamiselle asetetun määräajan on
oltava vähintään 15 päivää hankintailmoituksen lähettämispäivästä
tai, jos ilmoitus lähetetään Euroopan yhteisöjen virallisten
julkaisujen toimistolle sähköisessä muodossa, vähintään 10 päivää;
- b) tarjousten vastaanottamiselle vähintään kymmenen päivää tar-
jouspyynnön esittämispäivästä.

2. Rajoitetuissa menettelyissä ja nopeutetuissa neuvottelumenettelyissä
tarjouseritelmään liittyvät lisätiedot on toimitettava kaikille ehdokkaille
tai tarjoajille viimeistään neljä kalenteripäivää ennen tarjousten vastaan-
ottamiselle asetetun määräajan päättymistä, jos lisätietoja on pyydetty
ajoissa.

51 artikla

Toimitustavat

1. Virasto päättää tarjousten ja osallistumishakemusten jättämistä
koskevista järjestelyistä, ja se voi päättää valita vain yhden jättämistavan.
Tarjoukset ja osallistumishakemukset voidaan jättää kirjeitse tai sähköi-
sesti. Osallistumishakemukset voidaan jättää myös telekopiolla. Teleko-
piolla tai sähköpostilla jätetyt osallistumishakemukset on vahvistettava
kirjeellä, joka on lähetettävä ennen 48 artiklassa tarkoitettujen
määräaikojen päättymistä.

Valittujen lähetystapojen on oltava syrjimättömiä, eivätkä ne saa rajoittaa
talouden toimijoiden pääsyä hankintamenettelyyn.

Valituilla toimitustavoilla on voitava varmistaa, että seuraavat edellytykset
täyttyvät:

- a) jokaisessa tarjouksessa tai hakemuksessa on kaikki sen arvioimi-
seksi tarvittavat tiedot;
- b) tietojen koskemattomuus säilyy;
- c) tarjousten luottamuksellisuus säilyy, ja virasto tarkastelee tarjousten
sisältöä vasta niiden esittämiseksi asetetun määräajan päätyttyä.

Virasto voi vaatia, että sähköisessä muodossa tehdyissä tarjouksissa
käytetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 1999/93/
EY ⁽¹⁾ tarkoitettua kehittyntä sähköistä allekirjoitusta.

⁽¹⁾ EUVL L 13, 19.1.2000, s. 12.

2. Jos virasto sallii tarjousten ja osallistumishakemusten jättämisen sähköisessä muodossa, käytettävien välineiden ja niiden teknisten vaatimusten on oltava luonteeltaan syrjimättömiä, yleisesti saatavilla olevia ja yhteentoimivia yleisesti käytössä olevien tieto- ja viestintäteknologian tuotteiden kanssa. Tarjousten ja osallistumishakemusten toimittamiseen tarvittavia eritelmiä, mukaan lukien salaus, koskevat tiedot on asetettava tarjoajien tai ehdokkaiden saataville.

Lisäksi tarjousten vastaanottamista ja osallistumishakemuksia koskevien säännösten on oltava direktiivin 2004/18/EY liitteen X vaatimusten mukaisia.

3. Jos jättäminen tapahtuu kirjeitse, ehdokkaat tai tarjoajat voivat jättää osallistumishakemuksen tai tarjouksen:

- a) joko kirjatulla kirjeellä, missä tapauksessa lähetyspäiväksi katsotaan päivä, jona (virka-aikana) virasto on vastaanottanut kirjatun kirjeen; tai
- b) viraston tiloihin henkilökohtaisesti tai edustajaa, esimerkiksi yksityistä lähettipalvelua käyttäen; viraston on tässä tapauksessa täsmennettävä yksikkö, jolle osallistumishakemukset tai tarjoukset toimitetaan päivättyä ja allekirjoitettua kuittia vastaan, ja ilmoitettava, että lähetyspäiväksi katsotaan päivä, jona (virka-aikana) virasto on vastaanottanut osallistumishakemuksen tai tarjouksen.

4. Postitse toimitettujen tarjousten luottamuksellisuuden säilyttämiseksi ja ongelmien välttämiseksi tarjouspyynnössä on oltava seuraava maininta:

"Lähetys toimitetaan kahdessa sisäkkäisessä kirjekuoressa. Molemmat kirjekuoret on suljettava, ja sisempään kirjekuoreen on merkittävä tilaajayksikön nimen lisäksi maininta 'Invitation to tender — Not to be opened by the mail service' (tarjouspyyntö — ei saa avata sisäisessä postinjakelussa). Käytettäessä itseliimautuvia kirjekuoria ne on suljettava teipillä, jonka poikki lähettäjän on kirjoitettava nimikirjoituksensa."

52 artikla

Tarjousten ja osallistumispyyntöjen avaaminen

1. Kaikki 51 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaiset osallistumispyynnöt ja tarjoukset avataan.

2. Jos hankinnan arvo on suurempi kuin 60 000 euroa, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä asettaa tarjousten avaamista varten komitean.

Tarjousten avaamista varten asetetussa komiteassa on vähintään kolme henkilöä vähintään kahdesta viraston organisaatiosyksiköstä, joista toinen ei saa olla toisen alaisuudessa ja joista vähintään toinen ei toimi toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän alaisuudessa. Kyseisten henkilöiden on huolehdittava siitä, ettei eturistiriitoja synny.

3. Jos osallistumispyynnöt tai tarjoukset on jätetty postitse, pikälähetksenä tai henkilökohtaisesti, yksi tai useampi tarjousten avaamista varten asetetun komitean jäsen merkitsee nimikirjaimensa tarjouksen lähetyspäivän ja -ajan osoittaviin asiakirjoihin.

He merkitsevät nimikirjaimensa myös:

- a) joko jokaisen tarjouksen jokaiselle sivulle; tai

- b) jokaisen tarjouksen kansilehdelle ja tarjouksen liitteenä olevan rahoitus selvityksen jokaiselle sivulle; alkuperäisen tarjouksen koskemattomuus varmistetaan tulojen ja menojen hyväksymisestä vastaavasta yksiköstä riippumattoman yksikön käyttämällä asianmukaisella teknisellä menetelmällä.

Kun hankinta tehdään tarjouspyynnöllä 45 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti, vaatimukset täyttävien tarjousten hinnat julkistetaan.

Komitean jäsenet allekirjoittavat pöytäkirjan vastaanotettujen tarjousten avaamisesta, jossa eritellään erikseen tarjoukset, jotka ovat tarjouspyynnössä esitettyjen erityisvaatimusten mukaisia, ja tarjoukset, jotka eivät ole kyseisten vaatimusten mukaisia, sekä perustellaan jälkimmäisten tarjousten hylkääminen 51 artiklassa tarkoitettuihin sääntöihin vedoten.

53 artikla

Tarjousten ja osallistumispyyntöjen arviointikomitea

1. Kaikki tarjouspyynnön mukaiset osallistumispyynnöt ja tarjoukset on arvioitava ja asetettava paremmuusjärjestykseen arviointikomiteassa, joka muodostetaan näitä molempia vaiheita varten ja joka arvioi hakemukset ja tarjoukset etukäteen ilmoitettujen hylkäämis- ja valintaperusteiden perusteella ja asettaa ne paremmuusjärjestykseen myös etukäteen ilmoitettujen ratkaisuperusteiden perusteella.

Edellä 34 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä asettaa arviointikomitean antamaan neuvoa-antavan lausunnon.

2. Arviointikomiteassa on vähintään kolme henkilöä vähintään kahdesta viraston organisaation yksiköstä, joista toinen ei saa olla toisen alaisuudessa ja joista vähintään toinen ei toimi toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän alaisuudessa. Kyseisten henkilöiden on huolehdittava siitä, ettei eturistiriitoja synny. Arviointikomitean kokoonpano voi olla sama kuin tarjousten avaamista varten nimitetyn komitean.

Ulkopuoliset asiantuntijat voivat avustaa komiteaa toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän päätöksellä. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä huolehtii siitä, ettei asiantuntijoilla ole eturistiriitoja.

3. Osallistumishakemukset ja tarjoukset, joista puuttuu tarjouskilpailuasiakirjoissa vaadittuja olennaisia osia tai jotka eivät täytä niissä asetettuja erityisvaatimuksia, hylätään.

Arviointikomitea tai virasto voi kuitenkin pyytää ehdokasta tai tarjoajaa toimittamaan lisätietoja tai täsmentämään hylkäämis- tai valintaperusteiden osalta toimitettuja tositteita komitean tai viraston esittämässä määräajassa.

4. Edellä 47 artiklassa tarkoitettujen hinnaltaan poikkeuksellisen alhaisten tarjousten osalta arviointikomitea pyytää täsmennyksiä olennaisiksi katsomistaan tarjouksen osista.

54 artikla

EY:n perustamissopimuksen 296 artikla

Nämä varainhoitoa koskevat säännökset eivät vaikuta olemassa oleviin toimenpiteisiin, joita jäsenvaltiot toteuttavat Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 296 artiklan tai direktiivin 2004/18/EY 10 ja 14 artiklan nojalla.

3 LUKU

OPERATIIVISESTA TALOUSARVIOSTA MAKSETTAVIA RAHOITUSOSUUKSIA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

55 artikla

Soveltamisala

1. Virastolla on oikeus rahoittaa operatiivisesta talousarviostaan hankkeita, joilla on tarkoitus auttaa saavuttamaan viraston vuosittaiseen työohjelmaan kuuluvia tavoitteita ja joita kehittävät ja yhteisrahoittavat osallistuvien jäsenvaltioiden yksityiset tai julkiset yhteisöt tai joita kehitetään ja yhteisrahoitetaan yhteistyössä jonkin muun Euroopan unionin toimielimen tai kansainvälisen järjestön kanssa.

2. Johtokunta päättää, mikä osuus operatiivisesta talousarviosta käytetään rahoitusosuuksina. Kullekin hankkeelle voidaan myöntää ainoastaan yksi viraston rahoitusosuus.

3. Viraston myöntämistä rahoitusosuuksista laaditaan edunsaajan kanssa kirjallinen sopimus.

4. Rahoitusosuudet myönnetään ehdotuspyyntöjen perusteella lukuun ottamatta tapauksia, joissa Euroopan komissio tai jokin muu eurooppalainen tai kansainvälinen organisaatio tai elin on tehnyt sopimuksen tietyn talouden toimijan kanssa turvallisuustutkimuksen tai puolustuksen alalla ja on asianmukaista, että virasto myöntää rahoitusosuuden samalle talouden toimijalle.

5. Rahoitusosuutta ei myönnetä jo aloitettuun hankkeeseen, ellei hakija voi näyttää toteen, että hanke oli aloitettava ennen sopimuksen allekirjoittamista. Tällaisissa tapauksissa rahoitusta ei voida myöntää menoilille, jotka ovat aiheutuneet ennen rahoitusosuutta koskevan hakemuksen jättämispäivää, lukuun ottamatta asianmukaisesti perusteltuja poikkeustapauksia. Päätyneisiin hankkeisiin ei myönnetä rahoitusta takautuvasti.

6. Rahoitusosuudella ei voida rahoittaa kaikkia hankkeen kustannuksia. Hankkeeseen on saatava rahoitusta myös muista lähteistä. Avustuksen saajan on esitettävä selvitys muista lähteistä, joko omista varoistaan tai varainsiirtotoina kolmansilta, saamansa rahoituksen määrästä. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi hyväksyä perustelluissa poikkeustapauksissa osarahoitukseksi luontoissuorituksia. Tällaisissa tapauksissa rahoitusosuuksien arvo ei saa ylittää kirjanpitoasiakirjoin riittävästi perusteltuja todellisia kustannuksia.

7. Rahoitusosuuden tarkoituksena tai seurauksena ei saa olla ylijäämää, kun tulojen kokonaismäärästä vähennetään hankkeen kustannukset hankkeeseen myönnetyn avustuksen loppumaksua koskevan vaatimuksen esittämisen yhteydessä.

8. Rahoitusosuuden myöntämismenettelyyn ja sopimuksen allekirjoittamiseen edunsaajan kanssa sovelletaan soveltuvin osin seuraavia säännöksiä: 2 artiklan 1 kohtaa, 7, 9, 10, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 40, 41, 42, 43, 44, 48, 50, 51, 52 ja 53 artiklaa, jolloin rahoitusosuuksiin sovelletaan tarvittaessa puolustukseen liittyviä hankintoja koskevaa järjestelyä.

56 artikla

Ehdotusten arviointi

1. Ehdotukset arvioidaan etukäteen ilmoitettujen, ehdotuspyynnön yhteydessä julkaistujen valinta- ja ratkaisuperusteiden perusteella tätä

varten asetetussa valintakomiteassa sen ratkaisemiseksi, mille ehdotuksille voidaan myöntää rahoitusta.

2. Valintaperusteet julkaistaan ehdotuspyynnön yhteydessä, ja niiden avulla arvioidaan hakijan taloudellisia ja toiminnallisia edellytyksiä toteuttaa ehdottamansa hanke. Hakijalla on oltava kestävä ja riittävät rahoituslähteet, jotta se kykenee jatkamaan toimintaansa hankkeen toteuttamisen tai sen tilikauden ajan, jota varten rahoitusosuus on myönnetty, ja osallistumaan sen rahoitukseen. Hakijalla on oltava riittävä ammatillinen tutkintotaso ja pätevyys ehdotetun hankkeen toteuttamiseksi.

3. Myöntämisperusteiden on oltava sellaisia, että rahoitusosuudet voidaan niiden perusteella myöntää hankkeille, joilla viraston vuosittainen työohjelma voidaan toteuttaa kaikkein tehokkaimmin. Perusteet määritellään niin, että varmistetaan myös viraston varojen moitteeton hoito ja että jälkepäin on mahdollista suorittaa arviointi.

4. Saatettuaan arviointinsa loppuun toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä valitsee arvioinnin perusteella edunsaajan ja määrittää rahoitusosuuden.

57 artikla

Ehdotuspyyntöjen sisältö

1. Ehdotuspyynnössä on esitettävä:

- a) tavoitteet;
- b) kelpoisuus-, valinta- ja ratkaisuperusteet sekä asiaankuuluvat tositteet;
- c) viraston rahoitusta koskevat yksityiskohtaiset säännöt;
- d) ehdotusten toimittamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt, määräaika ja hankkeiden mahdollinen aloittamispäivä sekä ratkaisumenettelyn suunniteltu päättymispäivä.

2. Ehdotuspyynnöt julkaistaan Euroopan puolustusviraston Internet-sivustolla ja tarvittaessa muussa muodossa, kuten Euroopan unionin virallisessa lehdessä, niiden mahdollisimman laajan levityksen varmistamiseksi avustusten mahdollisten saajien keskuudessa.

58 artikla

Rahoitusosuuksia koskevat hakemukset

1. Hakemus on tehtävä ehdotuspyynnössä määrättyssä muodossa ja siinä määriteltyn edellytysten mukaisesti.

2. Hakemuksessa on osoitettava, että hakija on oikeushenkilö ja että sillä on taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset toteuttaa ehdottamansa hanke. Tätä varten tulojen ja menojen hyväksyjä pyytää mahdollisilta avustuksen saajilta valahtoisen vakuutuksen. Myös tulostili, tase viimeksi päätyneeltä tilikaudelta ja muut ehdotuspyynnössä vaaditut asiakirjat on toimivaltaisen tulojen ja menojen hyväksyjän suorittaman riskianalyysin perusteella liitettävä hakemukseen.

3. Hakemukseen on liitettävä menojen ja tulojen osalta tasapainossa oleva hankkeen talousarvio tai operatiivinen talousarvio, josta on käytävä selvästi ilmi ne menot, joihin voidaan myöntää rahoitusta viraston talousarviosta.

4. Jos rahoitusosuus on suurempi kuin 25 000 euroa, hakemukseen on liitettävä ulkopuolisen hyväksytyn tilintarkastajan laatima kertomus. Kertomuksessa hyväksytään tilit viimeisimmältä tilikaudelta, jolta ne ovat käytettävissä, ja laaditaan arvio hakijan taloudellisesta elinkelpoisuudesta. Tämän alakohdan säännöksiä sovelletaan ainoastaan ensimmäiseen hakemukseen, jotka sama avustuksen saaja tekee tulojen ja menojen hyväksyjälle saman varainhoitovuoden aikana. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi tekemänsä riskianalyysin perusteella myöntää poikkeuksen tästä vaatimuksesta julkisoikeudellisille yhteisöille ja Euroopan unionin toimielimille tai kansainvälisille järjestöille.

5. Hakijan on ilmoitettava lähteet ja määrät muusta rahoituksesta, jonka se on saanut tai jota se on hakenut samalle vuodelle samaa tai muuta hanketta taikka juoksevia menojaan varten.

59 artikla

Rahoitusosuutta koskevan sopimuksen sisältö

Rahoitusosuutta koskevassa sopimuksessa on määriteltävä erityisesti:

- a) sopimuksen kohde;
- b) avustuksen saaja;
- c) sopimuksen kesto eli:
 - i) sopimuksen voimaantulo- ja päättymispäivä;
 - ii) hankkeen alkamispäivä ja kesto;
- d) rahoitusosuuden enimmäismäärä; ja
- e) hankkeen yksityiskohtainen kuvaus;
- f) yleiset ehdot, joita sovelletaan kaikkiin tämän tyyppisiin sopimuksiin; tällaisia ovat muun muassa teollis- ja tekijänoikeudet, sovellettavan lain valinta, riita-asioissa toimivaltainen tuomioistuin ja se, että avustuksen saaja hyväksyy Euroopan puolustusviraston ja sen tilintarkastajien tarkastukset sekä 3 artiklassa tarkoitettuja jälki-ilmoituksia koskevat säännöt;
- g) arvioitu rahoitusosuus ja yksityiskohtainen selvitys hankkeen tukikelpoisista kustannuksista;

- h) maksuaikataulussa otetaan huomioon rahoitukseen liittyvät riskit, hankkeen kesto ja edistyminen sekä saajalle aiheutuneet kulut;
- i) avustuksen saajan velvollisuudet muun muassa moitteettoman varainhoidon sekä toimintakertomuksen ja rahoitus selvityksen toimittamisen osalta;
- j) menettely ja aikataulu, joiden mukaan Euroopan puolustusvirasto hyväksyy nämä asiakirjat ja suorittaa maksut.
- k) määräykset, jotka koskevat Euroopan puolustusviraston ja sen tilintarkastajien valtuuksia tarkastaa kaikkien yhteisön varoja saaneiden toimeksisaajien ja alihankkijoiden tositteet ja tehdä näiden luo tarkastuskäyntejä.

60 artikla

Maksuvaatimusten perusteeksi esitettävät asiakirjat

1. Kun rahoitusosuudesta suoritettavat ennakkomaksut jaetaan useaan erään, kukin uusi maksuerä maksetaan vasta kun vähintään 70 prosenttia aiemmin suoritettujen ennakkomaksujen kokonaismäärästä on käytetty. Avustuksen saajan on esitettävä maksuvaatimuksensa tueksi kustannusselvitys.

2. Avustuksen saajan on annettava valahtoinen vakuutus siitä, että sen maksupyyntöihin sisältyvät tiedot ovat täydelliset, luotettavat ja oikeat. Hänen on myös annettava vakuutus siitä, että aiheutuneita kustannuksia voidaan pitää tukikelpoisina rahoitusosuutta koskevan sopimuksen mukaisesti ja että maksupyyntöjen tueksi esitetään riittävät tositteet, jotka voidaan tarkistaa.

3. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi vaatia riskianalyysin perusteella maksun suorittamiseksi tilinpäätöksen ja sen perustana olevien tilien ulkoista tarkastusta, jonka suorittaa hyväksytty tilintarkastaja. Tilintarkastuskertomus liitetään hanketta tai toimintaa koskevaan rahoitusosuuden maksuvaatimukseen. Sen tarkoituksena on osoittaa, että kustannukset, jotka avustuksen saaja on ilmoittanut maksuvaatimuksen perustana olevassa tilinpäätöksessä, ovat todellisia, oikeita ja tukikelpoisia rahoitusosuutta koskevan sopimuksen mukaisesti.

Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi tekemänsä riskianalyysin perusteella myös myöntää poikkeuksen ulkoista tilintarkastusta koskevasta vaatimuksesta julkisoikeudellisille yhteisöille ja muille Euroopan unionin toimielimille tai kansainvälisille järjestöille.

4. Rahoitusosuuden määrä vahvistetaan lopullisesti vasta sitten, kun toimielin on hyväksynyt loppuselvityksen ja kustannusselvityksen, mikä ei kuitenkaan estä tekemästä myöhemmin tarkastuksia.